

ẤN ĐỘ - PAKISTAN:

Xung đột sẽ đi đến đâu

VỤ TẤN CÔNG KHỦNG BỐ Ở VÙNG KASHMIR NGÀY 14-2 LÀ NGUỒN CƠN GÂY CĂNG THẲNG GIỮA ẤN ĐỘ VÀ PAKISTAN

Bất chấp việc Islamabad thả viên phi công Ấn Độ bị quân đội Pakistan bắt trong đợt giao tranh ngày 27-2 tại vùng Kashmir đang có tranh chấp, chính quyền New Delhi vẫn coi vụ thả người này là chưa đủ để làm giảm căng thẳng giữa hai nước. Câu hỏi đặt ra: Đây là lần ranh đố của Ấn Độ trong cuộc xung đột với Pakistan hiện nay?

(Xem tiếp trang 7)

NƯỚC ANH VẪN GIAN NAN VỚI BREXIT

TRANG 6

Nữ điều tra viên duy nhất trong chuyên án đánh bạc nghìn tỷ

TRANG 8

Ký ức những chuyến đi biên giới

TRANG 4

Chuyện về những phiên dịch viên của Tổng thống Donald Trump và Chủ tịch Kim Jong-un

TRANG 14

Giải pháp cho nạn bạo hành phụ nữ

TRANG 20

Ấn mạng từ mê tín dị đoan?

TRANG 2

Văn hóa hâu đồng và nguy cơ biến tướng

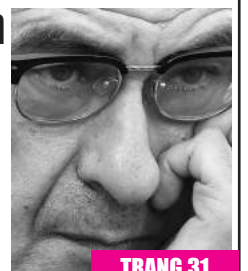
TRANG 16

Mạng lưới điệp viên đầu tiên của Israel

TRANG 22

Sự mê tín kỳ lạ của HLV Maurizio Sarri

TRANG 31

TẠI NAM ĐỊNH, RANG SÁNG 4-3-2019 ĐÃ XẢY RA VỤ ÁN MẠNG ĐAU LÒNG KHIẾN 2 NGƯỜI CHẾT, 2 NGƯỜI BỊ THƯƠNG. MỘT GIA ĐÌNH 5 NGƯỜI GỒM ÔNG BÀ, BỐ ME VÀ CHÁU NHỎ VỪA ĐƯỢC 20 NGÀY TUỔI BỊ ĐỐI TƯỢNG VÁC DAO TRUY SÁT. CHÁU NHỎ MAY MẮN THOÁT NAN. HUNG THỦ ĐƯỢC XÁC ĐỊNH LÀ GẢ HÀNG XÓM SÁT VÁCH LÀM NGHỀ THẦY CÚNG. SAU KHI VỤNG ĐAO CHÉM GIA ĐÌNH NẠN NHÂN, HẮN VỀ NHÀ, CHỐT CỬA BÊN TRONG, CẮT CỔ TỰ VẤN. VỤ ÁN MẠNG THƯƠNG TÂM, GÂY RÚNG ĐỘNG DƯ LUẬN KHIẾN DƯ LUẬN VÔ CÙNG PHẢN NỘ, HOANG MANG. NGUỒN CƠN NÀO KHIẾN GẢ HÀNG XÓM RA TAY MÁU LẠNH ĐẾN VẬY?

ÁN MẠNG TỪ MÊ TÍN DỊ ĐOAN?

ĐẠI TÁ PHẠM VĂN LONG, PHÓ GIÁM ĐỐC CÔNG AN TỈNH NAM ĐỊNH CHỈ ĐẠO ĐIỀU TRA ÁN TẠI HIỆN TRƯỞNG

● TIẾNG KÊU CỨU LÚC 4 GIỜ SÁNG

4 giờ sáng 4-3, người dân ở ngõ 25 đường Hoàng Hoa Thám, phường Ngô Quyền, TP Nam Định hoảng hốt tỉnh giấc bởi những tiếng la hét kêu cứu phát ra từ ngôi nhà số 9B. Choàng dậy bật điện nghe ngóng, người dân phát hiện ông Bùi Sỹ Được (79 tuổi) đang nằm gục trên đường với một vết đâm ở đỉnh đầu bên trái và một vết thương ở gò má trái. Anh Bùi Sỹ Thắng (45 tuổi, con trai ông Được) bị đâm ở mông bên trái, đang chạy thục mạng ra đường kêu cứu. Lúc này, Công an phường Ngô Quyền, TP Nam Định đang tuần tra tại khu vực, nghe tiếng kêu cứu liền đến ngay hiện trường. Khi tổ tuần tra Công an phường Ngô Quyền và người dân có mặt tại nhà ông Được thì chứng kiến một cảnh tượng vô cùng thương tâm. Bà Phùng Thị Mai (74 tuổi, vợ ông Được) nằm chết trên vũng máu ngay cửa nhà. Tại giường ngủ trên gác xép, mọi người phát hiện chị Phạm Thị Dung (42 tuổi, vợ anh Thắng) đã tử vong với những vết đâm ở vùng cổ và mặt. Cháu Bùi Phương Thảo vừa chào đời ngày 14-2-2019, con của anh Thắng - chị Dung may mắn không bị thương, nằm cạnh thi thể mẹ. Anh Thắng, ông Được nhanh chóng được

công an và người dân đưa vào cấp cứu tại bệnh viện.

Qua xác minh ban đầu, Cơ quan công an xác định, hung thủ gây ra vụ án mạng thương tâm này là một gã thầy cúng 52 tuổi, tên là Trịnh Viết Ba sống sát vách nhà nạn nhân. Những thông tin ban đầu cho biết, vì cho rằng bản thân bị gia đình ông Được yểm bùa mà Trịnh Viết Ba vác dao truy sát cả gia đình ông Được. 4 giờ sáng ngày 4-3, Trịnh Viết Ba giấu 2 con dao trong người, lăm lăm sang gọi cửa nhà ông Được. Nghe tiếng hàng xóm gọi, bà Mai đang nằm ngủ tại tầng 1 liền dậy bật điện, mở cửa. Cửa vừa hé mở, Trịnh Viết Ba đã buông lời chửi gia đình bà Mai yểm bùa chú hại hấn. Sau vài câu đôi co qua lại với bà Mai, Trịnh Viết Ba dùng dao đâm nhiều nhát vào vùng cổ bà Mai khiến bà gục chết ngay trước cửa nhà. Sau đó, hấn lên gác xép, nơi vợ chồng anh Thắng và con gái nhỏ đang ngủ, tiếp tục vung dao. Chị Dung cố bảo vệ con gái nhỏ, bị đối tượng chém dã man gây tử vong tại chỗ. Anh Thắng giằng co với đối tượng, bị đâm một nhát vào mông, cổ vùng chạy lên tầng 2 để kéo đối tượng đuổi theo mình, giữ an toàn cho con gái. Tại tầng 2, anh Thắng cùng bố dùng bàn

ghế ngăn cản đối tượng. Trong lúc giằng co, xô xát với Trịnh Viết Ba, ông Được bị đâm một nhát vào đỉnh đầu và gò má trái. Sau một lúc giằng co, anh Thắng giật được con dao trên tay Trịnh Viết Ba và cùng ông Được chạy thoát ra đường kêu cứu. Công an phường Ngô Quyền đang đi tuần tra đã lập tức có mặt ngăn chặn và xử lý vụ việc.

● LÀM RÕ ĐỘNG CƠ TÀN ĐỘC CỦA HUNG THỦ

Ngay khi nhận tin báo, Ban Giám đốc Công an tỉnh Nam Định, lãnh đạo Công an TP Nam Định đã xuống hiện trường, chỉ đạo các lực lượng thực hiện công tác khám nghiệm hiện trường, khám nghiệm tử thi, điều tra làm rõ vụ án. Sau khi vụng dao truy sát gia đình hàng xóm, Trịnh Viết Ba rút về nhà, chốt cửa bên trong. Mặc dù bên ngoài đập cửa gọi, song Trịnh Viết Ba không trả lời, bên trong ngôi nhà số 8B hoàn toàn im lặng, tuyệt nhiên không một tiếng động. Nhận định đối tượng sẽ chốt cửa để tự sát, Ban Giám đốc Công an tỉnh Nam Định chỉ đạo phá cửa nhà đối tượng. Bên trong, Trịnh Viết Ba nằm trên chiếc võng, cổ có 3 vết cắt song vẫn tỉnh táo. Ngay lập tức Cơ quan công an đưa đối tượng vào cấp cứu tại Bệnh viện Đa khoa tỉnh. Trịnh Viết Ba giữ im lặng, không nói câu nào, song lại quyết liệt từ chối sự chăm sóc của bác sỹ. Công an TP Nam Định phải buộc tay, buộc chân đối tượng để các bác sỹ sơ cứu sau đó chuyển lên Bệnh viện Việt Đức. Xét nghiệm máu Trịnh Viết Ba cho kết quả lượng methanol gấp 4 lần.

Theo Công an TP Nam Định, gia đình ông Được được bà con nhận xét sống hiền lành, giản dị. Bà Phùng Thị

HIỆN TRƯỞNG HUNG THỦ SÁT HẠI BÀ MAI VÀ CHỊ DUNG

HUNG THỦ TRỊNH VIẾT BA ĐƯỢC CẤP CỨU TẠI BỆNH VIỆN ĐA KHOA TỈNH NAM ĐỊNH

Mai là công nhân nhà máy dệt về hưu. Còn ông Bùi Sỹ Được là công nhân Công ty Xây dựng số 5 về nghỉ mất sức và có hành nghề bói toán một thời gian nhưng đã bỏ nghề hơn 10 năm nay. Ông Được, bà Mai có 3 người con, 2 con gái lớn đã lập gia đình, anh Thắng là con út, sống cùng bố mẹ. Hằng ngày, anh đi làm thuê tại một tiệm rửa xe máy ngay đầu ngõ. Còn chị Dung, vợ anh Thắng làm công nhân tại một công ty may. Vợ chồng anh Thắng sinh con gái đầu vào năm 2001 song do không có điều kiện kinh tế nên gửi nhờ chị gái anh Thắng nuôi dưỡng. Sau đó mấy năm, anh chị có sinh thêm một cháu nữa song cháu bé đoản mệnh, sớm ra đi. Ngày 14-2, vợ chồng anh Thắng sinh con thứ ba, là một bé gái, khi anh chị đều đã ngoài 40 tuổi. Cháu bé vừa chào đời được 20 ngày thì biến cố ập đến với gia đình.

Hung thủ Trịnh Viết Ba là người gốc Thái Bình, có hộ khẩu thường trú tại 47/74 đường Điện Biên, phường Cửa Bắc, TP Nam Định. 10 năm nay, Trịnh Viết Ba thuê trọ tại số nhà 8B,

ngõ 25 đường Hoàng Hoa Thám, phường Ngô Quyền, TP Nam Định. Sống cô độc, không vợ con, Trịnh Viết Ba không gây hiềm khích với hàng xóm xung quanh. Ngôi nhà trọ rộng khoảng 16m² được Trịnh Viết Ba kê một bộ bàn ghế, một cái giường. Tuy nhiên, Trịnh Viết Ba không nằm giường ngủ mà mắc một cái võng trên giường để nằm ngủ. Trên tường nhà, Trịnh Viết Ba treo nhiều bùa chú. Thời gian gần đây, Trịnh Viết Ba nghi ngờ gia đình ông Được yểm bùa khiến gã bị ốm yếu nên thường sang nhà ông Được tranh cãi. Trịnh Viết Ba kể với hàng xóm, gia đình ông Được yểm bùa bằng hình thức tạo hình nộm rồi dùng roi đánh hình nộm khiến hán bị ốm yếu. Hần cho rằng, ông Được từng có thời gian làm nghề thầy bói nên biết cách yểm bùa, triệt đường hành nghề thầy cúng của hán và làm hán ốm yếu, suy giảm về sức khỏe. Do đó, Trịnh Viết Ba hay tranh cãi với gia đình ông Được. Đỉnh điểm của những tranh cãi vì mê tín này là án mạng thương tâm xảy ra.

Hiện Công an tỉnh Nam Định vẫn đang tiếp tục điều tra, làm rõ nguyên nhân dẫn đến hành vi tàn ác của tên sát nhân này. Tuy nhiên, với kết quả điều tra ban đầu có thể nhận định, nguồn cơn gây tội ác của đối tượng này là tử sự mê tín, nhằm tưởng gia đình nạn nhân gây hại cho mình.

Đã có nhiều vụ án bắt đầu từ mê tín đã để lại hậu quả vô cùng nghiêm trọng. Đơn cử như vụ giết bạn thân vì mê tín dị đoan xảy ra vào rạng sáng ngày 18-12-2018 tại huyện Lục Nam, tỉnh Bắc Giang. Tin lời thầy bói phán, phải có một người thân bị chết thì mới có thể hóa giải được vận đen mà gia đình đang gặp phải, một người phụ nữ đã lập mưu giết hại chính bạn thân của mình và ngụy tạo là một vụ giết người cướp của.

Hay như vụ án mẹ tiếp tay giết con để vì mê tín dị đoan xảy ra ngày 19-2-2017 tại TP Hồ Chí Minh. Trong sự việc đáng tiếc này, người mẹ có con trai bị bệnh chữa nhiều nơi không khỏi và tin lời “thầy” cho rằng con bị “thánh nhập”. Chị mời người tới tụng kinh, làm lễ hồi sinh, “nhập thánh” cho con bằng cách dùng sợi dây quấn quanh cổ và siết mạnh. Đau xót thay, cậu bé bị dây vải siết mạnh vào cổ đã chết vì ngạt thở... Bùa chú, bói toán không chỉ gặp ở vùng hẻo lánh, trình độ dân trí thấp mà tồn tại cả ở đô thị và hậu quả của những cơn cuồng tín rất nặng nề.

Khi gặp biến cố trong cuộc sống, nhiều người có thói quen tìm tới thế giới tâm linh để kêu cầu, tìm đến các thầy bói để mong được hóa giải. Tuy nhiên khi tiếp nhận thông tin cần tỉnh táo, phân tích lẽ thiệt hơn, không nên mù quáng tin theo, làm theo bất chấp hậu quả, đến nỗi gây nên những cái chết đau lòng.

BÍCH MẬN

MỘT TRONG NHỮNG CON DAO HUNG THỦ DÙNG ĐÂM NẠN NHÂN

MỖI CHUYẾN ĐI BIÊN GIỚI LÀ MỘT LẦN ĐỂ LẠI ẤN TƯỢNG SÂU SẮC. CHÚNG TÔI ĐÃ ĐƯỢC TÂN MẮT CHÚNG KIẾN HÀNH TRÌNH GIÚP DÂN LẬP BẢN, GIEO CHỮ CỦA CÁC CÁN BỘ CHIẾN SỸ BỘ ĐỘI BIÊN PHÒNG, CÁC GIÁO VIÊN CẨM BẢN. DÙ HÀNH TRÌNH ĐẾN VÙNG ĐẤT ẤY CÒN NHIỀU KHÓ KHĂN NHƯNG KHÔNG CÓ GÌ LÀ KHÔNG THỂ.

● TÌM DÂN LẬP BẢN

Bắt đầu bước vào mùa mưa, nghe tin Bộ đội Biên phòng Lai Châu triển khai đề án “Bảo tồn và phát triển bền vững dân tộc La Hủ” ở khu vực biên giới huyện Mường Tè, tôi rủ nhà thơ Đỗ Hoàng làm chuyến lên Lai Châu. Sau 2 ngày đánh vật với con U-oát, chúng tôi cũng lên được đồn Thu Lũm, dưới chân núi U ma tu không.

Để vào được đến bản Là Si, từ đồn phải vượt qua 5 con dốc, 4 đỉnh núi cao trên 2.000 m, 4 cánh rừng nguyên sinh. 6 giờ sáng chúng tôi phải lên đường để kịp chiều vào đến bản. Kế hoạch của biên phòng tỉnh là cử một đội công tác vào, tìm được dân, cắm lán trại ở lại rồi triển khai làm nhà cho dân. Do đường vào chủ yếu là đường trâu đi, đội công tác phải mang theo cơ sở vật chất lương thực, xoong nồi, phương tiện làm nhà nhiều, lính kính, thuê bà con người Hà Nội bản cạnh đồn mang giúp. Tôi và nhà thơ Đỗ Hoàng “bám theo”.

Sau một ngày rờn rã vượt núi, băng rừng, lội suối, trưa ăn cơm nắm, khát vật quả me rừng nhấm với vài hạt muối hoặc xuống suối, đoàn công tác cũng vào đến cụm bản The La Cồ lúc mặt trời đã xuống qua đỉnh U ma tu không. Vào đến nơi, bản chỉ có 5 nóc nhà trên vạt đất phẳng khoảng 50m2. Nói là nóc nhà nhưng chỉ nhỏ như cái lều chợ dưới xuôi. Trong các căn nhà đó đều được chia làm 2 phần. Phía trong là cái sạp nửa đập giáp ống như

KÝ ỨC NHỮNG CHUYẾN ĐI BIÊN GIỚI

TỔ CÔNG TÁC NGHỈ TRƯA TRÊN ĐƯỜNG TÌM ĐỒNG BÀO LA HỦ

đan liếp đặt lên 4 chân đỡ là các cọc buộc chéo đóng xuống đất gác 2 đoạn tre. Phía bên ngoài là bếp, chiếc kiềng han gỉ có mấy hòn đá kê đỡ phía dưới. Cả bản tịnh không có một bóng người.

Là người có kinh nghiệm, gần cả cuộc đời làm lính ở với đồng bào, Trung tá Hoàng Minh Thành, Trưởng ban Vận động quần chúng của Bộ Chỉ huy Biên phòng tỉnh phân công đội công tác thành mấy tổ. Tổ san nền dựng nhà bạt, tổ dựng cột triển khai phiên thông tin liên lạc, tổ làm đường ra suối và làm các mố chứa nước để có nước sử dụng. Còn mấy anh nuôi, kết hợp với số dân gửi hàng nấu ăn. Anh Thành bảo: Yên tâm, cứ nổi lửa lên. Thấy khói, có mùi cơm là kiểu gì người dân quanh đấy cũng về.

Quả đúng như anh Thành nói. Thấy có khói nấu ăn, ban đầu là 1-2 cháu nhỏ khoảng 4-5 tuổi. Rồi cứ thế, người già, phụ nữ, thanh niên lặng lẽ về. Thấy dân về, nồi quân dụng chắc không đủ ăn, mấy anh em nháy nhau ăn sau. Chỉ có cơm, canh rau rừng và mấy con cá khô, chỉ loáng, nồi cơm quân dụng đã hết. Khi lấy nồi để nấu tiếp, do cháy bám cạnh, anh nuôi phải múc nước đổ vào cho bong ra. Mấy cháu nhỏ chạy đến, đưa tay lấy cháy ăn. Thấy thế, mấy anh em trong đội công tác nấu tiếp để bộ đội ăn cùng dân. Hết 2 nồi quân dụng nhưng xem ra dân vẫn còn đói. Anh

Thành bảo: “Thôi! Nay chỉ thế. Ăn thêm có khi gay, bội thực thì nguy”. Ngồi trong lán chờ cơm, ruồi vàng, bọ chó nhiều vô kể. Nhìn chậu canh, những con ruồi vàng nhao xuống, chết nổi trên mặt. Khi dân đã về các nhà, đội công tác quy định. Nấu ăn không được đổ nước vào nồi mà phải dùng xẽng lấy hết cháy.

Sáng hôm sau, đội công tác bắt tay khảo sát diện tích để san nền dựng nhà. Mấy thanh niên cũng ra làm cùng. Qua điều thuốc làm quen, tôi lần la hỏi: “Tại sao hôm qua thấy bộ đội vào, cả bản bỏ đi?”. Mấy thanh niên cho biết: “Trên núi nhìn xuống, thấy đoàn người vào bản, có dân nhưng lại có người mặc rằn ri nên không biết như thế nào. Sợ như năm trước, người bên kia biên giới cũng ăn mặc như thế sang, dân bị bắn chết hết. Sau đấy thấy san đất, dựng lều, nấu ăn, biết là bộ đội thì về...”. Để hiểu tiếng bà con, chúng tôi phải nhờ Thiếu úy Lý Mò Chừ, trinh sát viên của đồn Thu Lũm phiên dịch giúp.

Ở với đoàn công tác 3 ngày, tôi và nhà thơ Đỗ Hoàng theo Thiếu úy Khoàng Thanh Bình về đồn để báo cáo và lấy thêm lương thực, thực phẩm. Trên đường đi, hỏi Thiếu úy Khoàng Thanh Bình, đội công tác có kế hoạch như thế nào. Bình bảo, chủ trương là điểm The La Cồ sẽ lập bản mới, đưa dân ở rải rác trên núi về. Lập điểm dạy học, lập tổ công

tác của đồn cấm bản. Riêng việc học, do dân chưa biết tiếng phổ thông, giai đoạn đầu sẽ do đồn cử cán bộ xuống dạy tiếng. Hỏi Bình anh em dạy kiểu gì? Bình cho biết: “Dạy trẻ hát. Bài đầu tiên là “Như có Bác Hồ trong ngày vui đại thắng” rồi sau đó sẽ đến các bài hát khác. Các cháu hát được bài “Như có Bác Hồ trong ngày vui đại thắng” là anh em thắng rồi”.

Sau 65 ngày ra quân, đội công tác đã làm được 23 ngôi nhà. Kêu gọi và đưa dân về ở. Lập được bản Là Si. Bản Là Si xã Thu Lũm cũng bắt đầu có tên từ ngày đó.

● HỌC CHỮ Ở TỘC NGƯỜI ĐAN LAI

Nghe tin giữa vùng lõi rừng quốc gia Pù Mát, huyện Con Cuông, Nghệ An có tộc người Đan Lai “ngủ chống chặc ba dưới cằm”, tôi lại rủ nhà thơ Đỗ Hoàng làm chuyến “mục sở thị”. Từ trung tâm xã Môn Sơn, muốn vào 2 bản Búng và Cò Pạt chỉ có con đường “độc thủy” ngược 47 thác theo sông Giăng từ đập Phà Lài để vào. Sáng sớm hôm sau, sương còn la đà, chúng tôi đã vội xuống xuống để ngược thác vượt lên.

Vừa bước chân vào đến sân tổ công tác cấm bản Búng, chúng tôi gặp thầy Phan Anh Thống, người có thâm niên chục năm dạy ở điểm trường Tiểu học cơ sở 3 Môn Sơn. Theo thầy Phan Anh Thống, người Đan Lai nguyên là người Kinh, gốc ở Thanh Chương, Nghệ An. Vào cuối đời hậu Lê, hai dòng họ Lê và Nguyễn có mâu thuẫn. Họ Nguyễn có người làm quan trong triều nên đã lợi dụng địa vị, thảo ra sắc vua giả. Trong sắc gửi họ Lê yêu cầu trong vòng 7 ngày phải nộp cho nhà vua 100 cây tre vàng và con thuyền liền chèo. Vì thất học, không hiểu thâm ý của họ Nguyễn, sợ phạm tội khi quân, cả họ bỗng bẻ con cháu bỏ trốn. Cứ dọc sông Giăng, đi vào tận nơi thâm

sơn cùng cốc, lấy hang đá, hốc cây làm nhà vào rừng kiếm củ măng, củ mài, lá cây, hoa trái sinh sống.

Câu chuyện “ngủ chống chặc vào cằm” là có từ những năm trước. Do chạy vào rừng sâu, sống trong hang. Để đỡ rét, người dân phải đốt lửa. Việc đốt lửa không những để sưởi mà cũng là để đuổi thú. Hang chật, người đông, nền đá lạnh, khi ngủ người dân thường quây tròn, người nọ tựa vào người kia quanh đống lửa cho ấm. Nhưng vì khi ngồi ngủ, để tránh khi ngủ say, ngã cắm đầu vào đống lửa mà người dân phải chặt cành cây chặc ba chống cằm. Nếu có ngủ say, bị ngã thì cũng không bị bỏng. Từ khi đồn Công an nhân dân vũ trang (nay là Bộ đội Biên phòng) phát hiện và đưa các gia đình từ trong rừng, trong hang về. Các gia đình có nhà, không còn ở hang, thói quen ngủ chống chặc dưới cằm cũng không còn. Sau có một số người, tìm hiểu không kỹ, cho rằng đó là phong tục của tộc người này từ đó mà dẫn đến hiểu sai.

Khi chúng tôi hỏi chuyện ngôn ngữ của tộc Đan Lai, thầy Phan Anh Thống bật bạch. Ngày đầu tiên vào bản, ngôn ngữ của người Đan Lai cứ lú lú như chim, không thể hiểu được là người dân đang nói gì. Tiếng nói của người Đan Lai là sự pha trộn của 3 dân tộc Thái, Lào, Kinh. Đã thế, ngôn ngữ người Đan Lai lại pha tiếng lóng của 3 dân tộc trên. Cộng vào đó là sự biến thể của ngôn ngữ người Khu 4 nên càng khó hiểu.

Trên đường vào bản Búng, đoàn gặp mưa. Sợ

MỞ ĐƯỜNG RA SUỐI Ở CỤM BẢN THE LA CỎ

nước lũ tràn về, chúng tôi ghé lên điểm trường ở bản khe Lê nơi có một số hộ Đan Lai dịch cư về sinh sống. Cả điểm trường ở đây số học sinh chưa đủ mười đầu ngón tay. Điểm trường có 2 gian nhà trống tuềnh tuồng, từng phen nửa gang tầm ngực được chia cho tất cả các khối từ lớp 1 đến lớp 5. Chiếc bảng treo trên vách lớp có Trần Thị Thanh Nga được chia làm 2 ô. Một nửa dành cho 3 em lớp 1, phần còn lại cho 2 em lớp 2. Đầu lưng vào gian học của cô Nga là gian học của khối lớp 4 và lớp 5 do cô Vi Thị Cúc đứng lớp. Lớp 4 có 1 em, còn lớp 5 có 3 em. Thấy đoàn chạy mưa vào trường, cô Nga và cô Cúc chạy ra giúp vì đường rất trơn. Nếu chẳng may trượt chân ngã, đầu đập vào những tảng đá “ông sư” nhẵn thín kia thì chả biết chuyện gì xảy ra. Theo các cô, học sinh ở đây biết đọc, biết viết là đã được lên lớp vô tư. “Nếu không cho lên lớp, mai cô vào rừng mà tìm em nhé!”. Ấy là chưa kể hôm nào “tự nhiên” không thích đến trường, thích đi rừng theo bố

me, cô phải lặn lội tìm rồi nịnh đến khản cổ mới theo về. Chuyện giữ học sinh đến lớp hơn cả chuyện “quan giữ ấn”.

Nghe chúng tôi kể lại chuyện ở điểm trường khe Lê, thầy Phan Anh Thống nói vui. Được về dạy ở dưới điểm khe Lê coi như được về thành phố rồi đấy. Từ điểm trường bản Búng để về được đến trung tâm xã Môn Sơn giá đi thuyền khi vào là 100 ngàn, khi ra là 50 ngàn. Ở điểm trường khe Lê, giá khi vào 40 ngàn, khi ra là 20 ngàn. Ấy là, khi vào hay ra phải đảm bảo đủ số giáo viên, còn nếu ai không đi hoặc đi thuyền khác, lần sau khỏi đi. Lúc đó để vào hoặc ra chỉ còn mỗi nước “cởi quần quăn cổ”, “lội ngược” sông Giăng. Vì biết “hoàn cảnh” của thầy cô ở đây nên “nhà đờ” bắt chẹt. Biết thế mà đành chịu. Vì thực ra, chạy thuyền ngược sông Giăng không phải ai cũng có thể chạy được. Nếu không kinh nghiệm, bị lật thuyền coi như cầm chắc làm bạn “hà bá”.

Hỏi chuyện về kỷ niệm những năm tháng đứng lớp, các thầy cô đều cho hay. Mỗi ngày dạy học ở đây là một kỷ niệm. Hôm đó điểm trường khai giảng. Trống đã giục, thầy cô đã đứng hàng ngũ nghiêm chỉnh để làm lễ chào cờ nhưng học sinh thì vẫn đang trên cây sung, cây ổi, hụi cạnh bếp nướng sắn. Thầy cô phải đi cầm tay từng em kéo xếp vào hàng. Khi chủ lễ vừa hô chào cờ thì thấy dưới hàng học sinh nhón nháo. Ngoái xuống, thấy có một học sinh hai tay ôm bụng quằn quại, miệng

sùi bọt trắng. Hỏi ra mới biết. Vì muốn được đến trường, đói quá, trò này ăn sắn sống nên bị say. Thầy cô bế vào phòng, lau rửa rồi làm cho bát mì tôm, thế là tỉnh dần.

Chuyện đang trong giờ học, học sinh đói, lại hiểu động, vén lá cọ, chui ra ngoài, vào rừng trèo sung, bẻ ổi, vật lá ăn là chuyện thường. Tổng kết năm học, các thầy cô góp tiền tổ chức chia tay phụ huynh và học sinh. Việc chia tay là để trao đổi với phụ huynh và dặn dò học sinh nhớ ôn bài để sang năm đỡ quên. Thấu lòng thầy cô nhưng hiem nổi nghèo, dân làng vào rừng hái me, rau dại, đào măng về góp liên hoan. Vào bữa, học sinh tranh nhau ăn vì hiem có dịp được ăn ngon như thế. Có một vài em còn lấy mỡ bôi lên tóc, lên mặt, rồi nhét vào cá tai, mũi để giữ mùi mỡ cho đỡ thêm. Nhìn thấy thế, tất cả thầy cô đều lặng lẽ gác đĩa nhường trò, rút khăn thấm những giọt nước mắt không dám để các em nhìn thấy.

Tôi đem chuyện học nói với già làng Lê Văn Khai. Nghe xong già làng thở dài: Muốn cái chữ lắm nhưng cái bụng đói không học được. Sông Giăng muốn có nước cũng phải nhờ mưa, nhờ suối. Người Đan Lai muốn có chữ nhưng cũng phải có củ sắn, củ măng trong bụng mới đi học được. Thầy cô dạy lâu lâu là học được thôi.

Nghe già làng nói, chợt nghĩ. Hạt giống gieo trên đá đâm chồi, này lộc được đâu có dễ. Đàng này, không những chỉ trên đá mà còn thăm thẳm trong rừng sâu, gian nan là lẽ thường tình. Dầu có vất vả, dầu học sinh học lâu lâu mới biết đọc, biết viết song cái “mầm chữ” đã bám rễ vào đất rừng Pù Mát. Hạt mầm đã nảy, đã bám rễ, sớm hay muộn từ những hạt mầm ấy sẽ lan tỏa sum sê thành rừng. Cũng như “mầm chữ” đã bám được vào giữa đại ngàn vùng lõi rừng quốc gia Pù Mát. “Mầm chữ” hôm nay sẽ là con đường đưa tộc người Đan Lai về lại với cộng đồng.

PHẠM THANH KHƯƠNG

BỘ ĐỘI BIÊN PHÒNG CHUẨN BỊ LÊN ĐƯỜNG VÀO CỤM BẢN THE LA CỎ

NƯỚC ANH VẪN GIAN NAN VỚI BREXIT

Chưa bao giờ nước Anh rơi vào tình cảnh “tiến thoái lưỡng nan” như lúc này. Người chèo lái con thuyền, Thủ tướng Theresa May từ lúc tuyên bố “thà không có thỏa thuận còn hơn là một thỏa thuận tồi”, nay đã phải thay đổi quan điểm khi quyết định để Hạ viện lựa chọn cách thức Anh rời Liên minh châu Âu (Brexit).

NGƯỜI DÂN BIỂU TÌNH PHẢN ĐỐI THỎA THUẬN BREXIT BÊN NGOÀI TÒA NHÀ QUỐC HỘI ANH

Cả hai chính đảng lớn nhất Anh là Bảo thủ cầm quyền và Công đảng đối lập hiện đều thay đổi chiến thuật đối với vấn đề Brexit. Lãnh đạo Công đảng đối lập Jeremy Corbyn, người trước giờ vẫn khẳng khái phản đối việc các thành viên trong đảng kêu gọi ủng hộ một cuộc trưng cầu dân ý Brexit lần 2, nay cũng thay đổi lập trường khi nói Công đảng sẽ ủng hộ trưng cầu dân ý lần 2 với một số điều kiện nhất định.

Như vậy, hành trình gập ghềnh của Anh rời EU lại rẽ sang một “khúc ngoặt” mới. Thủ tướng Theresa May đã buộc phải trao quyền “cầm lái” cho quốc hội, trao cho các nghị sĩ quyền “cầm cân nảy mực” để ngăn chặn và đảo ngược tình thế Brexit không thỏa thuận, điều có thể làm chao đảo và gây hỗn loạn cuộc sống của người dân và hoạt động kinh doanh.

Với việc trao cho các nghị sĩ 3 sự lựa chọn: Thông qua thỏa thuận “ly hôn” mà bà đã ký với EU, bỏ phiếu rời EU vào ngày 29-3 mà không có thỏa thuận hoặc đề nghị EU trì hoãn Brexit trong thời gian 3 tháng, đây là lần đầu tiên Thủ tướng Anh thừa nhận “xứ sở sương mù” có thể không rời EU vào ngày 29-3, thời điểm được ấn định 2 năm trước đây và được nêu rõ trong luật pháp Anh là ngày nước này rời khỏi. Đến thời điểm này, Chính quyền bà May vẫn chưa thể có được “cái gập đầu” của quốc hội cho thỏa thuận rời EU đối với các điều

khoản “ly hôn” và mối quan hệ tương lai giữa Anh và EU. Mối lo ngại về nguy cơ Brexit “cứng” ngày càng gia tăng khi mà một Brexit không thỏa thuận sẽ làm đảo lộn hoạt động kinh doanh và cuộc sống của người dân ở cả Anh và 27 nước EU còn lại.

Trước nguy cơ trên, bà May cam kết sẽ có cuộc bỏ phiếu về thỏa thuận Brexit sửa đổi tại Hạ viện vào ngày 12-3 tới. Nếu các nghị sĩ bỏ phiếu bác lại đề xuất này thì ngày 13-3, Thủ tướng sẽ đề xuất khả năng Anh rời EU mà không có thỏa thuận để Hạ viện xem xét, còn nếu như đề xuất này tiếp tục bị phủ quyết, ngày 14-3 Chính phủ sẽ đề nghị Hạ viện “gia hạn thêm một thời gian ngắn” cho các cuộc đàm phán Brexit theo điều khoản 50. Thời gian gia hạn này sẽ “kéo dài chậm nhất là đến cuối tháng 6-2019 để tránh nước Anh dính vào các cuộc bầu cử của châu Âu.

Giới phân tích nhận định rằng do đa số nghị sĩ phản đối phương án “Brexit cứng” nên quốc hội sẽ thiên về sự lựa chọn giữa việc ủng hộ thỏa thuận của bà May và trì hoãn quá trình Anh rời EU. Tuy nhiên, mọi việc lại không phải dễ dàng như vậy, EU hiện không đồng thuận trong việc đồng ý để Anh hoãn hạn chót rời khỏi liên minh này trong thời gian dài khi đang chuẩn bị cho cuộc bầu cử nghị viện. Chính Bộ trưởng Thương mại Anh Liam Fox cũng phải thừa nhận rằng đề nghị kéo dài Brexit là khả

năng không thực tế vì bản thân EU không muốn Anh tham gia vào các cuộc bầu cử quan trọng sắp tới.

Chỉ còn 24 ngày trước ngày chính thức ra đi, Hạ viện Anh vẫn chưa thể thống nhất một thỏa thuận “ly hôn” với EU. Chủ tịch Hội đồng châu Âu Donald Tusk cho rằng lùi thời hạn Brexit là lựa chọn “hợp lý” cho Anh. Với những khó khăn mà Thủ tướng May đang đối mặt tại Hạ Viện thì hầu hết các quan chức EU đều chung một nhận định Anh cần lùi ngày rời EU sau ngày 29-3. Tuy nhiên câu hỏi được đặt ra là lùi thêm bao lâu? Thời gian lùi Brexit đang được nội bộ EU tính tới là có thể gia hạn từ 2 đến 21 tháng.

Tuy nhiên, Thủ tướng May chỉ muốn lùi ngày Anh rời EU ngắn nhất có thể, thậm chí chỉ vài tuần, bởi lẽ bà không muốn phải tham gia vào cuộc bầu cử nghị viện châu Âu (dự kiến diễn ra vào ngày 23 đến 26-5 tới) mà Anh sẽ phải tuân thủ mọi nguyên tắc nếu như vẫn là thành viên của EU.

Trong khi kịch bản mà các nhà ngoại giao EU tính tới gồm nhiều yếu tố, như “Kéo dài do không đạt được thỏa thuận”: Trong trường hợp Hạ viện bác dự thảo thỏa thuận của Thủ tướng May, các nhà đàm phán EU lo ngại Thủ tướng May hay người kế nhiệm bà sẽ yêu cầu cần có thêm thời gian để đàm phán cho một gói thỏa thuận Brexit tốt hơn và điều này sẽ mở ra một giai đoạn đàm phán khác mà dường như sẽ không có

hồi kết. Phương án lùi lại 8 tuần được cho là khó khăn cho EU. Theo lời một cố vấn của một lãnh đạo EU thì ‘khó mà tưởng tượng nổi’ vì thời điểm này quá gần với cuộc bầu cử Nghị viện châu Âu. Việc thông qua sẽ trở nên phức tạp hơn tại Quốc hội Anh và một cuộc khủng hoảng Brexit khác có thể sẽ bao phủ lên chiến dịch này. Nếu như lùi lại đến cuối tháng 6 như một số nước thành viên EU mong muốn thì thỏa thuận này sau đó cần một khoảng thời gian “kỹ thuật” để được thông qua. Và vì sự việc diễn ra sau Nghị viện châu Âu mới họp lần đầu ngày 2-7 thì hiệp ước này của Anh sẽ vẫn gắn với luật EU vì Anh vẫn là thành viên của EU.

Trường hợp “Kéo dài mang tính chiến lược”: Thời hạn này được cho ít nhất là phải 9 tháng, đẩy lùi Brexit đến cuối năm 2019, và do vậy Anh sẽ tham gia các cuộc bầu cử Nghị viện châu Âu, một bước mà đảng Bảo thủ của Thủ tướng May đang rất cố gắng tránh. Mục đích của “kéo dài mang tính chiến lược” là để có một bước thay đổi mang tính quyết định trong chính trường nước Anh, đó là hoặc thay đổi cách tiếp cận của Anh đối với vấn đề Brexit hoặc quay lại Hạ viện để Hạ viện có thể đồng ý với những điều khoản để rời EU.

Còn “Kéo dài không chủ đích”: Nếu như Anh không có được một kế hoạch thuyết phục về việc họ sẽ giải quyết vấn đề Brexit như thế nào, các lãnh đạo EU chắc chắn sẽ đưa ra một số lựa chọn gây tranh cãi, một trong số đó là để cho nước Anh thời gian dài hơn nữa để xử lý cái gọi là “cuộc khủng hoảng xác định bản sắc Brexit”. Một chọn lựa đưa ra là kéo dài thời hạn này đến cuối năm 2020, đúng vào quãng thời gian mà trước đây dự tính cho là thời kỳ chuyển đổi sau Brexit. Điều này sẽ tránh xảy ra việc liên tiếp phải gia hạn thời gian rời EU sau mỗi 3 tháng. Nhưng đây được cho là một lựa chọn cực đoan không được nhiều nước thành viên EU ủng hộ.

BẢO TRẦN (Tổng hợp)

(Tiếp theo trang 1)

Căng thẳng giữa Ấn Độ và Pakistan gia tăng từ ngày 14-2 khi tổ chức khủng bố Jaish-e-Mohammed tấn công một đoàn xe bán quân sự của Ấn Độ tại Kashmir, phía do Ấn Độ kiểm soát, khiến khoảng 40 người chết. New Delhi tấn công trả đũa, đến hôm 27-2, Pakistan thông báo bắn hạ 2 chiến đấu cơ của Ấn Độ.

Sự gia tăng căng thẳng giữa hai quốc gia Nam Á sở hữu vũ khí hạt nhân đã khiến cả thế giới lo ngại và lên tiếng kiềm chế. Ngày 2-3, phát ngôn viên Liên Hiệp Quốc (LHQ) cho biết Tổng Thư kí LHQ Antonio Guterres sẵn sàng đứng ra làm trung gian hòa giải giữa hai bên, nếu được yêu cầu. Tổng thống Mỹ Donald Trump cũng tỏ ý hy vọng là hai bên sẽ bình tĩnh trở lại và Washington đang giúp hai bên thoát khỏi khủng hoảng. Nga cũng tuyên bố sẵn sàng hòa giải hai bên, trong lúc Trung Quốc kêu gọi xuống thang tranh chấp. Tại New York, ngày 27-2, ba nước Anh, Pháp và Mỹ đề nghị Hội đồng Bảo an LHQ trừng phạt thủ lĩnh nhóm Jaish-e-Mohammad ở Pakistan, đã lên tiếng tự nhận là tác giả vụ khủng bố tại Kashmir, chậm ngòi cho cuộc xung đột Ấn Độ - Pakistan hiện nay.

Tối 1-3, Pakistan đã thả viên phi công Ấn Độ bị bắt. Thủ tướng Pakistan Imran Khan một lần nữa nhắc lại đề nghị thương thuyết với New Delhi, sẵn sàng cho mọi đối thoại về vấn đề khủng bố và tất cả các vấn đề khác. Ông Imran Khan cho biết, việc thả phi công Ấn Độ, Trung tá Abhinandan Varthaman, là một cử chỉ hòa bình. Nhưng, người đứng đầu Chính phủ Pakistan cũng cảnh báo: "Mong muốn giảm leo thang của chúng tôi không nên được hiểu là một sự nhượng bộ. Ấn Độ phải biết rằng chúng tôi sẽ buộc phải phản ứng mạnh mẽ với bất kỳ hành động nào của Ấn Độ trong tương lai".

ẤN ĐỘ - PAKISTAN:

XUNG ĐỘT SẼ ĐI ĐẾN ĐÂU

PHI CÔNG ẤN ĐỘ ABHINANDAN ĐƯỢC PAKISTAN TRẢ TỰ DO NGÀY 1-3 TẠI WAGAH, PAKISTAN, VÙNG BIÊN GIỚI GIỮA HAI NƯỚC

Khi được Pakistan phóng thích, Trung tá Abhinandan Varthaman được người dân Ấn Độ coi là người hùng của đất nước nhưng chính quyền New Delhi coi cử chỉ hòa bình của Islamabad là chưa đủ. Ấn Độ vẫn yêu cầu Pakistan phải có những biện pháp cứng rắn nhằm vào nhóm khủng bố đã giết hại hơn 40 quân nhân Ấn Độ ngày 14-2 vừa qua.

Để đáp lại yêu cầu này, Thủ tướng Imran Khan trách cứ Ấn Độ là đã có hành vi đàn áp ở vùng Kashmir - bên phía Ấn Độ kiểm soát, để bác bỏ mọi đòi hỏi của Pakistan về chủ quyền tại vùng lãnh thổ này. Đây là cách Thủ tướng Imran Khan phủ nhận trách nhiệm của Pakistan trong cuộc khủng hoảng.

Câu hỏi được nhiều tờ báo Pháp đặt ra: "Leo thang căng thẳng quân sự giữa Ấn Độ và Pakistan sẽ đi đến đâu? Dù Ngoại trưởng Ấn Độ phát biểu không muốn leo thang quân sự nhưng tờ Le Figaro dẫn lời ông Ajai Sahni, Giám đốc Viện Vi giải pháp cho các cuộc xung đột (ở New Delhi), cho biết: "Ấn Độ không thể chấp nhận đề xuất (đàm phán của Pakistan sau khi nước này bắt được một phi công Ấn Độ), việc này sẽ khiến New Delhi mất mặt". Chuyên gia Sahni cho rằng quan hệ ngoại giao hai

nước sẽ thêm căng thẳng nhưng ông loại trừ mọi khả năng chiến tranh giữa hai cường quốc hạt nhân.

Đúng như dự báo, một ngày sau khi Ấn Độ thấy sự nhượng bộ của Islamabad là chưa đủ, đụng độ gia tăng giữa Ấn Độ và Pakistan tại vùng Kashmir. Vào sáng 2-3, hai bên vẫn đấu pháo dọc theo Đường ranh giới kiểm soát (LoC) phân định 2 vùng do Ấn Độ và Pakistan kiểm soát, tức biên giới thực tế ở khu vực Kashmir đang bị tranh chấp. Cuộc đấu pháo diễn ra trong vài giờ sau khi ông Varthaman được thả nhưng sau đó dừng lại trong đêm. Ít nhất 7 người chết ở cả hai bên do pháo bắn qua lại. Kể từ khi tái bùng phát khủng hoảng giữa hai nước, ít nhất 12 thường dân ở hai bên biên giới bị sát hại. Tại toàn bộ khu vực Kashmir, dân cư đều phải tìm nơi trú ẩn, trong lúc xe cộ bị cấm qua lại trên các trục đường chính.

Sự leo thang căng thẳng đến mức nguy hiểm này được truyền thông quốc tế cho là do một phần lỗi từ phía truyền thông Ấn Độ, mặt khác là do nước này đang tiến hành cho cuộc tổng tuyển cử nên việc kích động tinh thần dân tộc chủ nghĩa được cho là chiều bài của chính quyền.

Ấn Độ có hơn một trăm kênh truyền hình về thời sự.

Việc các kênh cạnh tranh nhau dẫn đến chỗ bên nào cũng muốn gây ấn tượng hơn để cuốn khách. Mà, chủ nghĩa dân tộc là điều quyền rũ nhiều khán giả nhất tại một đất nước đã từng có 4 cuộc chiến tranh với Pakistan và thường xuyên phải chịu nhiều cuộc tấn công khủng bố. Vấn đề là: chủ nghĩa này đang cản trở các nhà báo đặt câu hỏi với quân đội hay các giới chức chính trị về các lý do cũng như hệ quả của các đụng độ Ấn Độ - Pakistan.

Ngoài ra, vào thời điểm chỉ còn 2 tháng nữa là đến kỳ bầu cử quốc hội, chính quyền Ấn Độ có thể muốn lợi dụng sự trào lưu chống Pakistan của cử tri để tái đắc cử. Tuần trước, Thủ tướng Pakistan từng cảnh báo, các cuộc tấn công của Ấn Độ có mục tiêu phục vụ bầu cử trong nước. Ông Imran Khan cho biết một vài tuần trước cuộc tổng tuyển cử, New Delhi đã nhân rộng các sáng kiến ngoại giao để cô lập nước láng giềng Pakistan, đồng thời gia tăng hoạt động quân sự để thu hút lá phiếu cử tri.

Trong một thông tin có liên quan, ngày 3-3, Mỹ cho biết đang điều tra xem liệu có phải Pakistan đã dùng máy bay chiến đấu F-16 mua của Mỹ để tấn công một chiến đấu cơ của Ấn Độ hay không. Theo Reuters, nếu đúng thì việc đó vi phạm các thỏa thuận với Mỹ. Một phát ngôn viên quân đội Pakistan tuần trước bác bỏ tuyên bố của Ấn Độ rằng Pakistan đã sử dụng chiến đấu cơ F-16 sản xuất ở Mỹ để bắn hạ một chiếc máy bay chiến đấu Mig-21 của Ấn Độ tại khu vực tranh chấp Kashmir. Dù Pakistan bác bỏ việc dùng F-16, nước này không cho biết đã sử dụng máy bay nào, theo Reuters, nó trông giống với chiếc JF-17 do Trung Quốc thiết kế và sản xuất.

MỘC THẠCH (Tổng hợp)

TRUNG TÁ NGUYỄN THỊ THU THỦY, ĐIỀU TRA VIÊN NỮ DUY NHẤT TRONG CHUYÊN ÁN.
 ẢNH: ĐTH

PHIÊN XÉT XỬ VỤ ÁN ĐÁNH BẠC NGHÌN TỶ.

ẢNH: QUANG HÙNG

● NHỮNG NGÀY LANG THANG Ở TUYẾN QUANG

Thông minh, sắc sảo, đó là ấn tượng đầu tiên của tôi khi tiếp xúc với Trung tá Nguyễn Thị Thu Thủy, nữ điều tra viên đã có hơn 20 năm làm công tác điều tra và hơn 15 năm trên cương vị điều tra viên. Hơn 20 năm qua, Trung tá Thủy đã cùng đồng đội triệt phá thành công hàng trăm chuyên án lớn nhỏ trên địa bàn tỉnh Phú Thọ, được lãnh đạo các cấp ghi nhận, đánh giá cao. Nhưng, trong số các chuyên án đó, có lẽ chuyên án triệt phá đường dây đánh bạc nghìn tỷ trên mạng để lại cho chị nhiều kỉ niệm sâu sắc nhất.

Chị Thủy kể rằng, khi biết mình là nữ điều tra viên duy nhất được Ban Giám đốc giao nhiệm vụ tham gia chuyên án đặc biệt này, chị vừa mừng vì được lãnh đạo tin tưởng nhưng cũng lo vì biết rằng sẽ phải đối mặt với nhiều áp lực. Khi tiếp cận hồ sơ mới thấy sự lo lắng ấy là đúng bởi các đối tượng trong vụ án đều là người rất giỏi, đặc biệt là lĩnh vực công nghệ thông tin nên luôn biết cách xóa dấu vết. Không những thế, Nguyễn Văn Dương lại có những mối quan hệ rất "khủng" nên ban đầu khá tự tin khi làm việc với cơ quan điều tra.

Để chứng minh hành vi phạm tội của nhóm đối tượng cầm đầu, các điều tra viên phải đọc cả núi hồ sơ thu thập được và tham khảo ý kiến của các chuyên gia

NỮ ĐIỀU TRA VIÊN DUY NHẤT TRONG CHUYÊN ÁN ĐÁNH BẠC NGHÌN TỶ

ĐỂ TRIỆT PHÁ ĐƯỜNG DÂY ĐÁNH BẠC NGHÌN TỶ DO NGUYỄN VĂN DƯƠNG VÀ PHAN SÀO NAM CẦM ĐẦU, CÔNG AN TỈNH PHÚ THỌ ĐÃ HUY ĐỘNG HÀNG TRĂM CÁN BỘ ĐIỀU TRA VIÊN DÀY DẶN KINH NGHIỆM ĐAU TRANH VỚI CÁC ĐỐI TƯỢNG. TRONG SỐ ẤY, CÓ DUY NHẤT MỘT NỮ ĐIỀU TRA VIÊN ĐƯỢC GIAO NHIỆM VỤ THAM GIA, ĐÓ LÀ TRUNG TÁ NGUYỄN THỊ THU THỦY, ĐỘI TRƯỞNG ĐỘI THAM MƯU, KIỂM TRA, HƯỚNG DẪN THI HÀNH PHÁP LUẬT VÀ GIẢI QUYẾT ĐƠN THƯ KHIẾU, TỔ THUỘC PHÒNG AN NINH ĐIỀU TRA CÔNG AN TỈNH PHÚ THỌ.

trong lĩnh vực công nghệ thông tin, từ đó lần ra những điểm đột phá của chuyên án.

Khi tham gia chuyên án, Trung tá Thủy được giao phụ trách làm việc với các đối tượng nữ. Với lợi thế hiểu được tâm lý phụ nữ và vận dụng linh hoạt các biện pháp nghiệp vụ, chị dễ dàng tiếp cận và đánh giá đúng bản chất của đối tượng, từ đó có phương án đấu tranh hiệu quả.

Cuối tháng 8-2017, Trung tá Thủy được lãnh đạo ban chuyên án phân công trực tiếp thực hiện lệnh bắt, khám xét đối tượng Lưu Thị Hồng, Tổng Giám đốc Công ty CNC - là người trực tiếp thực hiện chỉ đạo của Nguyễn Văn Dương ký các hợp đồng hợp tác phát hành game bài RikVip, thuê tên miền, đăng ký dịch vụ tin nhắn thương hiệu và tham gia kiểm soát doanh thu tổ chức đánh bạc. Những ngày đầu, việc đấu tranh với đối

tượng rất khó, bởi Hồng là người có trình độ, hiểu biết về pháp luật, công nghệ, có quan hệ với nhiều người có địa vị trong xã hội nên vẫn tin sẽ được "giải cứu", vì vậy khi làm việc với cơ quan điều tra, Hồng nhất quyết không khai báo.

Xác định Hồng là mắt xích quan trọng trong vụ án, chị Thủy cùng đồng đội nhiều đêm thức trắng, nghiên cứu tài liệu đã thu thập được để tìm chứng cứ. Bên cạnh đó, kết hợp với nắm bắt đặc điểm, diễn biến tâm lý của đối tượng, áp dụng linh hoạt các biện pháp nghiệp vụ, cùng đấu trí với đối tượng, khiến cho Lưu Thị Hồng từ chỗ ngoan cố không khai báo, đã phải thừa nhận hành vi phạm tội của mình. Khi biết không thể "im lặng là vàng" được nữa thì đối tượng quay sang... mặc cả với điều tra viên. Tuy nhiên, mọi sự mặc cả của Hồng đều thất bại.

Khi truy tìm nơi Phan Sào Nam tẩu tán số tiền kiếm được từ tổ chức đánh bạc, cơ quan điều tra xác định bà Phan Thu Hương là di ruột của Phan Sào Nam, là người giúp Nam "rửa tiền". Mặc dù Nam thừa nhận chuyển tiền cho di ruột nhưng khi làm việc với cơ quan điều tra, bà Phan Thu Hương một mực khai báo đây là số tiền mà Nam trả nợ khoản vay trước đó để lập nghiệp, việc cho vay và trả nợ không có một giấy tờ nào xác nhận.

Sau khi nghiên cứu toàn bộ lời khai của Nam và tài liệu thu thập được, với kinh nghiệm thực tế của một điều tra viên hơn 20 năm trong nghề, chị và đồng đội nhận thấy có sự liên hệ chặt chẽ giữa nguồn tiền phạm tội của Phan Sào Nam và di ruột của mình. Trần trờ nhiều đêm, chị và các điều tra viên đề xuất lãnh đạo ban chuyên án cho xác minh toàn bộ tài khoản và sổ tiết kiệm của bà Phan Thu Hương tại hơn 20 ngân hàng lớn trên cả nước, lật từng trang bản sao kê tài khoản ngân hàng của đối tượng, chị cùng đồng đội thức trắng lần tìm chứng cứ, làm rõ được dòng tiền đi của bị can Phan Sào Nam chuyển cho di ruột của mình nhằm mục đích "rửa tiền" thu lợi bất chính từ việc tổ chức đánh bạc. Trước những

ĐIỀU TRA VIÊN NGUYỄN THỊ THU THỦY ĐỌC LỆNH BẮT ĐỐI TƯỢNG LƯU THỊ HỒNG - TỔNG GIÁM ĐỐC CÔNG TY CNC.

ÁNH: QUANG HÙNG

chứng cứ này, Phan Thu Hương phải cúi đầu nhận tội.

365 ngày tham gia chuyên án, vai trò của một nữ điều tra viên không chỉ là đối chiếu tài liệu để đấu tranh với đối tượng, nhiều lần chị cùng tổ công tác ngược xuôi khắp các tỉnh, thành phố để truy tìm đối tượng.

Khi cơ quan điều tra khám xét Công ty CNC, Đoàn Thị Thu Hà, kế toán của Công ty CNC, một mắt xích quan trọng giúp cơ quan điều tra chứng minh hành vi phạm tội của Nguyễn Văn Dương, đã nhanh chóng bỏ trốn khỏi địa phương. Lãnh đạo ban chuyên án chỉ đạo phải truy tìm bằng được Đoàn Thị Thu Hà để củng cố hồ sơ và làm rõ hành vi của Nguyễn Văn Dương. Trung tá Thủy lại cùng tổ trinh sát nắm tình hình các địa bàn mà đối tượng có thể ẩn nấp. Sau nhiều ngày, thông tin báo về ban chuyên án, Hà đang ở nhà chú ruột tại Tuyên Quang, chị cùng các trinh sát tiếp cận, nắm tình hình quanh khu vực Hà ẩn trốn. Để tránh "bứt dây động rừng", 3 ngày liền chị và tổ trinh sát tìm đủ cách để tiếp cận từ hàng xóm và gia đình chú ruột của đối tượng, sau đó đến tận cơ quan của chú ruột Đoàn Thị Thu Hà để thuyết phục, vận động. Sau nhiều lần vận động, thuyết phục, Hà đã chịu ra làm việc với cơ quan điều tra và phối hợp làm rõ hành vi của các đối tượng trong chuyên án.

Để triệt phá thành công chuyên án này, Công an Phú Thọ đã huy động hàng trăm điều tra viên và cán bộ, chiến sỹ đầu trí căng thẳng với các

đối tượng, những đêm thức trắng quyết tìm ra bằng được chứng cứ chứng minh hành vi phạm tội của từng đối tượng. Dù là phụ nữ nhưng với nhiệm vụ của điều tra viên, chị Thủy cũng gánh vác công việc không khác gì những đồng đội khác. Những đêm dài chị theo đồng đội trinh sát, truy tìm đối tượng, tiến hành khám xét các đối tượng trong chuyên án và bảo vệ vật chứng, sẵn sàng lặn lội cùng đồng đội truy tìm chứng cứ, tháo gỡ những mâu thuẫn của vụ án. Kết thúc chuyên án, chị được Bộ trưởng Bộ Công an tặng Bằng khen về những thành tích xuất sắc trong chuyên án này.

● NHỮNG BỮA CƠM VẮNG ME CỦA THÀNH VIÊN TỔ HỎA GIẢI

Nhắc đến thiên chức của một người mẹ, vai trò của người vợ trong gia đình, Trung tá Nguyễn Thị Thu Thủy tâm sự, làm công tác điều tra đối với phụ nữ là một sự hy sinh rất lớn. Làm một điều tra viên thì những chuyến công tác xa nhà hay

chuyện đi sớm về muộn là không tránh khỏi, việc chăm sóc con của chị đều nhờ cậy vào bố mẹ và những người thân trong gia đình. Khi tham gia chuyên án cũng là lúc hai con chị đang ôn thi chuyển cấp, là giai đoạn cần sự động viên, chăm sóc của người mẹ nhất nhưng vì công việc nên những suất cơm hộp hay những chiếc bánh mì vội vàng ăn trên xe của 3 mẹ con cho kịp giờ học trở nên thường xuyên hơn khi chị bắt đầu tham gia chuyên án. Tuần đầu tiên khi mới bắt đầu nhận nhiệm vụ, cuối ngày bố mẹ chị đều gọi hỏi thăm để chờ cơm nhưng từ khi bắt đầu chuyên án, tần suất chị về muộn ngày càng nhiều, bố mẹ chị cũng quen dần với điều đó nên chẳng gọi điện hỏi nữa. Chị may mắn khi có người bạn đời làm cùng nghề nên rất hiểu về những vất vả, áp lực công việc mà chị đang theo đuổi. Vì thế, suốt một năm tham gia chuyên án, chồng chị nhiều khi trở thành người nội trợ thay vợ chăm lo con cái, nhà cửa.

Chị kể rằng thời gian tham gia chuyên án này, nhiều khi chị còn trở thành người... tư vấn và hàn gắn tình cảm gia đình. Chị tâm sự, ban đầu khi mới bắt đầu tham gia chuyên án, nhiều gia đình cán bộ trẻ xảy ra mâu thuẫn vì không hiểu điều gì khiến chồng cứ đi biệt biệt, thậm chí nhiều ngày liền không về nhà. Vậy là chị phải gặp gỡ riêng để giải thích và tâm sự chuyện đời, chuyện công việc để vợ chồng chị, đồng đội mình hiểu rõ hơn những khó khăn, vất vả mà chính người thân họ đang phải gánh vác. Nhờ những lần tư vấn tình cảm ấy, những người vợ trẻ đã hiểu và thông cảm với lịch trình thất thường của chồng.

Trung tá Thủy kể rằng hơn 20 năm làm công tác điều tra, chị gặp gỡ, tiếp xúc rất nhiều đối tượng, nhiều hoàn cảnh nhưng có lẽ chi tiết chị ấn tượng nhất đó chính là hình ảnh giọt nước mắt hối hận lăn trên khóe mắt Phan Sào Nam, một đối tượng chủ mưu, cầm đầu trong chuyên án. Trong những lần làm việc với điều tra viên, Phan Sào Nam là đối tượng rất thành khẩn, có trình độ rất cao về công nghệ thông tin, đây cũng là đối tượng giao nộp được gần như toàn bộ số tiền phạm tội cho cơ quan điều tra.

Nhìn giọt nước mắt ấy tại phiên tòa, chị hiểu đó là giọt nước mắt của sự hối hận nhưng chỉ bấy nhiêu thôi cũng đủ làm nữ điều tra viên ấy an tâm vì trong chính giọt nước mắt hối hận muộn màng, chị nhìn thấy một mầm thiện đang nảy nở trong con người lỗi lầm ấy.

ĐINH TRẦN HẢI

GIỌT NƯỚC MẮT MUỘN MÀNG CỦA PHAN SÀO NAM TẠI PHIÊN XÉT XỬ.

ÁNH: MẠNH VIỆT

BRAZIL:

KHÓ KHĂN BỪA VÂY TỔNG THỐNG BOLSONARO

● MỐI QUAN HỆ CĂNG THẲNG

Tháng 1-2019, Tổng thống Bolsonaro phải vào bệnh viện để làm phẫu thuật tháo bỏ túi ruột giả được gắn tạm sau khi ông bị đâm thủng ruột khi đi vận động tranh cử. Trước khi vào bệnh viện, Bolsonaro bảo với các cố vấn của mình rằng, ông sẽ không giao quyền điều hành đất nước cho Phó Tổng thống Mourao. Các thành viên chính phủ đã tỏ thái độ "tức giận" vì quyết định này. Thông báo từ Văn phòng Tổng thống Bolsonaro giải thích rằng ông "chưa được tham vấn tốt" trước khi vào viện. Thực chất lý do của quyết định gây tranh cãi này, theo báo Época, là vì Bolsonaro e ngại những động thái của ông Mourao khi mình đi vắng. Trước đó vài hôm, ông Mourao đã tận dụng tối đa khoảng thời gian 4 ngày được giao quyền khi Tổng thống Bolsonaro đi dự Diễn đàn Kinh tế thế giới ở Davos, Thụy Sĩ. Trong trả lời phỏng vấn báo chí, Mourao đã đưa ra quan điểm khác hẳn với ông Bolsonaro trong nhiều vấn đề quan trọng. Rốt cuộc, vì áp lực từ nhiều phía, ông Bolsonaro đành phải giao quyền điều hành cho ông Mourao nhưng chỉ trong 48 giờ thay vì trọn thời gian 17 ngày khi ông nằm viện.

Câu chuyện đó bộc lộ sự thiếu tin tưởng lẫn nhau giữa hai nhà lãnh đạo cao nhất Brazil. Và đó cũng là "cây đinh" trong hàng loạt bất ổn đang diễn ra khi nhiệm kỳ của Tổng thống Bolsonaro chưa qua hết 2 tháng. Sự thiếu quyết đoán, đấu đá quyền lực bị rò rỉ ra báo chí, rồi những tiết lộ về việc con trai Tổng thống dính líu với trùm tội phạm có tổ chức

CHƯA HẾT 2 THÁNG CẦM QUYỀN, TỔNG THỐNG BRAZIL JAIR BOLSONARO ĐÃ GẶP THẤT BẠI ĐẦU TIÊN TRONG VIỆC THÔNG QUA CHÍNH SÁCH CẦM QUYỀN CỦA MÌNH SAU KHI BỊ HẠ VIÊN BÁC DỰ THẢO SỬA ĐỔI LUẬT TỰ DO THÔNG TIN. ĐÓ CHỈ LÀ BỀ NÓI CỦA NHỮNG BẤT ỔN, THẤT BẠI ĐANG DIỄN RA TRONG CHÍNH QUYỀN CỦA TỔNG THỐNG BOLSONARO. TẮNG BĂNG CHÌM LỚN NHẤT TRONG NHỮNG BẤT ỔN NÀY CHÍNH LÀ QUAN HỆ "KỶ LẠ" GIỮA TỔNG THỐNG BOLSONARO VỚI PHÓ TỔNG THỐNG HAMILTON MOURAO, TƯỚNG QUÂN ĐỘI ĐÃ NGHĨ HƯU.

TỔNG THỐNG BRAZIL JAIR BOLSONARO VÀ PHÓ TỔNG THỐNG HAMILTON MOURAO

cùng một loạt cáo buộc tham nhũng đã khiến Tổng thống Bolsonaro bối rối giữa một rừng khó khăn khi ông rà soát để thực hiện những lời hứa, cam kết với cử tri.

Trong khi nhiệm kỳ tổng thống của ông Bolsonaro nhanh chóng đi vào "vũng lầy", Phó Tổng thống Mourao lại tỏ ra bình thản, có những tuyên bố, hành động được dư luận đánh giá là không có lợi cho Tổng thống Bolsonaro. Còn nhớ, vào năm 2015, Mourao khi đó là tướng chỉ huy quân đội Brazil dưới thời Tổng thống Dilma Rousseff, đã từng công khai chỉ trích bà Tổng thống, đồng thời ca ngợi người từng tra tấn bà dưới chế độ độc tài quân phiệt. Năm 2017, Mourao tiếp tục gây sốc với tuyên bố rằng "sẽ sớm có một cuộc đảo chính quân sự ở Brazil". Thế rồi cũng từ sau tuyên bố đó, Mourao rời khỏi quân ngũ

để theo đuổi chính trị.

Trước chiến dịch tranh cử tổng thống năm ngoái, cả ông Bolsonaro và ông Mourao chưa có quan hệ gì đáng kể. Mourao chỉ được chọn đứng chung liên danh vào phút chót trước khi chốt danh sách ứng cử theo quy định, sau khi những người khác đều đã khước từ lời đề nghị của ông Bolsonaro. Bolsonaro đã chọn được một người thậm chí còn cực đoan hơn chính ông: một vị tướng ủng hộ cuộc đảo chính quân sự năm 1964 mở đầu cho chế độ độc tài quân phiệt gây ra bao đau thương và nỗi ám ảnh lâu dài cho những người cánh tả ở Brazil. Người ta bắt đầu nghĩ đến chuyện một ngày nào đó chính Mourao sẽ "hồi tội Bolsonaro". Tinh thần cực đoan của Mourao đã bộc lộ trong chiến dịch tranh cử, với tuyên bố chống lại việc cho những

người làm công ăn lương hưởng tháng lương thứ 13 vào dịp năm mới khiến nhiều người lo âu, bất mãn.

Tuy nhiên, từ khi nhậm chức, Mourao bỗng trở nên ôn hòa, trung lập hơn, thể hiện mình "biết nói lý lẽ" trong chính quyền của ông Bolsonaro. Ông tuyên bố Brazil không xem xét di chuyển đại sứ quán từ Tel Aviv đến Jerusalem; đồng thời tuyên bố ngược lại quan điểm ủng hộ súng của Tổng thống Bolsonaro. Ông Mourao cũng mâu thuẫn quan điểm với Tổng thống Bolsonaro trong một loạt vấn đề khác, như quyền phá thai, hôn nhân đồng giới,... Khi nghị sĩ cánh tả Jean Wyllys thà bỏ chạy khỏi Brazil chứ không nhậm chức với lý do "bị đe dọa mạng sống", cha con ông Bolsonaro vui mừng hơn hờ, còn ông Mourao thì nói với báo chí rằng "những ai đe dọa các nghị sĩ là phạm tội chống lại nền dân chủ".

Thái độ, quan điểm "độc lập" của ông Mourao khiến cho thành phần thân tín với Tổng thống Bolsonaro không ưa thích ông. Đặc biệt "ghét" Mourao là 3 người con trai của ông Bolsonaro - gồm Eduardo, Carlos và Flávio, cả ba đều đang giữ chức vụ do dân bầu - và những người ủng hộ ông Bolsonaro nhiệt tình nhất. Các con trai của ông Bolsonaro đã để ý đến Mourao từ lâu và đã nhiều lần tìm cách buộc ông "câm miệng" nhưng không thành công. Họ thậm chí đã và đang huy động lực lượng để chống đối ông. Trong số những kẻ làm "quân sư" cho 3 người con ông Bolsonaro phải kể đến ông trùm chính trị cực hữu trong bóng tối, một kiểu quân sư đa mưu túc trí tên là Olavo de Carvalho. Và cả Steve Banon, cựu cố vấn của Tổng thống Mỹ Donald Trump, cũng tham gia. Nhưng Banon có mục đích riêng, đó là muốn khuếch trương Phong trào cực hữu của ông ta xuống Nam Mỹ, do đó ông ta quyết tâm củng cố

quan hệ với Tổng thống Bolsonaro, giao cho Eduardo, con trai cả của ông Bolsonaro, làm lãnh đạo Nam Mỹ của Phong trào.

● NHỮNG BÊ BỐI THAM NHÙNG

Nền tảng chính trị của ông Bolsonaro được hình thành bởi những người có cùng những đức tính và năng lực, họ mơ ước đưa nền tảng chính trị đó vào trong nghị trường. Một trong những đại biểu mới nhất thuộc đảng Tự do Xã hội (SLP) của Tổng thống Bolsonaro là Marcio Labre đã giới thiệu một dự thảo luật theo đó sẽ loại ra ngoài vòng pháp luật việc mua bán và sử dụng tất cả các loại thuốc tránh thai, kể cả các phương tiện, công cụ ngừa thai. Dự thảo luật đã vấp phải sự phản ứng quá mạnh mẽ của công chúng và cả sự chế nhạo của giới chuyên môn, từ đó Labre đành phải rút lại dự thảo. Mới đây nhất, ngày 20-2, Hạ viện Brazil đã bác dự thảo luật sửa đổi Luật Tự do thông tin, theo đó gia tăng, mở rộng số lượng quan chức có quyền các tài liệu nào là “bí mật nhà nước” nhằm hạn chế quyền tiếp cận thông tin của báo chí và công chúng. Mặc dù dự luật này còn trải qua vòng bỏ phiếu của Thượng viện nhưng thất bại đầu tiên này cho thấy tham vọng hình thành một liên minh chính trị cực hữu trong quốc hội của ông Bolsonaro đang gặp trở ngại lớn.

Sự lúng túng trong nội bộ thân tín của ông Bolsonaro đã bộc lộ ra ngoài sau khi xuất hiện những rò rỉ thông tin trên báo chí. Gây chấn động nhất là thông tin tiết lộ về biểu hiện tham nhũng có dính líu đến hàng ngũ lãnh đạo cấp cao nhất trong đảng SLP. Theo báo Folha de Sao Paulo, các lãnh đạo và tay chân thân tín trong đảng SLP đã chuyển 182.000 USD công quỹ sang quỹ tranh cử Quốc hội cho 5 ứng cử viên thuộc đảng này. Các ứng cử viên này rất cuộc không nhận được phiếu bầu nào nhưng số

TỔNG THƯ KÝ GUSTAVO BEBIANNO

ÔNG FLAVIO BOLSONARO

tiền đó được cho là đã được chi cho các công ty có liên quan đến các lãnh đạo cấp cao của đảng. Ngày 11-2, cảnh sát liên bang Brazil đã mở cuộc điều tra để làm sáng tỏ đường đi và số phận của khoản tiền này. Vụ việc đang khiến cho Tổng thống Bolsonaro bối rối và bức bối bởi nó đánh thẳng vào chủ trương, lời hứa của ông khi tranh cử là “chiến đấu chống tham nhũng trong chính trị”, hàm ý nhắm vào đảng Cộng nhân của cựu Tổng thống Lula Da Silva và các đảng cánh tả khác.

Vụ bê bối tham nhũng cũng đã châm ngòi một cuộc khủng hoảng khác trong nội bộ chính phủ. Gustavo Bebianno là chủ tịch đảng SLP trong thời gian ông Bolsonaro tranh cử. Sau khi đắc cử, ông Bolsonaro đã bổ nhiệm Bebianno làm Tổng thư ký Văn phòng Tổng thống, một chức vụ quan trọng trong chính phủ. Thế nhưng, cũng từ đó Bebianno nhanh chóng có mâu thuẫn và trở thành đại

kình địch của Carlos, con trai thứ của ông Bolsonaro. Là một Ủy viên Hội đồng thành phố Rio de Janeiro, Carlos đồng thời thờ tay trong hậu trường làm cố vấn về mạng xã hội cho bố, do đó được ông Bolsonaro tin cậy hơn cả. Trong khi đó, Bebianno lại lợi dụng ảnh hưởng chính trị của mình trong đảng SLP để ngăn chặn việc đưa Carlos vào một vị trí chính thức trong chính phủ.

Carlos đã lợi dụng vụ bê bối tài chính tranh cử nêu trên để phản công. Carlos muốn bố mình phải hy sinh quan chức lãnh đạo đảng để xoa dịu cơn giận dữ của dư luận, cho nên đã cố tình rò rỉ một phần cuộc nói chuyện giữa bố mình với Tổng Thư ký Bebianno, rồi dùng một đoạn ghi âm để công khai tố ông Bebianno. Sau nhiều ngày tung tin đồn và thương lượng hậu trường, cuối cùng Bebianno bị cách chức vào ngày 17-2. Thế nhưng, ngay ngày hôm sau vẫn tiếp tục xuất hiện những đoạn ghi âm rò rỉ trên báo chí với nội dung

bất lợi cho ông Bolsonaro và con trai Carlos.

Diễn biến nêu trên khiến tất cả những quan chức cấp cao trong đảng, kể cả những đồng minh ở các đảng phái khác và trong quân đội đều lo lắng không biết lúc nào thì mình sẽ rơi vào hoàn cảnh tương tự như Bebianno. Một số khác thì lo sợ rằng Bebianno biết quá nhiều bí mật vì thế họ cần phải tìm cách làm sao giữ kín những bí mật đó. Riêng các vị tướng quân đội thì lo ngay ngáy về tham vọng đối khát quyền lực của các con trai ông Bolsonaro.

Thực ra, ông Bolsonaro hoàn toàn có thể gạt phăng vụ bê bối nêu trên, chỉ cần tuyên bố đó là “tin giả” do những người đối nghịch ông tung ra. Nhưng ngặt một nỗi, chính ông và con trai Flavio của ông lại dính vào một vụ bê bối tham nhũng khác còn nghiêm trọng hơn nữa và hiện đang bị Văn phòng Công tố điều tra. Theo thông tin sơ bộ, một cuộc điều tra liên bang về bê bối tham nhũng trong Hội đồng bang Rio de Janeiro đã phát hiện nhiều đại biểu Hội đồng và nhân viên có những khoản tiền không rõ nguồn gốc trong tài khoản ngân hàng, số tiền vượt nhiều lần so với mức thu nhập thực tế. Trong vòng 3 năm, tổng số tiền mờ ám này đã lên đến 1,8 triệu USD. Trong số các đại biểu này có Flavio, Thượng nghị sĩ liên bang. Ngoài vụ bê bối này, Flavio còn bị điều tra vì một loạt giao dịch bất động sản bất minh, trực lời bất chính. Flavio muốn chặn các cuộc điều tra này nên đã làm đơn kiến nghị gửi lên Tòa án Tối cao nhưng hành động này vô tình làm cho dư luận công chúng giận dữ hơn nữa.

Tất cả những bê bối, đấu đá quyền lực nội bộ đang khiến cho năm đầu tiên trong nhiệm kỳ Tổng thống Bolsonaro trôi qua trong đầy áp khó khăn, hứa hẹn sẽ còn thêm nhiều trục trặc trong thời gian sắp tới.

AN CHÂU
(Tổng hợp)

● ĐỐI TRỌNG CỦA CPTPP...

Giữa lúc đang diễn ra cuộc chiến thương mại giữa hai nền kinh tế lớn nhất thế giới là Trung Quốc và Mỹ, đã có một nỗ lực thâm lặng nhưng lớn dần nhằm thành lập khu vực thương mại kinh tế lớn nhất thế giới ở châu Á. RCEP vốn là một thỏa thuận thương mại tự do (FTA) gồm 10 nước thành viên của Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) cùng với Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc, Ấn Độ, Australia và New Zealand, đã nổi lên như một "siêu FTA" khác như một kiểu đối trọng với Hiệp định đối tác toàn diện và tiến bộ xuyên Thái Bình Dương (CPTPP), hay còn gọi là TPP-11. RCEP đại diện cho 50% dân số thế giới và 32% tổng sản phẩm quốc nội (GDP) toàn cầu. Trao đổi thương mại qua lại giữa các nước thành viên hiện nay chiếm khoảng 28% thương mại thế giới.

Tầm quan trọng của RCEP chủ yếu là về kinh tế. Thỏa thuận này có tiềm năng pha trộn hài hòa các nguyên tắc và tạo điều kiện thuận lợi cho các giao dịch kinh doanh trong nhiều FTA chòng chéo ở Đông Á, từ đó đóng vai trò như là nền móng cho hệ thống thương mại đa phương. Tuy nhiên, các khía cạnh chiến lược của RCEP cũng rất quan trọng, đặc biệt là trước tình hình một nước Mỹ ngày càng hướng nội, vì thỏa thuận này có tiềm năng tạo ra một mô hình mới.

Trên thực tế thì RCEP nhận được ít sự chú ý hơn so với CPTPP, chủ yếu là do các mục tiêu của thỏa thuận này, vốn dựa trên 5 FTA sẵn có của ASEAN+1, đều hướng đến ASEAN và có chất lượng thấp hơn. Thông qua khuôn khổ này, các nước thành viên RCEP đang đàm phán các quy tắc đối với việc tiếp cận thị trường, dịch vụ, đầu tư và quyền sở hữu trí tuệ và tương tự.

Vì ASEAN là trung tâm về mặt cấu trúc của RCEP, khuôn khổ bao gồm một số nước như Campuchia, Lào và Myanmar nên tốc độ và phạm vi của nó có vẻ như ít tham vọng hơn nhiều so với CPTPP, vốn bao gồm các nền kinh tế có tiềm lực lớn hơn

RCEP – Tìm kiếm sự đồng nhất

Các bộ trưởng của 6 nước châu Á – Thái Bình Dương đã bắt đầu cuộc họp từ ngày 2-3 tại Siem Reap, Campuchia để thương lượng về Hiệp định đối tác kinh tế toàn diện khu vực (RCEP) trong bối cảnh tiếp tục có những dự báo rằng các bên tham gia vẫn chưa thể thu hẹp khoảng cách liên quan đến thuế và các vấn đề khác. Tại cuộc họp cuối năm 2018, các đại diện tham dự RCEP đã phải ra về mà không đạt được thỏa thuận.

RCEP VỚI NHẬN TỐ TRUNG TÂM LÀ TRUNG QUỐC, ĐƯỢC CHO LÀ VỮA CẠNH TRANH, VỮA BỎ KHUYẾT CHO CÁC THÀNH VIÊN CÒN LẠI CỦA CPTPP

nhieu. Bản thân điều 4 trong các nguyên tắc chỉ đạo và mục tiêu của các cuộc đàm phán tuyên bố rằng RCEP sẽ chấp nhận các hình thức linh hoạt, trong đó bao gồm các điều khoản "đối xử đặc biệt và khác biệt", có tính tới mức độ phát triển khác nhau giữa các nước thành viên.

Nhưng trong khi CPTPP tìm cách quảng bá các tiêu chuẩn cấp cao về lao động và môi trường và giải quyết các vấn đề với các doanh nghiệp nhà nước, thì RCEP thậm chí còn không có một nhóm công tác để thảo luận những vấn đề này trong các cuộc đàm phán. Hơn nữa, các nước tham gia RCEP vốn đã có một loạt FTA song phương và tiểu vùng, điều này có thể giảm bớt tác động tổng thể của quan hệ đối tác này đối với thương mại chung.

Tại Hội nghị bộ trưởng các nước thành viên RCEP lần thứ 5 tại Singapore tháng 8-2018, các nước thành viên đã đặt ra một gói mục tiêu cần phải đạt được, song dường như sự dè dặt của Ấn Độ đã khiến việc này không trở thành hiện thực. Tuy nhiên, các nước thành viên trong lần nhóm họp này đã tỏ ra muốn gấp rút hoàn tất đàm phán.

●... VÀ BỎ KHUYẾT

Thứ trưởng phụ trách thương mại Malaysia Norazman Ayob đã chỉ ra, tranh chấp thương mại đang diễn ra giữa Trung Quốc và Mỹ là một lý do quan trọng thúc đẩy việc này. RCEP, vốn không bao gồm Mỹ, sẽ mang lại cơ hội thương mại và đầu tư trong bối cảnh xung đột thương mại giữa Washington và Bắc Kinh. Trong bối cảnh này, việc hoàn tất ký kết RCEP cũng có thể phát đi một thông điệp mạnh mẽ từ Đông Á nhằm chống lại chủ nghĩa bảo hộ. Trên thực tế, việc đẩy nhanh những cuộc đàm phán đã bị trì hoãn từ lâu phần nào được thúc đẩy bởi nỗi lo lắng về các chính sách bảo hộ của chính quyền Tổng thống Donald Trump.

Thứ hai, triển vọng CPTPP sớm có hiệu lực sẽ tạo điều kiện cho việc ký kết RCEP. Trong khi Nhật Bản đóng vai trò quan trọng trong việc cứu vãn khuôn khổ TPP sau khi chính quyền ông Trump quyết định rút khỏi thỏa thuận ban đầu, tác động kinh tế tiềm tàng từ CPTPP có quy mô thu gọn lại hơn nhiều. Các thành viên chung đều muốn theo đuổi các quy tắc thương mại tiêu chuẩn cao thông qua CPTPP đồng thời tìm kiếm lợi ích kinh tế từ

việc hoàn tất các cuộc đàm phán hướng tới ký kết RCEP. Có nghĩa là trong quan điểm của các thành viên tham gia cả hai như Nhật Bản hay Australia, CPTPP và RCEP sẽ bổ sung cho nhau.

Tuy nhiên, mặc dù RCEP có thể phối hợp và hài hòa những rào cản và các thủ tục phức tạp trong thương mại khu vực, nhưng tác động của nó được cho là khá hời hợt. Nó sẽ chỉ là một sự đồng thuận mẫu số chung thấp nhất về tiêu chuẩn đối với hàng hóa, dịch vụ, đầu tư và quyền sở hữu tài sản trí tuệ thay vì nhắm tới các tiêu chuẩn cao trong một số lĩnh vực. Nếu những quy tắc hời hợt này trở thành chuẩn mực ở Đông Á thì các tiêu chuẩn RCEP bị hạ thấp sẽ khác biệt hơn nữa so với mức độ cao hơn của các quy tắc thương mại trong CPTPP, vốn vẫn được coi là tiêu chuẩn vàng.

Trên thực tế, 7 trong số 16 nước thành viên của RCEP cũng tham gia CPTPP, và đều được khuyến khích thành lập một liên minh để thúc đẩy quá trình lập ra quy tắc với tiêu chuẩn cao hơn trong các cuộc đàm phán RCEP.

Cuối cùng, mối quan hệ chặt chẽ hơn giữa hai nền kinh tế lớn nhất thế giới trong nhóm thương mại, cụ thể là Trung Quốc và Nhật Bản, có thể giúp giảm bớt tác động của căng thẳng gia tăng giữa Trung Quốc và Mỹ, vốn nằm ngoài phạm vi của cả 2 hiệp định. Trung Quốc và Nhật Bản gặp một số khó khăn bất chấp sự phụ thuộc lẫn nhau về kinh tế. Trong các cuộc đàm phán RCEP, Nhật Bản tìm kiếm một thỏa thuận thương mại tiêu chuẩn cao, trong khi Trung Quốc có vẻ miễn cưỡng khi nâng cấp mức độ tự do hóa và các tiêu chuẩn thương mại. Những cách tiếp cận khác nhau này thường cản trở các cuộc đàm phán.

Chẳng hạn, tại cuộc họp cấp bộ trưởng tại Manila, Philippines vào tháng 11-2017, Trung Quốc tìm cách

nhanh chóng hoàn tất các cuộc đàm phán với trọng tâm chỉ là giảm thuế đối với thương mại hàng hóa, trong khi cho phép nhiều trường hợp ngoại lệ đối với các điều khoản gây tranh cãi như quyền sở hữu trí tuệ. Trong khi đó, Nhật Bản lại tìm kiếm một thỏa thuận toàn diện và chất lượng cao bao trùm các dịch vụ và đầu tư thay vì chỉ giảm thuế đối với hàng hóa giao dịch.

● ĐI TÌM TIẾNG NÓI CHUNG

Vì thế, theo giới phân tích, trong tình hình hiện nay, việc ký kết RCEP đồng nghĩa với việc thiết lập một FTA Trung – Nhật mà sẽ tăng cường hơn nữa mối quan hệ kinh tế giữa hai thị trường lớn nhất châu Á thông qua sự kết hợp giữa lao động giá rẻ hơn và các bí quyết sản xuất công nghệ cao. Mặc dù vẫn giữ quan điểm thận trọng và mang tính phê phán của mình đối với các sáng kiến kinh tế toàn cầu và khu vực của Trung Quốc, nhưng chủ nghĩa bảo hộ cấp tiến của chính quyền ông Trump, với việc gia tăng các mức thuế quan đối với các sản phẩm then chốt như ô tô, đã khiến Nhật Bản phải cân nhắc khả năng hợp tác với Trung Quốc để xây dựng một trật tự kinh tế khu vực như một cách để giảm bớt các tác động tiêu cực của chủ nghĩa bảo hộ của Mỹ đối với thương mại và đầu tư của nước này.

Tuy nhiên, mặc dù cả hai nước đã làm việc để cải thiện mối quan hệ, song Nhật Bản vẫn tiếp tục tỏ ra thận trọng đối với sáng kiến “Vành đai và Con đường” và nêu rõ lập trường của mình là tuân thủ các tiêu chuẩn đã có từ lâu về cơ sở hạ tầng gắn chặt với Ngân hàng thế giới và Ngân hàng phát triển châu Á, những tiêu chuẩn mà Mỹ cũng chia sẻ.

Trong lần nhóm họp tại Singapore, mục tiêu đề ra là phải “hoàn tất đáng kể” các cuộc đàm phán của RCEP. Hầu hết các thành viên RCEP đều tìm cách bổ sung cụm từ này vào tuyên bố chung của cuộc gặp thượng đỉnh vì nó được cho là sẽ có ý nghĩa pháp lý, mở ra con đường để hiệp ước được từng nước thông qua. Tuy nhiên, chỉ 7 trong số 18 chương, hay còn gọi là chủ

CÁC ĐẠI BIỂU THAM DỰ HỘI NGHỊ LẦN THỨ 10 CỦA RCEP

đề đàm phán, được nhất trí, và cụm từ trên được thay bằng “sự tiến bộ đáng kể” và chưa có thỏa thuận nào được thông qua cả.

Với tư cách nhà thiết kế ban đầu của kế hoạch FTA cho ASEAN+6, Nhật Bản sẽ thụ lợi lớn từ RCEP, đặc biệt là điều khoản về các quy tắc nguồn gốc xuất xứ, có khả năng giúp địa phương hóa các mạng lưới sản xuất tinh vi hỗ trợ cho các hoạt động kinh doanh của nước này ở Đông Á. Mặc dù đã có FTA song phương với hầu hết các nước thành viên RCEP, nhưng khía cạnh đa phương của mối quan hệ hợp tác có thể làm hài hòa các quy tắc và quy chế khác nhau của các thỏa thuận thương mại đơn lẻ. Theo thống kê từ OECD, năm 2014, thương mại nội khu vực giữa các nước thành viên RCEP chiếm 42% hoạt động thương mại chung của các thành viên. Nếu thỏa thuận của RCEP có hiệu lực, con số này sẽ tăng lên nhờ việc giảm bớt các rào cản phức tạp về cơ cấu và việc thực hiện các quy tắc và thủ tục được sắp xếp hợp lý có liên

quan tới hải quan và cơ sở hạ tầng liên quan đến thương mại.

Một vấn đề đặt ra là RCEP có ảnh hưởng gì tới nền kinh tế số 1 toàn cầu – Mỹ – hay nói cách khác là có tác động gì lên mối quan hệ giữa các thành viên của nó với Mỹ hay không? RCEP sẽ bao gồm tất cả các nước Đông Á, nơi các công ty chế tạo lớn đã thiết lập mạng lưới chuỗi cung ứng. Việc thương mại nội khối được đưa vào chiều sâu sẽ cho phép Trung Quốc tích lũy sức mạnh xuất khẩu sang Mỹ với tính cạnh tranh về chi phí cao hơn, khi mà thỏa thuận sẽ loại bỏ hoặc giảm đáng kể các mức thuế suất được áp đặt đối với linh kiện cho ngành chế tạo, chẳng hạn như phụ tùng ô tô, vốn được xuất khẩu trên toàn khu vực. Theo Quỹ tiền tệ quốc tế (IMF), Trung Quốc đã củng cố vị trí đối tác thương mại lớn nhất của 14/15 nước thành viên RCEP. Sự phụ thuộc kinh tế nhiều hơn vào Trung Quốc của các thành viên chắc chắn sẽ ảnh hưởng tới quan hệ của các nước này đối với nền kinh tế Mỹ.

Thứ nhất, đó là giảm sự phụ thuộc của châu Á vào thị trường Mỹ. Hàng xuất khẩu vào các nước Đông Á sẽ phải chịu mức thuế suất cao hơn, qua đó ảnh hưởng tiêu cực tới sự phát triển kinh tế của Mỹ. Ước tính các tác động kinh tế mô phỏng đối với tăng trưởng GDP sẽ kim hãm nền kinh tế Mỹ ở mức 0,16% nếu RCEP được hiện thực hóa. Thêm vào đó, sự phụ thuộc của cả các đồng minh then chốt và đối tác chiến lược của Mỹ nằm trong RCEP vào quan hệ thương mại với Trung Quốc có thể đem lại cho Bắc Kinh lực đòn bẩy chiến lược với Mỹ.

Cuối cùng, năm 2019, khu vực Ấn Độ Dương – Thái Bình Dương có thể sẽ có 3 FTA lớn, đó là CPTPP, RCEP và Thỏa thuận đối tác kinh tế EU – Nhật Bản, có hiệu lực. Mỗi FTA có chất lượng ở mức khác nhau nhưng đều không có Mỹ. Cùng với đó là nỗ lực cải thiện mối quan hệ với các nền kinh tế lớn trong khu vực của Trung Quốc có lẽ cũng sẽ buộc Mỹ phải đánh giá lại vai trò và biện pháp của họ, từ đó có thể sẽ có những thay đổi đáng kể trong chính sách của nền kinh tế số 1 thế giới này. Thuế quan sẽ không còn là câu trả lời thích hợp cho các vấn đề về thương mại trong hệ thống chế tạo toàn cầu hóa hiện nay, với các mạng lưới chuỗi cung ứng đã được thiết lập từ lâu. Biến nó thành cơ hội hay khó khăn, sẽ tùy vào sự linh hoạt của mỗi nền kinh tế với từng đặc điểm cụ thể.

RCEP VỚI MỤC ĐÍCH VÀ THỎA THUẬN LINH HOẠT VỚI HY VỌNG SẼ CẢI THIỆN GIAO THƯƠNG GIỮA CÁC QUỐC GIA THÀNH VIÊN

TRỌNG THẮNG
(Tổng hợp)

BÀ YUN HYANG LEE VÀ NỮ PHIÊN DỊCH BÍ ẨN CỦA TRIỀU TIÊN SIN HYE YONG TRONG CUỘC GẶP LẦN HAI GIỮA 2 NHÀ LÃNH ĐẠO MỸ - TRIỀU TẠI HÀ NỘI.

BÀ YUN HYANG LEE - PHIÊN DỊCH VIÊN CHÍNH TRONG 2 LẦN GẶP GIỮA TỔNG THỐNG DONALD TRUMP VÀ CHỦ TỊCH KIM JONG-UN

Chuyện về những phiên dịch viên của Tổng thống Donald Trump và Chủ tịch Kim Jong-un

●“NGƯỜI HÙNG VÔ DANH”

Giới báo chí phương Tây đã sử dụng biệt danh “người hùng vô danh” để dành tặng cho bà Yun Hyang Lee ngay sau khi những hình ảnh đầu tiên về cuộc gặp Trump-Kim được đăng tải trên các phương tiện truyền thông thế giới hồi tháng 6 năm ngoái. Theo Hãng CNN, bà Yun Hyang Lee là Giám đốc bộ phận thông dịch của Bộ Ngoại giao Mỹ, là một “người hùng vô danh” trong các cuộc đàm phán giữa Mỹ với Triều Tiên và các cuộc gặp giữa lãnh đạo cấp cao Mỹ-Hàn Quốc trong nhiều năm qua. Frank Aum, chuyên gia về Triều Tiên tại Viện Hòa bình Mỹ nói với phóng viên tờ TIME: “Bà ấy không cố gắng trở thành ngôi sao của chương trình, nhưng bà ấy luôn nói chuyện, phiên dịch trong các bối cảnh lịch sử quan trọng”. Frank Aum cho biết, bản thân ông cũng đã nhiều lần làm việc với bà Yun Hyang Lee trong các cuộc đàm phán cấp cao liên quan đến Bộ Quốc phòng Mỹ. “Bà ấy rất hài lòng với việc giải thích và dịch thuật, thậm chí là tham gia nhiều hơn vào việc bà ấy phải làm”. Trong khi đó, tờ Washington Post khẳng định, bà Yun Hyang Lee đã làm việc trong Bộ Ngoại giao và làm phiên dịch cho giới chức Nhà Trắng từ thời cựu Tổng thống George W. Bush

Khi Tổng thống Mỹ Donald Trump gặp mặt trực tiếp với Chủ tịch Triều Tiên Kim Jong-un lần đầu tiên tại Singapore vào tháng 6-2018, ông chỉ có một người khác bên cạnh, đó là phiên dịch viên Yun Hyang Lee. Lần này, tới Việt Nam dự Hội nghị thượng đỉnh lần 2, ông Donald Trump tiếp tục được nữ phiên dịch viên Yun Hyang Lee truyền tải rõ ràng thông điệp tới Chủ tịch Kim Jong-un. Ngược lại, nhà lãnh đạo Triều Tiên lại mời một nữ phiên dịch viên khác thay thế ông Kim Ju Song từng dịch trước đó tại Singapore.

BÀ YUN HYANG LEE LUÔN THEO SÁT HAI NHÀ LÃNH ĐẠO MỸ-TRIỀU TRONG CÁC CUỘC GẶP KÍN VÀ MỞ RỘNG TẠI HỘI NGHỊ THƯỢNG ĐỈNH LẦN 1 VÀ LẦN 2.

và cựu Tổng thống Barack Obama. Tháng 11 năm ngoái, bà Yun Hyang Lee cũng đã phiên dịch cho Tổng thống Trump vào tháng 11-2017 khi ông có chuyến công du tới Hàn Quốc và đến tháng 9 năm ngoái thì bà lại ngồi cạnh ông chủ Nhà Trắng để tiếp đón Tổng thống Hàn Quốc Moon Jae-in tại Washington. Bà cũng có mặt cùng với Tổng thống Trump để chào đón ba tù nhân Mỹ được Triều Tiên thả ra vào tháng 5-2018...

Năm nay 62 tuổi, bà Yun Hyang Lee có bằng thạc sĩ về phiên dịch và biên dịch từ Đại học Ngoại ngữ Hankuk ở thủ đô Seoul của Hàn Quốc và nhận bằng Tiến sĩ tại Đại học Geneva năm 2009. Bà đã giảng dạy tại Viện Nghiên cứu Quốc tế Monterey tại Đại học Middlebury ở California (Mỹ) và Đại học Ewha ở Seoul (Hàn Quốc). Bà là thành viên của Hiệp hội Phiên dịch viên hội nghị quốc tế và cũng từng là phiên dịch viên chính thức của

Hàn Quốc cho Thế vận hội 2008 tại Bắc Kinh, Thế vận hội 2010 ở Vancouver (Canada) và Thế vận hội Mùa đông 2018 ở PyeongChang, Hàn Quốc. Yun Hyang Lee bắt đầu làm việc tại Bộ Ngoại giao Mỹ ở vị trí phiên dịch viên ngoại giao cấp cao vào năm 2008, sau đó trở thành trưởng bộ phận Thông dịch. Bà là một người không thể thiếu trong các cuộc đàm phán lớn của Mỹ - Hàn Quốc. Chính phủ Mỹ đã dành hàng giờ để mài giũa những điểm nói chuyện hoàn hảo, chỉ để đưa ra những bước chuyển ngắn cho những người dịch thuật cung cấp chúng và bà Yun Hyang Lee là một trong những người đó.

Tại Hội nghị thượng đỉnh lần 2 ở Hà Nội, Tổng thống Mỹ đã rất hài lòng với cách mà bà Yun Hyang Lee dịch ngôn từ của ông để truyền tải thông điệp tới Chủ tịch Triều Tiên. Ông Trump cũng đã để lại ấn tượng mạnh khi nói rằng ông đang có "mối quan hệ tuyệt vời" với Chủ tịch Kim Jong-un. Hai nhà lãnh đạo đã tiếp tục cam kết làm việc "hướng tới phi hạt nhân hóa hoàn toàn bán đảo Triều Tiên". Các nhà phân tích nhận định làm phiên dịch viên cho hai nhà lãnh đạo nổi tiếng "cứng rắn" và hay dùng những lời lẽ mạnh mẽ, thậm chí là cách nói nặng bốt đồng của Tổng thống Trump là một nhiệm vụ không phải là dễ dàng đối với bà Yun Hyang Lee. Yun Hyang Lee kể rằng có đôi khi những bất ngờ vẫn xảy ra. Chẳng hạn như khi ở Singapore hồi tháng 6-2018, khi vừa bước vào, Chủ tịch Kim Jong-un đã chào đón Tổng thống Donald Trump bằng câu nói tiếng Anh: “Rất vui được gặp ông, Tổng thống”. Chủ tịch Kim Jong-un từng học ở Thụy Sĩ nên việc sử dụng tiếng Anh đối với ông cũng không phải khó. Rồi trong lúc phiên dịch, Yun Hyang Lee cũng phải lường trước những rủi ro hoặc sự cố có thể xảy ra. Năm 2015, khi nói chuyện với tờ báo Hàn Quốc JoongAng Ilbo, Yun Hyang Lee từng giải thích ngoại giao không chứa các chứng nhận chắc chắn như "có" và "không". "Chỉ có một

cái gì đó ở giữa, trung gian", bà nói. Một thách thức khác của việc giải thích là truyền đạt những điều nhỏ nhặt, những câu chuyện cười, những từ lóng hoặc những từ thông tục, có thể bị lạc trong cuộc trò chuyện. Nhưng với chuyên môn chắc, hiểu sâu, Yun Hyang Lee luôn tỏa sáng trong lĩnh vực này. Frank Aum nhận xét: "Người dân, kể cả quan chức Chính phủ Mỹ không làm nhiều việc hay cố gắng tìm ra những điểm nói chuyện phù hợp nhằm đưa đúng thông điệp sang phía bên kia. Họ cho rằng mọi thứ đều phải được dịch 100%. Nhưng đã nhiều lần những câu chuyện cười hoặc cụm từ nhỏ không được chọn. Cô ấy rất xuất sắc trong việc chọn ra các sắc thái và đảm bảo rằng thông điệp của Mỹ được miêu tả chính xác".

● VÀ PHIÊN DỊCH VIÊN BÍ ẨN CỦA TRIỀU TIÊN

Viết kỹ hơn về các cuộc trò chuyện một - một giữa Tổng thống Mỹ và Chủ tịch Triều Tiên trong lần Hội nghị thượng đỉnh tại Hà Nội, Hãng AP miêu tả: "Chỉ có bốn tai khác trên hành tinh nghe những gì Tổng thống Trump và Chủ tịch Kim Jong Un nói với nhau hôm thứ tư (ngày 28-2) trong cuộc trò chuyện một đôi một. Thông dịch viên của hai nhà lãnh đạo là những người khác duy nhất nói chuyện với họ, làm dấy lên lo ngại về lý do ông Trump sẽ mạo hiểm khi thương lượng với ông Kim Jong-un. Không có hồ sơ lịch sử chi tiết và các nhân chứng chứng thực, các nhà lãnh đạo có khả năng rời khỏi một cuộc họp và trình bày sai những gì đã xảy ra. Ví thể, trước đó, người ta đã dự định để cuộc đàm phán một đôi một giữa ông Trump và ông Kim diễn ra vào ngày 1-3, khi hai nhà lãnh đạo tiến sâu hơn vào cuộc đàm phán hạt nhân giữa hai nước. Người ta đã lo ngại về nguy cơ xảy ra xung đột hay đầu khẩu giữa hai người bởi Tổng thống Mỹ từng có những cuộc xung đột riêng trong lúc trò chuyện với các nhà lãnh đạo thế giới. Chẳng hạn như lần Tổng thống Donald Trump gặp Tổng thống Nga Vladimir

BÀ YUN HYANG LEE VÀ NỮ PHIÊN DỊCH SIN HYE YONG TRONG CUỘC GẶP LẦN HAI GIỮA 2 NHÀ LÃNH ĐẠO MỸ - TRIỀU TẠI HÀ NỘI.

Putin tại Đức chỉ với một thông dịch viên của Điện Kremlin. Năm 2018, sau khi ông Trump dành hơn hai giờ để nói chuyện với ông Putin ở Helsinki, Phần Lan, đảng Dân chủ đã cố gắng tìm kiếm một trát toà nhằm đưa dịch giả này của ông ra làm chứng trước Quốc hội về những gì đã được nói. Rất may, đảng Cộng hoà đã ngăn chặn nó và Nhà Trắng chưa bao giờ cung cấp thông tin về những gì ông Putin và ông Trump nói. Ngay cả Giám đốc tình báo quốc gia Dan Coats cũng không biết. "Thật là tuyệt vời, hoàn toàn tuyệt vời, mà không ai biết những gì đã được nói", nhà lãnh đạo đảng Dân chủ tại Thượng viện Chuck Schumer nói vào thời điểm đó.

Hãng Korea Times cho hay, tại Hội nghị thượng đỉnh lần 2, Chủ tịch Kim Jong-un đã sử dụng tới hai phiên dịch. Tuy nhiên, tại cuộc gặp kín, trong khi Mỹ vẫn sử dụng dịch giả Yun Hyang Lee, người từng phiên dịch trong cuộc gặp đầu ở Singapore thì người phiên dịch cho ông Kim Jong-un lại được thay đổi thành cô Sin Hye Yong. Một số chuyên gia về ngoại giao của Mỹ - Triều Tiên lo ngại các cuộc trò chuyện riêng tư mang lại cho Chủ tịch Kim Jong-un cơ hội giành được những nhượng bộ từ ông Trump. Ví thể, trước Hội nghị thượng đỉnh, Thượng nghị sĩ Ed Markey đã bày tỏ những nghi ngờ như thế về việc ông Kim Jong-un yêu cầu cuộc họp riêng. Song nhiều người khác lại nghĩ rằng không có gì sai với sự ủng hộ của Tổng thống đối với các cuộc họp riêng với các nhà

lãnh đạo thế giới. "Tôi không thấy rằng họ làm điều gì bất chính", Đại tá Daniel Davis - một quan chức quốc phòng Mỹ đã nghỉ hưu nói và bày tỏ rõ quan điểm chống lại việc lạm dụng hành động quân sự để giải quyết các thách thức chính sách đối ngoại: "Tôi nghĩ rằng các ông ý sẽ thoải mái hơn khi làm theo cách đó". Đồng thời, Daniel Davis cũng chỉ ra rằng nhiều Tổng thống Mỹ ưa kiểu trò chuyện riêng như vậy. Tại cuộc gặp đầu tiên giữa cựu Tổng thống Ronald Reagan với nhà lãnh đạo Xôviết lúc bấy giờ Mikhail Gorbachev tại Geneva (Thụy Sĩ) vào tháng 11-1985, hai người đã gặp nhau một mình trong vòng 1 tiếng đồng hồ với các phiên dịch viên đáng tin cậy. Cựu Tổng thống Barack Obama cũng thỉnh thoảng tổ chức các cuộc trò chuyện ngẫu hứng với các nhà lãnh đạo thế giới bên lề những hội nghị thượng đỉnh toàn cầu lớn mà chỉ có các phiên dịch viên ở bên cạnh họ...

Bong Young-shik, một nhà phân tích tại Đại học Yonsei của Seoul (Hàn Quốc), bình luận: "Luôn có một mức độ rủi ro nhất định trong cuộc họp kiểu này, nhưng thật khó để nói ông Trump sẽ bị ông Kim Jong-un kéo vào một quyết định chỉ vì những gì đã xảy ra ở Singapore hay Hà Nội", Bong nói. Cũng theo nhà phân tích này thì phiên dịch viên Yun Hyang Lee là người kín tiếng và giữ nguyên tắc trong nghề nghiệp. Bà không bao giờ hé lộ một điều gì trong các cuộc nói chuyện giữa Tổng thống Mỹ với các nhà lãnh đạo khác. Còn phiên dịch viên của Chủ

tịch Triều Tiên, cô Sin Hye Yong thì lại càng khó để có thể lấy thông tin. Mọi chi tiết về nhân thân hay học vấn của cô này đến nay vẫn là một ẩn số. Đến giờ, người ta chỉ có một chút ít thông tin về ông Kim Ju Song, người đã có mặt trong cuộc gặp đầu tiên giữa Tổng thống Mỹ và Chủ tịch Triều Tiên Kim Jong-un tại Singapore. Hãng tin CNN cho hay, ông Kim Ju Song thường xuyên xuất hiện trong các chuyến xuất ngoại của giới chức Triều Tiên. Ông đã tới Nhà Trắng hồi tháng 5-2018 khi tướng Kim Jong Chol, cánh tay phải của ông Kim Jong-un, gặp Tổng thống Donald Trump. Sau lần gặp đó, ông Kim Ju Song đã có một bước khởi đầu tốt trong việc tìm ra cách giải mã phong cách nói chuyện của ông Trump. Kim Ju Song được cho là có trình độ chuyên môn cao về tiếng Anh. "Mặc dù không được đào tạo như một dịch giả chuyên nghiệp nhưng anh ấy đã được chọn vì trình độ tiếng Anh xuất sắc của mình", tờ Chosun Ilbo đưa tin.

Ngoài ra, Chosun Ilbo còn tiết lộ thông tin về phiên dịch viên tiếng Việt Ri Ho Jun của Chủ tịch Kim Jong-un. Sáng 26-2, khi đoàn tàu bọc thép chở ông Kim Jong-un tới ga Đồng Đăng, hình ảnh ông Ri Ho Jun luôn theo sát để phiên dịch cho Chủ tịch Triều Tiên đã lọt vào ống kính phóng viên. Ngay sau đó, những thông tin về ông được đăng tải trên báo chí. Ông Ri Ho Jun được xác nhận từng là sinh viên khoa Tiếng Việt của Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội 30 năm trước (nay là khoa Việt Nam học và tiếng Việt của Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội). PGS.TS Nguyễn Thiện Nam, Trưởng khoa Việt Nam học và tiếng Việt cho hay, Ri Ho Jun là một trong 4 sinh viên của Triều Tiên cùng theo học cử nhân tiếng Việt và văn hóa Việt Nam tại khoa những năm 1980. Sau khi ra trường, ông Ri Ho Jun từng là tham tán chính trị Đại sứ quán Triều Tiên tại Việt Nam nhiều nhiệm kỳ.

HUYỀN CHI

TỪ THÁNG GIÊNG ÂM LỊCH KÉO DÀI CHO ĐẾN THÁNG BA, KHẮP ĐỀN NƠ, PHỦ KIA LẠI RỘN RÀNG ĐIỀU MÚA LỜI CA CỦA NHỮNG THANH ĐỒNG TỪ ÔNG BẢY BẢO HẠ, CHÂU BÉ BẮC LỆ, CÔ CHÍN ĐỀN SÔNG CHO ĐẾN ÔNG HOÀNG MƯỜI NGHỆ AN... THANH ĐỒNG CÓ KHI CHỈ LÀ CÔ BÉ, CẬU BÉ MỚI VỪA LÊN 6 TUỔI, CÒN ĐANG TẬP ĐÁNH VÀN NHƯNG TRONG GIÁ HẦU ĐÃ TRỞ THÀNH MỘT QUAN HOÀNG, QUAN QUÂN. HAY LẮM KHI MỘT BÀ BÁN RAU BỔNG CHỐC TRONG GIÁ ĐỒNG LẠI THÀNH MỘT CÔ BÉ YẾU ĐIỀU THỰC NỮ, XINH ĐEP DỊU DÀNG, TOÀN THÂN LẤP LÁNH. NGƯỜI RA HẦU ĐỒNG CÓ ĐỦ CÁC LỬA TUỔI VÀ NGHỆ NGHIỆP KHÁC NHAU. LÀM THẾ NÀO ĐỂ NÉT ĐEP VĂN HOÁ TRONG TÂM LINH TÍN NGƯỠNG CỦA NGƯỜI VIỆT KHÔNG BỊ BIẾN TƯƠNG THÀNH MỀ TÍN ĐI ĐOAN HAY LẮNG PHÍ LÀ ĐIỀU THỰC SỰ ĐÁNG BÀN.

● **GIA ĐÌNH TÚNG QUẢN, VỢ CHỒNG LỤC ĐỤC VÌ HẦU ĐỒNG**

Kể cũng lạ, cậu Nghĩa - thanh đồng nức tiếng của Hà Thành bảo: “Thanh đồng mà chỉ cần nhìn thấy nhau một cái là biết liền, biết ngay người đó là thanh đồng. Người có căn có quả, cái phong thái cốt cách cũng khác người thường, nhưng bây giờ có nhiều đồng đua, đồng đố, bọn đồng non thì làm sao bằng đồng già”. Đồng già là người ra hầu cửa thánh lâu năm tường tận từng giá hầu. Cậu Nghĩa bảo: “Nhiều đồng lắm tiền nhiều của, mở giá hầu hết cả vài trăm triệu là để khoe mẽ đồng sang, đồng xịn. Sang hay xin còn phụ thuộc vào đồng có biết lễ nghi phép tắc nhà Thánh hay không?! Thanh đồng thứ thiệt là thanh đồng thuộc từng lời văn, hiểu từng câu hát, lời thơ với cảnh hoà hợp, vào van hầu người đến dự hầu bị cuốn, bị say theo từng giá hầu.

Người ta chỉ tưởng rằng ra hầu đồng là những người đã lớn nhưng nhiều năm trở lại đây thanh đồng lại phần nhiều là những người trẻ tuổi, ngoài những chàng trai cô gái xinh đẹp thì có những em bé mới 6 tuổi đã ra hầu đồng. Cảnh tượng cậu bé Đức Anh, Hoàn Kiếm, Hà Nội say trong lời ca tiếng hát, đập bàn, đứng lên múa trong giá đồng trong giá quan thật uy nghi và đáng yêu. Người nhà cậu bảo: “Cậu” có căn có quả nên trước sau gì cũng phải ra hầu cửa Thánh cửa Mẫu, vậy thì cho cậu hầu sớm, trước là để xin chư Phật, chư Thánh chứng cho

VĂN HÓA HẦU ĐỒNG VÀ

tâm thành, sau là để cho cậu không óm quặt quẹo”. Nhiều người cung kính, lễ bái khi “cậu” vào giá quan Hoàng Bảy: “Lạy cậu ạ, cậu cho con thêm tài thêm lộc, cậu cho con đi một về mười, cậu cho tốt tươi, tươi tốt. Lạy cậu, cậu múa đẹp quá ạ!”. Bà Nga làm ở một công ty bảo hiểm nhiều năm đi dự hầu cửa người quen. Một ngày đẹp trời bà về nhà tuyên bố với mọi người bà phải ra trình đồng vì Thánh đã “chăm đồng”. Vốn nhiều năm theo thanh đồng dự hầu bà biết chút chút rồi mời thầy về chỉ bảo thêm. Những năm đầu hầu cửa Thánh, cửa Mẫu công việc của bà trôi chảy, việc kí các hợp đồng xuôi chèo mát mái, bà bảo: “Thánh thương nên cho ăn lộc”. Nhưng hai ba năm trở lại đây công việc không còn thuận lợi, cô con gái lấy chồng làm ăn thua lỗ, tài sản phải mang đi cầm cố, bà Nga lo tiền cho con gái và con rể đến điều đứng, nhiều người khuyên bà thôi thì cứ khất đồng (hoãn không hầu đồng nữa xin khất) khi nào có tiền rồi mới lại tính chuyện hầu đồng sau. Nhưng bà nhất quyết không chịu, bà bảo: “Thánh không như Phật, trái ý thánh thì thánh phạt, thuận ý thánh thì thánh thương, vừa mới ra hầu được hai năm giờ khi khất thì thánh vật cho chết”. Bà Nga còn cương điều: “Có khi lúc ấy đến cái bát mề để ăn cơm cũng không còn”. Bà Nga cho rằng, đã không hầu thì thôi mà hầu thì phải lịch sự.

Vậy là, vốn lâm vào cảnh túng bần, bà Nga càng túng quẩn hơn, giật gấu vá vai, vay mượn nhặng nhịt để làm cái lễ hầu, những mong sau hầu có lộc, mọi chuyện được thông đồng bén giọt. Bà mua hoa tươi dâng đủ các ban, sắm lễ to hoành tráng, lộc mang về cho người đến dự hầu cũng phải khệ nệ túi to, túi nhỏ. Tiền vung ra để tung tui là mệnh giá thấp 5.000 đồng và 2.000 đồng nhiều hơn cả lá tre. Nhưng tiền tặng người đến dự hầu và tặng cung văn, tay quỳnh, tay quế sau mỗi giá lên đến hàng trăm triệu, vàng mã đốt nghi ngút, lửa cháy rực, khói mù mịt. Nhưng rồi, hầu xong lộc đâu chưa thấy chỉ thấy nợ lại càng thêm nợ.

Cô Mai là giáo viên tiểu học nhà ở ngõ Yên Lạc, quận Hai Bà Trưng, Hà Nội. Tuổi cô đã ngoại tứ tuần mà vẫn chưa được tám chồng nào, nghe có người mách ra hầu đồng sẽ được Mẫu thương. Vậy là cô ra hầu cửa Thánh. Vào giá hầu cô cũng say theo cung

GIÁ HẦU VÁN CỎ SÁU TRONG TAM, TỨ PHỦ

đàn tiếng nhạc, lời ca, lúc vào giá quan Tam cô cũng lắm liệt uy nghiêm, phong độ. Đến giá quan Hoàng cô cũng rất mực phong lưu, đến giá cô bé cô nhí nhảnh, yêu kiều, đến giá cô Bơ Thoải cô sầu muộn nỉ non. Cô ra hầu đồng được hai năm thì tình đến rồi tình lại tan, có duyên mà chẳng có phận. Nghĩ lại đời mình như nước chảy mây trôi, chưa có thuyền nào neo đậu, nên đến giá cô Bơ cô lại chảy nước mắt khóc thầm. Vậy mà, cô vẫn quyết chí đi hầu nhiều, cô nhớ cái ngày cô có vấn hầu ở Chúa Thác Bờ, Hoà Bình.

Ngôi đền của chúa Thác Bờ nằm treo leo trên lưng chùng núi, mặt cửa đền hướng ra dòng sông nước chảy

lặng lờ phía trước tình như một bức tr một ngày cô cũng người khách thập p cửa chùa Thác Bờ hầu đồng. Cô nên một ông giáo hơn c đã lâu. Từ ngày lấy hai năm nhưng cô cô bảo: Mỗi năm h nhị kì, vào mùa xuầ hầu để các thánh t mun con. Nhưng vì chồng cô lại bắt h tổn mỗi lần đến đ đồng, chồng cô t nhân bảo, lương g

THANH ĐỒNG VÀO GIÁ QUAN HOÀNG MƯỜI

A NGUY CƠ BIẾN TƯỚNG

đồng, mở hầu thế thì còn tiền đâu để dưỡng già. Ông lại cho vợ mình là người mê tín dị đoan, tin tâm linh mù quáng mà không biết suy xét phân biệt đúng sai. Cô Mai thì nghĩ chồng mình là kẻ bủn xỉn, tiếc tiền với cửa Mầu. Thế nên hai bên hục hặc với nhau không biết bao lần, cuộc hôn nhân của cô ít nhiều sóng gió.

Ông Trần Tuấn M là một đại gia kinh doanh bất động sản ở quận Lê Chân, Hải Phòng. Về kinh tế thì ông no đủ dư thừa, duy chỉ việc khiến ông sáu mươi là cậu quý tử đến tuổi trưởng thành chỉ mãi ăn chơi. Ngoài việc chơi bởi lêu lổng, không chịu học hành, cậu còn “đập đá”, hút cần. Nghe mách nước, ông thuê người hầu đồng để giải hạn, giải vía. Tiền đổ vào mỗi giá hầu đồng không ít. Hầu thuê là cậu Hùng ở Hà Nội, một thanh đồng nức tiếng trong giới hầu đồng. Lắm khi cậu Hùng về tận Nghệ An có đất ông Hoàng Mười ngự để vào vấn hầu cho linh thiêng. Rồi lại về Đền ông Hoàng Bảy ở Bảo Hà, hay Công Đồng Bắc Lệ ở Lạng Sơn. Thông thường mỗi năm người ta chỉ một lần đầu năm hoặc hai vấn hầu vào đầu năm và cuối năm thì ông M lại cho hầu bất kể khi nào. Lúc kinh doanh của ông gặp trục trặc, ông cho người mời cậu Hùng hầu. Lúc thăng cơn của ông lộ đề cờ bạc, hút hít ông cũng cho hầu. Khi sức khoẻ không tốt ông cũng mời hầu. Riết rồi thành quen, cả năm ông có tới sáu bảy vấn hầu. Ô M bảo lâu lâu dăm bữa nửa tháng mà không nghe thấy hát vấn, mắt không nhìn thấy người hầu là ông lại thấy nhớ nhớ, thiếu thiếu một cái gì đó, ông lại mời cậu Hùng chuẩn

bị sắm sửa làm lễ hầu cho ông.

Chẳng biết thực hư ông M sắm sanh mỗi giá hầu bao nhiêu tiền, chỉ biết riêng cái dàn vàng mã đã đến dăm ba chục triệu, còn tiền lộc chia quà cho hơn ba chục người ngồi đây, cả cung văn và người dự hầu... Sau mỗi giá hầu, tiền phát chia lộc cho mỗi người là 200 nghìn đồng. Tính ra 40 người là 8 triệu đồng. Mà 20 vấn hầu đã tiêu tốn 160 triệu. Chưa kể tiền quà lễ bầy biện, lộc bánh trái, dầu gạo cho mỗi người đến dự khi về đều khệ nệ một túi quà to.

Tiền chi ra không ít, vàng mã chất hàng đống, ngựa mã bầy hàng đàn rồi đốt nghi ngút, tiền lộc chia cho người đến dự cứ hàng thập mệnh giá 200 nghìn đồng mỗi tinh. Cứ thập này vừa hết, thập khác lại vung ra. Tiền tung lả tả. Ông M cứ hy vọng, cho rằng chuyện hầu Thánh là “có bệnh thì vái tứ phương”, biết đâu “có cho ăn lộc thì muốn làm người thường cũng khó”.

● NHỮNG KIỂU HẦU ĐỒNG TRÁI KHOÁY

Phủ Dầy ở Nam Định tháng giêng đồng người trải hội. Nơi đây là thủ phủ của những thanh đồng. Khắp các phủ, các ban từ ban Công đồng, cho đến ban Tam Toà Thánh Mầu, ban Đức Thánh Trần, bà Mầu Thượng Ngàn và 24 cô Sơn Trang, ban trong ban ngoài, ban chính giữa, bên phải, bên trái đều dập diu người đến hầu, nhộn nhịp tiếng đàn tiếng hát. Người đến dự hầu ngồi chật kín, khách thập phương đến lễ bái lại tò mò vui mắt đứng nhìn, tạo không khí đông vui nhộn nhịp. Nhưng nhộn nhịp quá lại thành nhộn nhạo. Cung văn bên nào

cũng muốn thể hiện, họ hát và bật loa rõ to, loa bên này chĩa vào bên kia. Bên cung của Công đồng, một thanh đồng đang vào giá Hoàng Mười, khoác lên bộ gấm màu vàng của quan Hoàng Mười, thanh đồng cầm gương uy nghi lăm liệt hoa và say trong câu hát của cung văn: “Đường về Nghệ An ngàn mây xanh thắm/ Nắng sớm long lanh núi Hồng soi bóng dòng Lam/ Tiếng chim ca hoà trong gió líu lo rộn ràng/ Về Nghệ An thấy lòng xuyên xao nghe danh thơm ông Hoàng Mười vang...” thì ngay ở ban Sơn Trang đã thấy cung văn bên này tấu lời ca tiếng nhạc cô Bơ: “Lược ngà rẽ mái tóc mây/ Nón kinh cô Bơ đội chân đi hài thêu hoa/ Ngọt ngào má phấn môi son/ Lưng ong yêu điệu về còn tốt tươi/ Về thiên nhiên hình dung cô từng thước/ Gót hài hoa càng bước càng xinh...”. Hai tay quỳnh, tay quế (nâng khăn sửa túi cho thanh đồng) cô Bơ dịu dàng yếu điệu, mặt hoa da phấn - vẻ đẹp của thiếu nữ tuổi vừa xuân xanh. Bên nào cũng muốn hút người dự hầu nên loa hát càng ngày càng to, nhạc càng ngày càng lớn, người đi dự hầu của thanh đồng bên này nhìn sang “nhà” của thanh đồng bên kia. Mắt của người đi dự hầu được dịp đảo liên tục hết nhìn Hoàng Mười lăm liệt lại nhìn cô Bơ “mặt ngài, mặt phượng, miệng cười nở hoa”. Chính vì không bên nào chịu nhường bên nào mà đã từng có chuyện hai cung văn xông vào choảng nhau, kẻ túm cổ, người xé áo khiến cảnh tượng càng thêm hỗn loạn.

Hoạt động tín ngưỡng hầu đồng trong tam, tứ phủ của người Việt hiện nay phổ biến ở các tỉnh phía Bắc, miền Trung, hiếm thấy ở miền Nam. Đã có một thời gian dài hầu đồng bị cấm đoán và mai một. Theo nhiều nhà nghiên cứu như Giáo sư Trần Lâm Biền, hay nhà nghiên cứu văn hoá dân gian, Giáo sư Ngô Đức Thịnh đều cho rằng hoạt động này ngày nay có nhiều chỗ sai biệt, thậm chí là lệch lạc và phản cảm, gây méo mó hình ảnh của tín ngưỡng thờ Mẫu trong tam, tứ phủ của người Việt. Thậm chí đã có những người lợi dụng việc lên đồng để kiếm lời bằng cách buôn thần bán thánh, vờ vịt phán bảo, vờ cho là thánh nhập, làm mất đi vẻ đẹp trang trọng, linh thiêng của tín ngưỡng. Nghi thức tín ngưỡng thờ Mẫu hay còn gọi là hầu đồng đã được UNESCO công nhận là di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại. Tuy nhiên, nếu không gìn giữ và duy trì đúng cách thì di sản phi vật thể này sẽ bị biến tướng và tác động xấu đến đời sống văn hóa tâm linh.

DÀN “ÔNG NGỰA” CHUẨN BỊ ĐỐT CHO LỄ HẦU ĐỒNG

TRẦN MỸ HIỀN

RẤT NHIỀU NGƯỜI TÒ MÒ RẰNG TRIỀU TIÊN CÓ MẠNG INTERNET HAY KHÔNG? BỞI ĐÂY LÀ MỘT QUỐC GIA ĐƯỢC XEM LÀ CÒN NHIỀU BÍ ẨN. THẬT SỰ THỊ MẠNG INTERNET Ở ĐÂY VẪN HOẠT ĐỘNG RẤT SÔI ĐỘNG THEO MỘT CÁCH ĐẶC BIỆT CỦA NGƯỜI TRIỀU TIÊN.

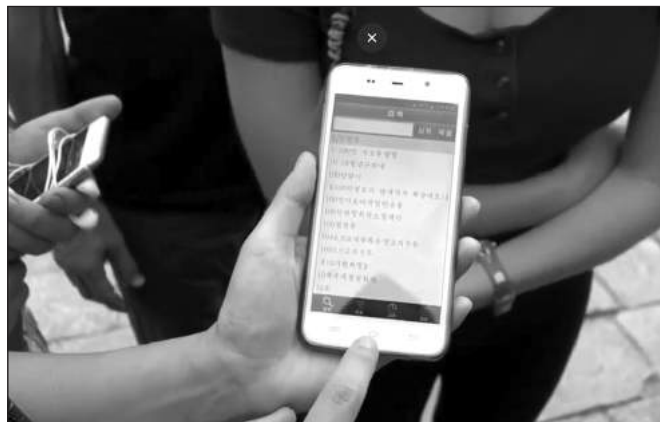
TRIỀU Tiên chính thức phủ sóng Internet tới người dân vào năm 2008, khi đó nhiều nước đã từng mong chờ một sự cởi mở hơn từ Triều Tiên, tuy nhiên mọi thứ không diễn ra như vậy. Internet của Triều Tiên có tên Kwangmyong (Quang Minh). Đây chỉ là mạng Internet nội bộ, hoàn toàn không kết nối với thế giới bên ngoài nên người dân không thể truy cập tới các trang quốc tế. Mạng Kwangmyong được cung cấp miễn phí, chủ yếu là qua hệ thống thư viện và các máy tính tại đây. Chỉ có một số ít người dân được tiếp cận mạng Internet. Trang web mà người dân truy cập chủ yếu là đến từ các tổ chức chính quyền, chủ yếu dành cho giới thượng lưu và người nước ngoài.

Nhà cung cấp dịch vụ Internet duy nhất tại đây là Star Joint Venture. Công ty này là một công ty liên doanh giữa Chính phủ Triều Tiên và Tổng công ty Viễn Thông đặt tại Thái Lan có tên Loxley Pacific. Trước khi có nhà mạng này, Triều Tiên nhờ nước Đức làm trung gian cho hệ thống Internet của mình.

Hệ thống Internet tại đây lọc toàn bộ thông tin trên mạng, thông tin trên hệ thống các website ở Triều Tiên đều được kiểm soát chặt chẽ.

Đối với khách nước ngoài đến Triều Tiên, có thể được sử dụng Internet thoải mái hơn một chút, đó là mạng 3G hơn di động có tên Koryonlink. Đây là một liên doanh giữa Công ty Ai Cập Orascom Telecom và Tập đoàn Bưu chính và Truyền thông Triều Tiên (KPTC), là nhà mạng di động có 3G duy nhất ở Bắc Triều Tiên. Công

BÍ MẬT VỀ MẠNG INTERNET Ở TRIỀU TIÊN

ĐIỆN THOẠI DI ĐỘNG SMARTPHONE DO TRIỀU TIÊN SẢN XUẤT

INTERNET Ở TRIỀU TIÊN CHỦ YẾU DÀNH CHO GIỚI THƯỢNG LƯU VÀ NGƯỜI NƯỚC NGOÀI

ty Ai Cập này sở hữu 75% Koryolink, được biết đến là một công ty chuyên đầu tư hạ tầng viễn thông tại các nước đang phát triển. Sóng di động có mặt tại Bình Nhưỡng, cùng với 5 thành phố, 8 đại lộ và các tuyến đường sắt. Nhưng vậy mạng 3G không được phủ sóng ở mọi nơi, mà chủ yếu là các thành phố lớn như thủ đô Bình Nhưỡng. Số di động ở đây bắt đầu với tiền tố +850 (0)192.

Orascom Telecom được cấp phép cung cấp hệ thống mạng di động 3G ở Triều Tiên vào tháng 1 - 2008. Koryolink bước đầu xây dựng hệ thống 3G phủ sóng tại Bình Nhưỡng - vùng có dân số hơn 2 triệu người, với hy vọng sau này sẽ phủ sóng toàn bộ lãnh thổ Triều Tiên.

Bắt đầu hoạt động vào

tháng 12 - 2008, mạng đã có hơn 5.300 thuê bao. Báo cáo của Orascom cho thấy số thuê bao là 432.000 sau 2 năm hoạt động (tháng 12 - 2010), tăng lên 809.000 vào tháng 9 - 2011, và đạt ngưỡng 1 triệu vào tháng 2 - 2012, đến năm 2015 có khoảng 3 triệu thuê bao di động tại nước này.

Ở Triều Tiên, mạng xã hội được xem là mô phỏng Facebook. Mạng xã hội này có gần như đầy đủ tính năng của Facebook, cho phép người dùng đăng ký bằng email, gửi tin nhắn trên tường nhà người khác. Các bài giảng tại Đại học Kim Nhật Thành (Kim Il-sung) danh tiếng cũng được "livestream" tới những nhà máy và xã nông thôn ở vùng sâu vùng xa. Người dân có thể sử dụng từ điển trực tuyến và gửi tin

nhắn cho nhau qua điện thoại thông minh.

Vào năm 2015, Triều Tiên đã mở trang mua sắm trực tuyến đầu tiên có tên là OKryu. Hiện nay những người khá giả ở Triều Tiên sử dụng các thẻ Jonsong hoặc Narae để mua sắm qua mạng hay thực hiện dịch vụ ngân hàng trực tuyến. Các máy tính tiền tại các cửa hàng bách hóa lớn đều được gắn vào website.

Từ khi lên nắm quyền, Chủ tịch Kim Jong-un chú trọng nhiều đến vấn đề tri thức. Khu phức hợp Sci-Tech là một trung tâm truyền bá thông đến khoa học ra toàn quốc. Đây là một dự án mang dấu ấn ông Kim Jong-un. Tại đây đặt trụ sở của thư viện điện tử lớn nhất Triều Tiên. Thư viện này có hơn 3.000 thiết bị đầu cuối mà tại đó các công nhân có thể tham dự học từ xa, trẻ em xem phim hoạt hình còn sinh viên thì tiến hành nghiên cứu. Khi sinh viên cần tìm tài liệu trên mạng, các cán bộ của trường đại học sẽ tìm cho.

Hệ điều hành của Triều Tiên mang tên Red Star (Sao Đỏ) do Trung tâm Vi tính Triều Tiên phát triển từ mã nguồn mở Linux, có sẵn công cụ soạn thảo văn bản, lịch và nghe nhạc, theo một công ty bảo mật của Đức. Trình duyệt web của Triều Tiên tên là Naenara. Số lượng website trên mạng nội bộ Kwangmyong là 168. Do khá nhiều người Triều Tiên sử dụng USB nhập lậu từ Trung Quốc để lưu trữ phim, tin tức và các nội dung đa phương tiện khác, hệ điều hành này có tính năng đánh dấu file, đồng nghĩa chúng sẽ bị theo dõi khi chuyển sang máy tính. Mặc dù tự phát triển hệ điều hành, nhiều phần của máy tính giống với những hệ điều hành từ phương Tây.

Các chuyên gia mã hóa

nước ngoài đã phân tích hệ điều hành này và phát hiện ra phần mềm này giúp nhà nước Triều Tiên quản lý chặt chẽ vấn đề an ninh mạng. Các nỗ lực làm thay đổi chức năng cơ bản của hệ điều hành này hay vô hiệu hóa phần mềm diệt virus sẽ dẫn tới chu trình tự động reboot. Triều Tiên đang cố gắng bỏ qua PC, băng rộng để tiến thẳng lên hạ tầng di động. Hiện nay, việc lướt mạng Internet ở Triều Tiên chủ yếu là thông qua điện thoại thông minh chứ không phải máy tính để bàn hay máy tính xách tay.

Một thập kỷ trước, chỉ có một lượng nhỏ quan chức được chỉ định mới có quyền sử dụng điện thoại thông minh. Nhưng hiện nay có khoảng 3 triệu thuê bao di động tại nước này (dân số nước này hiện trên 25 triệu người). Mức độ phổ biến của điện thoại di động smartphone được coi là một trong những thành công lớn trong thời đại của nhà lãnh đạo Kim Jong-un. Tuy nhiên, các điện thoại di động ở Triều Tiên không có quyền truy cập Internet quốc tế hoặc thực hiện cuộc gọi ra nước ngoài. Điện thoại ở đây chỉ cho phép người Triều Tiên gọi và gửi tin nhắn cho nhau, chơi game, lướt mạng Internet nội địa và tiếp cận một số dịch vụ nhất định.

Việc mua điện thoại khá đơn giản nhưng các điện thoại này phải được đăng ký và phê duyệt của cảnh sát. Một chiếc smartphone loại tốt mang nhãn hiệu Bình Nhưỡng hay Arirang có giá từ 200-400 USD. Có nhiều điện thoại thông thường, với mức giá thấp hơn. Người nước ngoài ở Triều Tiên phải sử dụng một mạng điện thoại khác biệt và không thể thực hiện hoặc nhận cuộc gọi từ các số ở nước này. Khách có thể mua điện thoại Triều Tiên nhưng các thiết bị này sẽ bị tước bỏ các ứng dụng hay tính năng thường có và được mã hóa chắc chắn để sau này họ không thể cài thêm ứng dụng nào nữa.

NGUYỄN CẢNH
(Tổng hợp)

KẾT CỤC VỤ ÁN SÁT HẠI CON ĐÈ CHẤN ĐỘNG NƯỚC MỸ

Dù luận Mỹ từng hết sức bàng hoàng trước phán quyết của Tòa án thành phố Orlando, tiểu bang Florida khi xóa án hạ sát con đẻ cho nữ can phạm Casey Anthony, 25 tuổi, bất chấp đề nghị mức án tử hình từ Viện Công tố Orlando về tội danh giết người cấp độ 1. Kết cục vụ án được giới bình luận tư pháp so ngang với trường hợp của cầu thủ bóng bầu dục nổi tiếng O. J. Simpson, từng bị quy tội giết vợ trong thời gian trước đây.

“Vụ Casey Anthony” được công luận đặc biệt chú tâm theo dõi, trở thành một trong những chủ đề “cực hot” với giới truyền thông ngay từ khi sự việc xảy ra. Bé gái Caylee Anthony, 2 tuổi, con của bà mẹ đơn thân C. Anthony đã chết tức tưởi, vậy mà mãi cả tháng sau Casey mới báo cho cảnh sát về sự mất tích của con mình. Những bức ảnh tư liệu về bé gái có mái tóc nâu xinh đẹp, cùng video clip kèm các ca khúc ngây thơ do Caylee trình bày khiến ai cũng xúc động; ngược lại những hình ảnh vui chơi tiệc tùng trong khi con mất tích của Casey làm mọi người phẫn nộ... Thậm chí Casey còn xăm trên người dòng chữ “Bella vita” (Cuộc sống tươi đẹp - theo tiếng Italy) khi đứa con ruột đã lìa đời, hàm ý bày tỏ nỗi vui mừng vì đã thoát được

bốn phận làm mẹ(!).

Nguyên nhân C. Anthony bị bắt tạm giam là do đương sự đã khai báo không trung thực, một mực đổ tội cho người giữ trẻ đã bắt cóc bé Caylee; trong khi C. Anthony chưa bao giờ thuê người trông con. Quá trình điều tra sau đó hé lộ những nghi vấn xác đáng, rằng người mẹ đã nhả tâm dán băng keo cả mồm lẫn mũi làm đứa trẻ ngạt thở, rồi cho xác vào túi nilon đựng rác và giấu sau cốp xe hơi. Nhưng mùi ứ ê khí tử thi lan tỏa rất dễ bị lộ, nên Casey đã đem xác Caylee đi chôn tại một khu rừng gần nhà...

Phiên tòa xử vụ sát hại con đẻ chính thức được mở vào thượng tuần tháng 5-2011. Sinh mạng bị cáo trở thành đề tài của miệng ở khắp nơi, bởi mọi người ai cũng tin vào sự sáng suốt cùng sự nghiêm minh của luật pháp. Sau 11 tiếng đồng hồ nghị án kéo dài qua 2 ngày liên tiếp, rốt cục để đến sáng ngày 5-7-2011 bồi thẩm đoàn gồm 7 phụ nữ và 5 nam giới đã chấp thuận... nương tay với hung thủ. Bị cáo Casey Anthony chỉ bị tuyên có 4 năm tù, tương ứng với khung hình phạt tối đa 12 tháng tù cho mỗi tội danh bao gồm khai man, lừa dối nhà chức trách, vô trách nhiệm để xảy ra án mạng và không cấp báo kịp thời. Song song là

BỊ CÁO C. ANTHONY NGHE TÒA TUYÊN ÁN

khoản tiền phạt 1.000USD đi kèm sau khi thụ án.

Phán quyết gây bất ngờ ngay trong giới am tường pháp lý. “Đại diện Viện Công tố đã không thành công trong việc bảo vệ luận điểm của mình - ngài Lawrence Kobilinski, chuyên gia hình sự học ở New York nhận xét - Người ta không tưởng ra được trước tòa bất cứ bằng chứng nào, từ dấu vân tay đến mẫu ADN hồng xác minh thủ phạm, khiến nguyên nhân sâu xa về cái chết của bé gái Caylee vẫn là điều bí ẩn”. Còn công tố viên Jeff Ashton, người giữ quyền công tố tại phiên tòa nói với Hãng truyền hình NBC, rằng bản án đã gây sốc cho ông và các đồng nghiệp. Giới bình luận quả quyết vụ án đi vào ngõ cụt vì bên công tố thiếu lập luận chặt chẽ, sa vào mớ bong bóng yếu tố kỹ thuật pháp đình, ví như phương pháp lấy mẫu không khí là hình thức điều tra siêu mới mà bồi thẩm đoàn không mấy người hiểu rõ.

Phản ứng trước bản án bất công, hơn 500 người đã tụ tập trước trụ sở Tòa án Orlando, cùng các khẩu hiệu đòi công lý cho nạn nhân bé bỏng đáng thương. “Kẻ gây án khi được trả tự do nên thay đổi danh tính cũng như về ngoài, chuyển đến sinh sống tại nơi khác nhằm tránh búa rìu dư luận”, nhà xã hội học nổi tiếng Donald Jones ở tiểu bang California đưa ra lời khuyên.

KIM DUNG
(Tổng hợp)

NGƯỜI DÂN PHẢN NỘ BIỂU TÌNH PHẢN ĐỐI TRƯỚC NƠI XÉT XỬ.

Trên thế giới, gần 1/3 phụ nữ thừa nhận từng chịu đựng bạo hành tình dục hoặc thể xác do bạn tình gây ra. Bạo hành do bạn tình gây ra còn trầm trọng hơn ở những quốc gia đang có xung đột hoặc đang hồi phục sau chiến tranh.

● BẠO HÀNH ẢNH HƯỞNG ĐẾN SỨC KHỎE, TÂM LÝ PHỤ NỮ

Trong khu cấp cứu bệnh viện với ánh đèn mờ nhạt, bác sĩ Prabhat Rijal tiếp nhận chữa trị một nữ bệnh nhân với cơ thể đầy vết thâm tím. Mỗi đêm, các bác sĩ ở Bệnh viện Tiểu vùng Rapti ở Ghorari miền Tây Nepal tiếp nhận ít nhất một ca nạn nhân bị bạo hành như thế. Nạn nhân thường đến khi trời chập tối, lúc những gã đàn ông bạo hành đi làm về và bắt đầu nhậu nhẹt. Nạn nhân thường đến bệnh viện trong tình trạng ốm bụng kêu đau hoặc khai bị đau tai, nhưng khi các y tá và bác sĩ phát hiện dấu vết bầm tím hoặc vết cắt trên cơ thể họ thì câu chuyện hoàn toàn khác được phơi bày. Do nghi ngờ có điều gì đó bất thường, bác sĩ Rijal yêu cầu nữ bệnh nhân kể lại chuyện gì đã xảy ra. Chị cho biết đã bỏ chạy khỏi nhà sau khi bị chồng đánh đập. Tóc chị vẫn còn bết mồ hôi. Sau đó, nữ bệnh nhân được Rijal và một y tá đưa vào căn phòng riêng và đóng cửa lại, trò chuyện.

Cuối cùng, y tá dẫn nữ bệnh nhân đến khu trung tâm xử lý khủng hoảng nằm bên cạnh bệnh viện – đó là nơi các nạn nhân bị bạo hành tiếp xúc với chuyên gia tư vấn và một nữ cảnh sát. Tình trạng bạo hành do bạn tình gây ra thường gây hậu quả lâu dài cho sức khỏe nạn nhân. Phòng khám của bác sĩ thường là nơi đầu tiên, nếu không muốn nói là nơi duy nhất, có đội ngũ nhân viên không chỉ chú ý đến vấn đề mà còn được đào tạo chuyên môn cũng như có thẩm quyền để giúp đỡ nạn nhân. Trên thế giới hiện nay, rất nhiều chính quyền không chủ động can thiệp trong môi trường bệnh viện. Tuy nhiên, Nepal – nơi có

GIẢI PHÁP CHO NẠN BẠO HÀNH PHỤ NỮ

NHÓM CHUYÊN GIA LÀM VIỆC TẠI TRUNG TÂM QUẢN TRỊ KHỦNG HOẢNG GỒM Y TÁ PUNAM RAWAT, CHUYÊN VIÊN TƯ VẤN RADHA PAUDEL VÀ SĨ QUAN CẢNH SÁT SABITA THAPA.

tỷ lệ bạo hành trong gia đình ở mức cao nhất - là một trong số những quốc gia theo đuổi chính sách cung cấp dịch vụ hỗ trợ ngay trong bệnh viện, huấn luyện nhân viên để phát hiện đồng thời tư vấn cho nạn nhân bị bạo hành. Mặc dù bạo hành trong gia đình có thể xảy ra với bất cứ ai, nhưng phụ nữ thường bị ảnh hưởng nghiêm trọng hơn nhiều.

Ví dụ, 1/3 dân số phụ nữ ở Đan Mạch và gần 30% phụ nữ ở Anh quốc cho biết từng bị bạo hành bởi bạn đời ít nhất một lần trong đời. Tại Mỹ, trong năm 2017 có đến 32% phụ nữ từng chịu đựng bạo hành thể xác và 16% bị bạo hành tình dục do bạn đời gây ra. Bạo lực tác động tiêu cực vô cùng lớn đến sức khỏe phụ nữ. Ở Mỹ, bạo hành do bạn đời gây ra dẫn đến 2 triệu ca chấn thương mỗi năm, khiến đây là vấn đề y tế nghiêm trọng hơn cả béo phì và hút thuốc lá. Phụ nữ từng bị bạn tình bạo hành có nguy cơ muốn tự tử cao hơn, dễ bị trầm cảm, lo âu, hoang loạn cũng như hội chứng rối loạn stress sau chấn thương.

Ở Mỹ, phụ nữ bị bạo hành thường đến bệnh viện nhiều gấp 2,5 lần so với những bệnh nhân khác. Do 40% nạn nhân nữ trong các vụ giết người bị bạn tình sát hại, nên việc can thiệp kịp thời ở giai đoạn này có thể cứu mạng họ. Nghiên cứu được tiến hành trong 5

năm đối với 139 vụ giết người mà nạn nhân là phụ nữ ở thành phố Kansas cho thấy gần 1/4 số vụ có liên quan đến bạo hành trong gia đình.

Một khảo sát gần đây tiến hành đối với 1.554 nạn nhân được cảnh sát đến can thiệp kịp thời sau khi nhận được cuộc gọi cho thấy 88% trường hợp may mắn sống sót. Tuy nhiên, nhân viên y tế thường không được chuẩn bị trước để hỗ trợ bệnh nhân. Kelsey Hegarty - bác sĩ gia đình đồng thời là nhà nghiên cứu Australia cho rằng việc đào tạo cho nhân viên y tế để giúp họ biết cách xác định và hướng dẫn bệnh nhân bị bạo hành là việc còn phụ thuộc vào tình trạng ngân quỹ của quốc gia đó dành cho y tế. Chính phủ không thể đòi hỏi các cơ quan hoạt động bằng nguồn vốn tư nhân phải huấn luyện nhân viên của họ phương pháp phản ứng trước nạn bạo hành gia đình, và rất nhiều chính phủ không hề tài trợ phương thức và chương trình huấn luyện. Kết quả là, các nhóm xã hội dân sự thường phải đảm nhiệm vai trò phát triển khoa can thiệp điều trị nạn nhân bạo hành và dịch vụ nội trú trong bệnh viện.

● GIẢI PHÁP CỦA NEPAL

Trong Trung tâm xử lý khủng hoảng tại bệnh viện ở Ghorahi, Maya cuộn mình trong chiếc giường xếp màu xanh. Bên cạnh Maya là

chuyên gia tư vấn Radha Paudel chăm chú quan sát hàng loạt vết bầm tím chạy dọc cánh tay cô. Trên chiếc gối là tờ giấy liệt kê các triệu chứng như đau đầu, tụt máu trên cánh tay phải, vết sưng trên đầu, vết đau ở ngực và phần trên và dưới lưng. Radha nói khẽ: “Trước đó Maya từng vào bệnh viện cùng với người chồng”. Vài tháng trước, Maya đã khiếu nại về chồng mình. Anh ta sau đó bị bắt giam thời gian ngắn, và sau đó Maya nộp đơn ly hôn với sự giúp đỡ của viên cảnh sát Sabita Thapa – người hiện đang làm việc toàn thời gian tại trung tâm xử lý khủng hoảng. Radha kết nối Maya với một nhóm phụ nữ tại địa phương để giúp cô tìm được nguồn thu nhập độc lập và ổn định. Hoàn cảnh của Maya cho thấy cách phản ứng của dịch vụ y tế Nepal dù chưa hoàn hảo nhưng đã có tiến bộ. Dù Maya vẫn bị bạo hành, nhưng trung tâm đã giúp cô tiếp cận nhiều dịch vụ.

Nepal mở cửa trung tâm xử lý khủng hoảng đầu tiên ở nước này vào năm 2011, ở vùng viễn tây và miền trung, và sau đó tiếp tục mở thêm các trung tâm khác trong mạng lưới bệnh viện cả nước. Năm 2015, Chính phủ Nepal phát triển một phương thức giúp nhân viên y tế xác định và hướng dẫn nhiều bệnh nhân đến trung tâm xử lý khủng hoảng hơn. Các trung tâm này được Jhiego - tổ chức phi chính phủ quốc tế về sức khỏe phối hợp với Đại học John Hopkins và Quỹ Dân số Liên Hiệp Quốc (UNFPA) - hỗ trợ kỹ thuật và hiện đang được chính phủ tài trợ. Tại bệnh viện Ghorahi, các chuyên gia tin rằng trung tâm đã giúp đỡ ngày càng nhiều phụ nữ trình báo tình trạng bạo hành để được tư vấn và hỗ trợ pháp lý. Năm 2013, chỉ có 47 phụ nữ trình báo bị bạo hành trong bệnh viện. Đến năm 2017, con

số này tăng đến 493 người.

Tuy hầu hết phụ nữ tự đến bệnh viện trình báo việc họ bị bạo hành, nhưng mỗi năm số lượng các ca được bác sĩ và y tá giới thiệu đến gặp chuyên gia tư vấn đều tăng lên. Ở Nepal, các chương trình huấn luyện ngày nay rất toàn diện. Quy trình gồm có sự phối hợp giữa lý thuyết, trò chơi và các kịch bản phân vai, bao gồm cả giả lập tòa án nhằm giúp nhân viên y tế sẵn sàng đón nhận những gì sẽ xảy đến nếu họ được tòa yêu cầu trình bày bằng chứng. Quy trình còn có một mục tiêu khác nữa là tăng cường sự cảm thông. Nhân viên y tế được khuyến khích nhận diện và đặt nghi vấn với định kiến mà họ có thể có về vấn đề bạo hành.

Hiện nay, các quốc gia khác cũng có cách tiếp cận tương tự. Mô hình xử lý khủng hoảng cung cấp dịch vụ toàn diện tương tự như ở Nepal đã có mặt tại trung tâm chăm sóc sức khỏe nhiều nước như Rwanda, Guatemala, Ấn Độ, Anh, Malaysia, Nam Phi và Colombia... Chính phủ Jordan có quy định cho phép bệnh viện và các phòng khám sức khỏe sinh sản - giống như cơ quan chăm sóc sức khỏe sinh sản Profamilia ở Cộng hòa Dominica - khảo sát bệnh nhân để phát hiện các trường hợp bạo hành liên quan đến giới tính. Nhưng cách tiếp cận này vẫn đối mặt với thách thức nghiêm trọng. Các chuyên gia đồng ý rằng có lẽ chỉ huấn luyện nhân viên y tế vẫn là chưa đủ trừ khi quốc gia đó có hệ thống dịch vụ hỗ trợ mạnh mẽ, bao gồm cả nhà trú ẩn. Nhưng ở Nepal, cũng như

BÁC SĨ PRABHATH RIJAL THƯỜNG XUYÊN XÁC ĐỊNH CÁC TRƯỜNG HỢP BỊ BẠO HÀNH GIA ĐÌNH VÀ GIỚI THIỂU HỌ ĐẾN TRUNG TÂM XỬ LÝ KHỦNG HOẢNG.

nhiều quốc gia khác, nhà trú ẩn luôn thiếu ngân quỹ nên chỉ cho phép nạn nhân bạo hành gia đình được ở trong thời gian ngắn, đó là chưa kể nhà trú ẩn ở vùng nông thôn là thứ rất hiếm hoi.

● SỰ HỖ TRỢ TƯ VẤN VÀ HOÀ GIẢI

Tại bệnh viện ở Ghorahi, vẫn còn nhiều chậm trễ trong việc theo dõi nạn nhân, và điều này có thể dẫn đến việc nạn nhân trở nên nghi ngại khi tìm kiếm dịch vụ hỗ trợ. Rất nhiều phụ nữ chọn cách tư vấn gia đình thay vì gửi đơn khiếu nại lên cảnh sát tố cáo chồng mình, vì họ không được sự ủng hộ từ gia đình và không được hỗ trợ tài chính. Cảnh sát ở Nepal thường kêu gọi hòa giải thay vì tố cáo, nhưng nghiên cứu ở Mỹ cho thấy cách làm này có thể tăng nguy cơ. Trên toàn thế giới, tỷ lệ nhân viên y tế bị kiệt sức khi làm công việc này cũng rất cao, Upala Devi, điều phối viên của UNFPA về bạo hành liên quan đến giới tính cho biết: "Tôi nghĩ thứ mà ta đang thấy hiện thời có đà tiến triển rất tích cực và đáng

mừng. Nhưng đồng thời cũng còn rất nhiều việc phải làm". Nhân viên y tế không được huấn luyện sẽ giúp đỡ nạn nhân ra sao? Các chuyên gia đồng tình rằng nhân viên y tế không được huấn luyện vẫn có thể giúp xác định và chỉ dẫn bệnh nhân bị bạo hành.

Hegarty chỉ có một lời khuyên: đó là hãy đọc Hướng dẫn của WHO về phản ứng với hành vi bạo lực giới tính, trong đó có các chỉ dẫn về cách liệt kê bằng chứng. Điểm quan trọng nhất trong bản hướng dẫn có ghi chú nhiều điều mà nhân viên y tế nên cân nhắc trước khi hỏi một bệnh nhân xem họ có bị bạo hành không - chẳng hạn như đảm bảo rằng cả hai đang ở nơi kín đáo, đảm bảo sự bảo mật, theo sát quy trình và hướng dẫn nạn nhân tiếp cận các nguồn giúp đỡ, gồm các dịch vụ hỗ trợ và pháp lý. Lý tưởng là, nhân viên y tế nên được huấn luyện cách đặt câu hỏi nhạy cảm về bạo hành. Nhưng trong tình huống không thể có tập huấn, bản chỉ dẫn cũng giải thích cách lắng nghe, hỏi thăm nhu cầu, và

JINAN USTA, NỮ BÁC SĨ XÂY DỰNG CHƯƠNG TRÌNH TẬP HUẤN CHO NHÂN VIÊN Y TẾ Ở LIBAN.

xác thực những điều xảy ra với nạn nhân.

Ở Nepal, nhân viên y tế sẽ theo dõi nạn nhân vào viện với những triệu chứng mơ hồ hoặc triệu chứng không liên quan gì đến kết quả khi khám bệnh. Họ cũng quan sát hành vi của nạn nhân và những người đi cùng. Nếu bệnh nhân có vẻ trầm cảm hoặc trả lời câu hỏi với vẻ bất thường, nhân viên y tế sẽ xem xét có nên hỏi họ về quan hệ tình cảm hoặc giới thiệu họ đến một tư vấn viên có trình độ hay không, Pande giải thích. Nếu thành viên gia đình hay người chồng đi cùng bệnh nhân từ chối không cho cô gặp riêng nhân viên y tế, đây có thể là dấu hiệu cho thấy có bạo hành.

Jinan Usta, nữ bác sĩ thiết kế chương trình tập huấn cho nhân viên y tế ở Liban, cho rằng điều quan trọng là phải phát triển được kế hoạch đảm bảo an toàn cho nạn nhân nếu họ tiếp tục chung sống với kẻ bạo hành.

AN AN
(Tổng hợp)

MAYA, 34 TUỔI, NẪM ĐỢI TRONG PHÒNG KHÁM TRONG TRUNG TÂM XỬ LÝ KHỦNG HOẢNG VỚI MẸ VÀ NGƯỜI LẮNG GIÈNG.

JHIEGO - TỔ CHỨC PHI CHÍNH PHỦ QUỐC TẾ VỀ SỨC KHỎE PHỐI HỢP VỚI ĐẠI HỌC JOHN HOPKINS VÀ QUỸ DÂN SỐ LIÊN HIỆP QUỐC (UNFPA).

MẠNG LƯỚI ĐIỆN VIÊN

ĐẦU TIÊN CỦA ISRAEL

BÀ SARAH AARONSOHN

THÁNG 9-1917, Chiến tranh Thế giới đang sắp kết thúc. Sarah Aaronsohn cảm giác được cuộc chơi đã kết thúc với mình. Bà biết một đội quân của quân chiếm đóng Thổ Nhĩ Kỳ từ căn cứ ở thành phố Haifa thuộc đất nước Palestine đang trên đường đến Zikhron Yaakov, nơi bà đang cư trú, để tìm kiếm và bắt giữ bà. Thời điểm đó đang vào mùa thu hoạch, người dân Zikhron Yaakov đang tung bừa mở hội, nhưng tất cả bỗng im bật khi tiếng gầm rú của xe quân sự Ottoman tiến vào.

Khi quân Ottoman đến, Sarah biết bà không thể nào trốn thoát được. Bà không thể bỏ chạy khỏi nhà, vì bà phải ở lại để chăm sóc người cha già góa bụa. Tài liệu lịch sử không nêu rõ làm thế nào quân đội Ottoman biết bà phản bội họ làm gián điệp cho quân đội Anh, cũng không rõ là họ đã biết nhiều hay ít về các hoạt động tình báo của bà và người anh trai Aaron hơn bà 13 tuổi.

Năm đó Sarah Aaronsohn 27 tuổi. Bà là con gái của một trong những gia tộc danh giá nhất xứ Zikhron Yaakov, thời đó là thuộc địa của đế quốc Ottoman. Họ thuộc nhóm người Do Thái đầu tiên từ Romania di cư đến vùng đất này vào những năm 1880 và khai sinh ra khu định cư Zikhron Yaakov của người Do Thái, nay thuộc Israel. Cư dân trong vùng hầu như không hay biết rằng ngôi nhà gia đình Aaronsohn cư ngụ là trung tâm điều hành của một mạng lưới điệp viên do Sarah Aaronsohn chỉ huy, tự xưng là NILI – viết tắt của cụm từ tiếng Do Thái “sức mạnh của Israel là chân thực”.

Đây có thể được xem là mạng lưới tình báo đầu tiên của Israel.

Ở Ai Cập, tướng Edmund Allenby, tư lệnh quân đội Anh ở vùng Trung Đông và Bắc Phi, đã tập hợp một lực lượng hỗn hợp gồm quân đội Anh, Australia và các nước Ả-rập để chuẩn bị cho một chiến dịch cuối cùng tiêu diệt đế chế Ottoman, đánh đuổi họ ra khỏi Ai Cập, Gaza và dọc theo hành lang đến Jerusalem, đánh thọc sang Damascus. Trong hơn một năm, các chỉ huy quân đội Anh đóng tại Cairo (Ai Cập) đều đặn nhận được thông tin tình báo chính xác về hoạt động của quân đội Thổ Nhĩ Kỳ trên toàn đất nước Palestine, nay là Israel và các vùng lãnh thổ Palestine. Những thông tin quý giá này được thu thập bởi NILI.

Thời điểm Sarah đợi quân Ottoman đến để bắt mình, thì Aaron đang ở London để chứng kiến việc ký kết một thỏa ước lịch sử giữa chính phủ Anh và ban lãnh đạo Zionist quốc tế, trong đó phân định việc cư trú của người Do Thái và các dân tộc vùng Trung Đông. Theo đó, Palestine sẽ là nơi cư trú của dân tộc Do Thái. Trước đó khoảng 18 tháng, trong chuyến đầu tiên đến London, Aaron đã tỏ ra khá bàng quan với phong trào Zionist quốc tế. Mục đích thật sự của Aaron khi đến London chỉ là để được nghe các lãnh đạo tình báo Anh đánh giá về chất lượng và giá trị của mình. Chính vì thế mà các lãnh đạo Zionist quốc tế, như Chaim Weizmann không ưa thích Aaron, họ thậm chí còn yêu cầu tình báo Anh cảnh giác với Aaron.

Aaron khi đó đã nổi tiếng trên thế

giới với những hoạt động tình báo đầu tranh cho sự nghiệp phục quốc Zionist. Aaron đã tận dụng cơ sở nghiên cứu nông nghiệp của mình tại Athlit, nằm dọc duyên hải gần thành phố Haifa, để làm bình phong che đậy hoạt động tình báo. Ban đêm, các tàu chiến Anh đến neo đậu ngoài khơi Athlit để thu nhận nhiều thùng tài liệu tình báo được các thuyền chài nhỏ mang đến. Những thông tin tình báo đó được mang về bộ chỉ huy ở Cairo, nguồn thông tin được mặc định là từ “một cư dân ở Athlit”. Tình báo Anh không chỉ tin tưởng Aaron mà còn đánh giá cao giá trị và năng lực tình báo của ông. Sir Mark Sykes, quan chức tham mưu chiến lược của tình báo Anh, đã rất ấn tượng bởi kiến thức khoa học và trí thông minh của Aaron.

Quả thật thế. Aaron đã hết sức kiên trì để thuyết phục tướng Jemal Pasha, tướng quân quyền lực nhất của Thổ Nhĩ Kỳ, rằng mình nên đến Berlin, Đức (khi đó ủng hộ đế quốc Ottoman trong cuộc chiến) để gặp gỡ một số đồng nghiệp ngành nông nghiệp ở Palestine. Nhưng khi đến Berlin, sau khi đã bí mật liên lạc với tình báo Anh, Aaron tiếp tục thuyết phục người Đức để cho mình tiếp tục sang Mỹ (thời điểm đó là tháng 10-1916, Mỹ chưa tham gia Chiến tranh Thế giới lần I) nghiên cứu khoa học và được đồng ý. Một điều thuận lợi cho Aaron là thời điểm đó, ông được người Mỹ biết đến nhiều vì những nghiên cứu khoa học về nông nghiệp, và chính các nhà quản lý ngành nông nghiệp Mỹ đã mời Aaron sang Mỹ, tạo cái cơ hoàn toàn hợp lý cho ông. Tuy nhiên, Aaron không đi thẳng đến Mỹ ngay. Ông đến Copenhagen (Đan Mạch) và lên tàu Oskar II để đi sang Mỹ. Nhưng, theo kế hoạch đã ước định sẵn, chuyến tàu đó đã bị Hải quân Hoàng gia Anh chặn đường khi vừa đi qua Đảo Orkney, phía Bắc Scotland. Với lý do Aaron đi tàu lậu (không mua vé), thuyền trưởng tàu Oskar II đồng ý bàn giao Aaron cho tàu Hải quân Anh, và nhờ đó Aaron được đưa đến London. Toàn bộ màn kịch này được dàn dựng nhằm che mắt tướng Jemal Pasha, để ông ta không nghi ngờ Aaron làm việc cho tình báo Anh.

Vào những năm 1880, Zikhron Yaakov và các khu vực định cư lân cận được tài trợ bởi chi nhánh tại Pháp của hệ thống ngân hàng thuộc gia tộc Rothschild (tên Yaakov được đặt theo tên ông Jacob, bố của Nam tước Edmund de Rothschild). Cơ sở nghiên cứu của Aaron ở Athlit cũng được Rothschild tài trợ, đã góp công to lớn làm thay đổi hoàn toàn ngành nông nghiệp trong vùng.

Khi Chiến tranh Thế giới lần I lan

đến Trung Đông vào năm 1914, Aaron khi đó là công dân đế quốc Ottoman, bị bắt đi lính trong quân đội Thổ Nhĩ Kỳ. Nhờ các mối quen biết, Aaron đã “chạy chọt” và được tướng Jemal Pasha cho miễn đi lính, trở về tiếp tục công việc tại trại nghiên cứu ở Athlit. Đúng thời điểm đó, một thảm họa thiên nhiên lại ập đến: Đại dịch châu chấu cắn phá sạch mùa màng của toàn xứ Palestine, đúng như lời tiên tri trong Kinh thánh. Và nó được gia tộc Aaronsohn xem như “điềm báo” trước cho sự suy vong của đế chế Ottoman. Quân đội Ottoman nổi tiếng tàn ác, đã lấy hết lương thực để nuôi quân, khiến cho dân chúng trong vùng đói kém, ai ai cũng oán hận. Hai anh em Aaron và Sarah xác định rằng tương lai của Palestine nằm ở việc hợp cùng với quân Đồng minh đánh bại quân Thổ Nhĩ Kỳ, và rằng họ cần phải sử dụng tình báo làm vũ khí để đạt mục tiêu đó.

Đầu tiên, mạng lưới tình báo của anh em nhà Aaronsohn được hình thành và chỉ huy bởi một người tên là Absalom Feinberg, 25 tuổi, sinh trưởng tại Palestine, gia đình có nhiều mối quan hệ với người Ả rập. Feinberg sử dụng giấy tờ giả để đi tàu thủy đến Port Said, Ai Cập và trình bày đề xuất kế hoạch tình báo với các chỉ huy quân đội Anh. Ông may mắn gặp được một sĩ quan tình báo giàu trí tưởng tượng là trung úy Leonard Woolley. Woolley nhận thấy các điệp viên NILI đang ở trong điều kiện độc nhất vô nhị để khai thác và cung cấp cho quân đội Anh “mỏ vàng” thông tin về quân đội Thổ Nhĩ Kỳ.

Hai tuần sau khi Woolley quay trở về Palestine, một tàu chiến Anh được điều đến vùng biển Địa Trung Hải ngoài khơi Palestine và phái một thuyền nhỏ cập vào đất liền để thu nhận mẻ thông tin

tình báo đầu tiên. Cách thu thập tình báo này hoạt động tốt được một thời gian, nhưng đến khoảng cuối năm 1916, quân Thổ Nhĩ Kỳ phát hiện và đánh chìm một tàu chiến Anh, bắt sống Woolley. Kể từ đó, quân Thổ bắt đầu tuần tra vùng ven biển Palestine thường xuyên hơn khiến cho việc giao nhận thông tin không thể thực hiện được. Đến nước này, Feinberg quyết định phải tự mình mang thông tin đến Ai Cập giao cho quân đội Anh. Ông cải trang làm một người Ả rập di cư đi bằng đường bộ sang Ai Cập qua ngả biên giới Gaza. Tuy nhiên, trên đường đi, Feinberg không may gặp phải những người Ả rập di cư thật và bị họ chặn đường cướp của và giết chết.

Cái chết của Feinberg là một mất mát lớn cho mạng lưới tình báo NILI, và mạng lưới này ngay lập tức được tiếp quản bởi Sarah Aaronsohn. Với sắc đẹp tự nhiên như một hoa hậu, Sarah đã mau chóng thu hút sự quan tâm của nhiều người. Vào thời điểm Sarah tiếp quản mạng lưới NILI, hoạt động tình báo đã trở nên nguy hiểm hơn. Không chỉ là việc thu thập thông tin tình báo mà cả việc mang thông tin đó đến Ai Cập để giao cho quân đội Anh cũng ngày càng gặp nhiều trắc trở hơn. Người Anh khuyên Sarah sử dụng bồ câu để chuyển thông tin đã được mã hóa thật kỹ. Vào mùa xuân năm 1917, Sarah tìm đường sang Ai Cập để hội ngộ anh trai Aaron. Quân đội Anh đã có kế hoạch tấn công đế quốc Ottoman vào mùa thu, và mạng lưới NILI đã cung cấp những thông tin vô cùng quý giá về công tác phòng thủ của Thổ Nhĩ Kỳ. Tháng 6 cùng năm, Sarah quyết định quay trở về quê nhà và thực hiện đợt thu thập tình báo cuối cùng, còn Aaron thì trực tiếp báo cáo chi tiết các thông tin tình báo cho tướng Allenby. Aaron đã cố can ngăn em gái đừng trở về, vì ông hiểu mức độ nguy hiểm đang rất cao, nhưng Sarah không nghe.

Đối với quân đội Anh, mạng lưới tình báo NILI là một “báu vật”, là tai, mắt khắp mọi ngõ ngách ở vùng đất Palestine, trong lòng quân đội Ottoman, thu thập những thông tin chi tiết giúp quân đội Anh có cái nhìn rõ hơn, sâu hơn về cách thức quân đội Thổ Nhĩ Kỳ rút khỏi bán đảo Ả rập, cách họ chuẩn bị để phòng thủ Jerusalem, và xa hơn là Damascus ra sao.

Vào khoảng đầu tháng 9-1917, Tổng đốc Thổ Nhĩ Kỳ phụ trách vùng Caesarea nằm ở vùng duyên hải phía nam Athlit đang cho bồ câu ăn ở sân nhà thì phát hiện có một con chim bồ câu lạ sà vào, có lẽ nó chỉ dừng chân nghỉ trên đường đi ngang qua. Một chân con chim bị băng lại. Thế là ông

TƯỚNG EDMUND ALLENBY, CHỈ HUY QUÂN ĐỘI ANH TẠI CAIRO.

bắt lấy nó và gỡ băng trên chân nó ra, nhặt lấy một mảnh giấy. Ông phát hiện trên mảnh giấy có viết một thông điệp đã được mã hóa mà ông không đọc được. Ông đoán con chim bay đến chắc chắn là quân đội Anh ở Ai Cập. Nhưng ai đã thả nó đi? Quân đội Thổ Nhĩ Kỳ không thể giải mã được, vì thế họ chuyển mẫu giấy cho chỉ huy quân Đức đang hợp tác bên cạnh tướng Jemal Pasha ở Damascus. Quân đội Đức giải mã thành công, và nơi xuất phát của chim đã lộ ra: Zikhron Yaakov.

Người Thổ Nhĩ Kỳ không xác định Sarah là chỉ huy của mạng lưới điệp viên NILI. Khi đến gặp Sarah, họ cố công tìm kiếm một điệp viên NILI khác tên là Joseph Lichansky. Nhưng Sarah quyết liệt từ chối, không nói ra. Nghi ngờ Sarah che giấu Lichansky, bọn lính Thổ bắt bớ Sarah tra tấn để ép bà khai ra, nhưng Sarah quyết không nói. Đến lượt Sarah bị tra tấn dã man bằng nhục hình đau đớn nhất, nhưng bà cũng không khai. Rốt cuộc người Thổ Nhĩ Kỳ phải thả Sarah, cho bà về nhà nhưng giám sát chặt bằng hình thức giam lỏng.

Biết mình không thể tiếp tục hoạt động tình báo, cũng khó tránh khỏi những đợt tra tấn khảo cung sắp tới, Sarah dùng súng lục tự sát trong phòng ngủ. Bà để lại một bức thư kể lại việc mình và bố bị tra tấn dã man bởi quân Thổ Nhĩ Kỳ. Hai ngày sau khi Sarah chết, một bức điện tín của ông Chaim Weizmann gửi từ London đến để báo tin cho Sarah biết ông và các lãnh đạo Zionist khác đã tìm được nơi cư trú cho người Do Thái ở Palestine, dưới sự bảo hộ của chính phủ Anh.

NGUYỄN KHANG
(Tổng hợp)

LEONARD WOOLLEY

LOÀI GẶM NHẮM Ở PHÒNG THÍ NGHIỆM ĐÃ ĐƯỢC SỬ DỤNG TRÊN CÁC THỬ NGHIỆM ĐỘNG VẬT TRONG SUỐT HƠN 150 NĂM QUA, VÀ SỐ LƯỢNG NHỮNG THÍ NGHIỆM DẠNG NÀY VẪN ĐANG ĐÀ TĂNG THEO CẤP SỐ NHÂN.

● "NHỮNG CON DAO Y SINH" LỢI HẠI

Hơn 20 năm trước, 2 nhà nghiên cứu y khoa của Đại học Harvard là các ông Joseph và Charles Vacanti đã dẫn đầu một nhóm nghiên cứu và thành công vang dội khi trồng thành công một mảnh sụn tai người trên lưng một con chuột thí nghiệm. Thí nghiệm này đã sử dụng một khuôn hình cái tai chứa đầy các tế bào sụn của một con bò. Đầu tiên "cái tai" được đặt trong lồng ấp, và khi nó lớn lên lại được cấy vào cơ thể của một con chuột trụi lông (một loài chuột thí nghiệm đặc biệt bị đột biến di truyền vốn do một cơ quan tuyến ức bị thoái hóa hoặc vắng mặt, gây ức chế hệ miễn dịch của con chuột và khả năng loại bỏ các mô ngoại lai). "Chuột tai" hay chuột Vacanti tiếp tục mọc mảnh mô tai ra khỏi lưng nó cho đến khi họ tạo nên hình hài của một cái tai người hoàn chỉnh. Năm 1997, nhóm nghiên cứu Joseph và Charles Vacanti đã công bố công trình nghiên cứu của họ trên tạp chí *Phẫu thuật tái tạo và tạo hình*.

Thí nghiệm này được thiết kế nhằm thử nghiệm khả năng mọc mô và cấy ghép sau này cho các bệnh nhân con người. Và chỉ tới năm 1998, một bệnh nhi ở Trung Quốc mắc một khiếm khuyết di truyền gọi là "Hội chứng biến dạng tai ở trẻ nhỏ" (microtia), bệnh này ngăn không cho tai ngoài phát triển một cách hợp lý, bệnh nhi đã nhận một đôi tai mới toanh với tế bào của riêng bệnh nhi - quy trình này tương tự với việc mọc "tai" trên "chuột tai". Con chuột với cái tai người trên lưng là một trong những thí nghiệm kỳ quặc nhất đã được biết đến, mặc dầu vậy những thí nghiệm khoa học có sử dụng chuột thì đã có từ khoảng năm 1902 khi nhà lai tạo "gàan dờ" Abbie E.C.Lathrop đã sớm nhận ra tiềm năng của động vật trong nghiên cứu di truyền. Tuy nhiên, việc dùng chuột thí nghiệm thậm chí còn bắt đầu sớm hơn thế nữa, cụ thể là trong thập niên 1850.

Các nhà khoa học đã mua những con chuột từ các nhà lai tạo chuyên nghiệp được biết tiếng như là "người sành sỏi chuột", những người này đã đánh giá cao chúng như là một loài vật cảnh đáng yêu bởi lớp lông mềm mại. Suốt hàng thập niên, chuột thí nghiệm nói chung đã tạo ra những tiến bộ y khoa và khoa học vĩ đại, từ nghiên cứu ra thuốc ung thư, thuốc kháng virus HIV

DO NHỮNG TƯƠNG ĐỒNG VỀ DI TRUYỀN VÀ SINH LÝ MÀ CHUỘT THÍ NGHIỆM TRỞ THÀNH CỐT LÕI TRONG CÁC NGHIÊN CỨU ĐỘNG VẬT

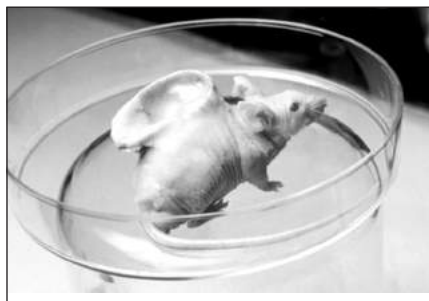
LỊCH SỬ Y HỌC KỶ THÚ CỦA CHUỘT THÍ NGHIỆM

và chủng ngừa cúm. Giống chuột thí nghiệm (*Mus musculus*) tức chuột nhà là những con dao y sinh lợi hại, bộ gene của chúng rất dễ thao tác trong các nghiên cứu di truyền. Tuy nhiên sinh lý học của cơ thể con người lại gần gũi hơn với giống chuột Na Uy (*Rattus norvegicus*) và các chủng khác nhau của loài chuột này. Chuột cũng dễ huấn luyện và tỏ ra thích hợp với các điều kiện thí nghiệm tâm lý, đặc biệt là liên quan tới những mạng lưới thần kinh gần kề với chúng.

Chuột thí nghiệm cũng lớn hơn chuột hoang dã với đuôi dài và mõm màu xanh. Nhưng cả 2 loài đều gây tai họa cho các thành phố, cho đến khi các nhà khoa học tìm ra đối tượng thí nghiệm hoàn hảo nhất: chuột lang nhà. Chúng sinh sản cực kỳ nhanh, rất dễ thương, linh hoạt, dễ thích ứng và ăn tạp. Ông Manuel Berdoy, nhà Động vật học của Đại học Oxford, phát biểu: "Nó chén đầy mọi thứ xinh xắn!". Thêm nữa, kích thước nhỏ bé của chuột lang nhà

cũng dễ dàng lưu trữ chúng trong kho nhỏ của các phòng thí nghiệm, loài chuột này cũng chia sẻ nguồn gốc tiến hóa với con người, đồng nghĩa rằng bộ gene của chuột lang nhà hoàn toàn trùng lặp với con người. Kết quả là, loài chuột ngự trị các phòng thí nghiệm và chiếm gần 95% trong số các loài động vật thí nghiệm. Chỉ trong vòng 4 thập kỷ qua, số lượng các nghiên cứu có sử dụng chuột đã tăng gấp 4 lần; trong khi đó số lượng các bài báo khoa học dựa trên chó, mèo và thỏ vẫn giữ nguyên không đổi.

Năm 2009, chỉ riêng các bài báo nghiên cứu về chuột thí nghiệm gấp 3 lần so với cá ngựa vằn, ruồi giấm và giun đất gộp lại. Những nghiên cứu dựa trên loài gặm nhấm đã giải quyết mọi thứ từ thần kinh học và tâm lý học, cho đến thuốc và bệnh tật. Các nhà nghiên cứu đã cấy thiết bị điện tử vào não chuột để kiểm soát các chuyển động của chúng, lập lại việc xét nghiệm các đặc tính gây nghiện của cocaine trên chuột, sử dụng phương pháp "sốc điện" trong não người ở sọ chuột, hay dùng chuột trong các mê cung thí nghiệm vô tận khác. Thậm chí NASA còn giữ chuột lang nhà trên Trạm vũ trụ quốc tế (ISS) dùng để thí nghiệm về trọng lực. Rất nhiều thí nghiệm hàng ngày dựa trên chuột lang nhà đã diễn ra ngoài tầm mắt của công chúng. Nhưng cuộc sống của loài gặm nhấm trong phòng thí nghiệm có thể giữ chìa khóa về sự hiểu biết và cải thiện vai trò của chúng trong các khám phá khoa học.

CHUỘT VACANTI VỚI MỘT MẢNH SỤN TAI NGƯỜI ĐANG MỌC LỎ RA NGOÀI

● TRANH CÃI VỀ QUYỀN LỢI ĐỘNG VẬT

Các nhà khoa học phải hoàn thành những bài huấn luyện đạo đức cho chuột lang nhà trước khi họ được cấp phép để tiến hành các thí nghiệm với động vật, mặc dù luật lệ rất khác nhau tùy thuộc vào nơi diễn ra thí nghiệm. Trong khi các nhà khoa học Canada và Châu Âu được giám sát bởi một cơ quan quản lý quốc gia, thì luật lệ tại các cơ sở nghiên cứu ở Mỹ lại hay thay đổi từ bản hướng dẫn của Viện y tế quốc gia (NIH). Đạo luật phúc lợi động vật Mỹ, AWA dùng để bảo vệ các loài động vật dùng trong nghiên cứu bao gồm cả chuột lang nhà. Phần lớn các đại học tại Mỹ sẽ cung cấp một khóa huấn luyện cho sinh viên biết cách xử lý động vật như giảm thiểu âu lo và chấn thương. Những cách tiến hành tốt nhất được cập nhật mới hàng năm, đã phản ánh sự hiểu biết về loài gặm nhấm và sự cần thiết của chúng. Sau cuộc nghiên cứu vào năm 2010 đăng trên tờ Nature đã chỉ ra rằng việc quan tâm đến đuôi chuột có thể khiến chúng thêm lo âu.

Các nhà khoa học muốn thử nghiệm với loài gặm nhấm sẽ buộc phải điền vào một mẫu kê khai nhằm giải thích tại sao công việc đó lại phải dùng đến động vật thí nghiệm. Các ứng dụng được đánh giá dựa trên bộ khung 3 chữ R, gồm giảm số lượng động vật sử dụng, thay thế loài động vật khác khi có thể, và hoàn thiện các thí nghiệm để cải thiện phúc lợi động vật. Những điều kiện nhà ở cho loài gặm nhấm đã trở thành đề tài tranh luận của những người bảo vệ phúc lợi động vật thí nghiệm. Họ cho rằng kích thước của những lồng nhốt chuột lang nhà với quy mô nhỏ bé cũng làm giới hạn những hành vi tự nhiên của chúng như đào hang, leo trèo hay thậm chí là đứng thẳng. Mặc dù chuột thí nghiệm và chuột hoang đã khác nhau về di truyền, nhưng chúng lại có bản năng giống nhau. Việc kìm hãm các nhu cầu này có thể khiến những

con chuột buồn và làm giảm chất lượng của các phát hiện khoa học.

Nhà động vật học Manuel Berdoy cho rằng các nhà khoa học nên quan tâm tới bản chất tự nhiên của chuột lang nhà khi dùng chúng vào các thí nghiệm để cho ra kết quả tốt nhất. Ông Berdoy nhấn mạnh: "Khi mang chuột vào các thí nghiệm, quý vị cần chú tâm đến hạt giống sinh học hơn là chống lại nó". Trong một số trường hợp, những tác động chống lại hạt giống sinh học đã được quan sát rõ. Trong một nghiên cứu từ năm 2010 về những tác động của chế độ ăn kiêng nhịn ăn gián đoạn, ông Mark Mattson, Trưởng phòng thí nghiệm thần kinh học tại Viện lão hóa quốc gia Mỹ (NIA) đã ghi nhận có những tác động thần kinh tích cực mà chuột phòng thí nghiệm đã phản ứng với chế độ ăn uống, chúng ăn uống lành mạnh như con người. Hệ miễn dịch của chúng không bị thách thức bởi các virus hay vi khuẩn khác nhau.

Nhìn chung, quá trình chuyển đổi một thí nghiệm từ loài gặm nhấm sang con người không có gì là quá khó hiểu. Bên cạnh hàng tá giấy tờ thì việc thử nghiệm thuốc mới đòi hỏi phải áp dụng trên 2 đối tượng động vật cùng lúc: một đối tượng nhỏ như chuột lang nhà, và một đối tượng lớn hơn như lợn, chó hay linh trưởng, trước khi chuyển qua thử nghiệm lâm sàng trên con người. Theo tổ chức Các nhà nghiên cứu và sản xuất dược phẩm Mỹ (PRMA) thì trong số 250 hợp chất được xét nghiệm trên động vật chỉ có 1 hợp chất được dùng lâm sàng cho người. Với những đối tượng được phê duyệt, toàn bộ quá trình sẽ mất từ 10 đến 15 năm. Thậm chí ngay cả khi mất một thời gian dài thử nghiệm lâm sàng trên con người, thì nhiều loại thuốc và thủ tục dựa trên chuột lang nhà cũng không áp dụng cho con người.

● TRAN TRỞ VỀ THUỐC TỬ ĐỘNG VẬT

Khi một loại thuốc không hiệu quả, kết quả thường gây ra nhiều thất vọng

hoặc có khi là thảm họa. Thalidomide, một loại thuốc dùng để điều trị chứng ốm nghén trong các thập niên 1950, 1960, đã gây ra một loạt các dị dạng ở trẻ em sơ sinh dù trước đó thuốc đã thử nghiệm thành công và không gây hại cho động vật. Thuốc Thalidomide phân rã nhanh hơn ở chuột, và phôi của chúng có khả năng phòng ngừa ô xy hóa cao hơn chống lại các tác dụng phụ gây khó chịu. Tuy nhiên, trong nhiều trường hợp, lý do khiến thuốc thất bại trên con người vẫn còn là một bí ẩn. Ông Richard Miller, Giáo sư về Bệnh lý học tại Đại học Michigan tuyên bố: "Đây là một trong những câu hỏi trọng tâm của nghiên cứu y học. Không ai có câu trả lời hay, và cũng không có câu trả lời hoàn hảo. Không phải cứ thuốc hoạt động tốt ở động vật thì sẽ làm việc hiệu quả ở con người".

Ngoài ra số lượng loài gặm nhấm chết cũng là chuyện đáng phải bàn. Vì lợi ích khoa học, ước tính 100 triệu con chuột thí nghiệm đã lên "đài hóa thân" mỗi năm chỉ tính riêng tại Mỹ. Khi một số xác chuột được xử lý làm thức ăn cho chim chóc tại các sở thú, thì phần lớn xác được đem đi đông lạnh và hỏa thiêu cùng với chất thải sinh học. Hầu hết sau khi kết thúc một cuộc nghiên cứu, mạng sống của chuột thí nghiệm cũng mất luôn. Thường thì chúng được cho vào lồng kín rồi bị chết ngạt bằng carbon dioxide. CO₂ được cho là cách kết liễu có đạo đức nhất đối với các động vật thí nghiệm. Bà Joanna Makowska, giáo sư trợ giảng tại Viện phúc lợi động vật và cổ vấn động vật thí nghiệm của Đại học British Columbia (Canada), phát biểu: "Ngộ độc bằng CO₂ là một cách bất chước trạng thái hết hơi khi ai đó chìm dưới nước, nó gây ra lo lắng và sợ hãi. Chết như thế không hay chút nào. Gây mê có vẻ nhân đạo hơn, nhưng người ta không làm vì sau rút CO₂ vẫn là cách thực hành dễ và rẻ tiền hơn".

Tại Đại học Harvard, các nhà nghiên cứu đã tạo ra một cơ phận có gắn chip dùng để nghiên cứu thuốc và các mô hình bệnh tật mà không cần đụng tới các đối tượng động vật. Thậm chí các nhà nghiên cứu đã phát triển ra những thuật toán máy tính dựa trên hàng ngàn thử nghiệm động vật, và có thể dự đoán chính xác cách mà các mô sẽ tương tác với những hợp chất nhất định. GS Joanna Makowska khẳng định: "Tất cả đều do cách nghĩ mà thôi. Người ta nuôi chó, nuôi mèo và bầu bạn với chúng. Riêng số lượng chuột lang nhà bị giết hại mỗi năm sẽ không là gì nếu so với những con chuột hoang đã lạc vào thành phố mà hề thấy chúng là con người tìm cách giết cho kỳ được".

NGUYỄN THANH HẢI

CHUỘT THÍ NGHIỆM ĐƯỢC CẮY NẪU ĐỂ THEO DÕI CÁC HOẠT ĐỘNG THẦN KINH. MỘT NHÀ KHOA HỌC ĐANG CHO NÓ UỐNG NƯỚC ÉP TÁO

● TỬ THỬ THÁCH QUÁI ĐẢN

Bản bìa công việc nên bố con tôi hiếm khi có thời gian trò chuyện với nhau. Hôm rồi nghe con bé kể chuyện bọn trong lớp chuyên tay xem clip giới thiệu về “thử thách cá voi xanh”. Tò mò, tôi bảo con mở mạng ra xem. Trên các ứng dụng như Youtube, Google, Facebook, Instagram,... chỉ cần gõ cụm từ “Blue Whale Challenge”, hay “thử thách cá voi xanh”... chớp mắt đã “xổ” ra bạt ngàn kết quả, trong đó có nhiều clip do người Việt thực hiện, với những hướng dẫn cách chơi khá tỉ mỉ. Đọc và xem, người tôi chợt lạnh đi, bởi hình dung được điều gì sẽ xảy ra với lũ trẻ, khi chúng bị đắm chìm vào “trò chơi” quái đản và chết chóc này.

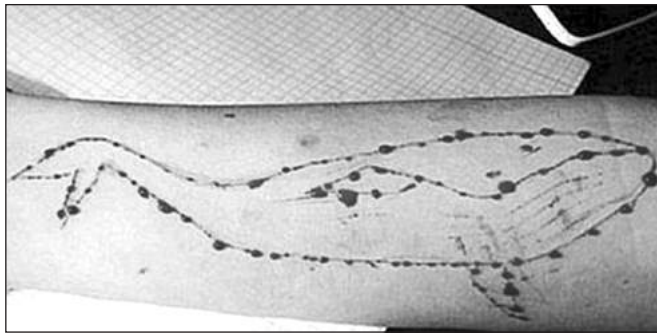
“Thử thách cá voi xanh” là trò chơi truyền thông xã hội mang tính tẩy não, khởi phát từ nước Nga vào năm 2015. “Cha đẻ” của nó là Philipp Budeikin (21 tuổi, người Nga), kẻ đã bị cảnh sát bắt vào tháng 5-2017 với cáo buộc đứng đằng sau nhiều vụ tự sát của thanh thiếu niên nước này.

Được biết, người muốn tham gia trò này phải kết nối qua mạng với admin (chủ trò - quản trị chương trình). Nếu chấp nhận, “chủ trò” sẽ add (thêm) người chơi vào một nhóm chat (tán gẫu) có đông thành viên và gửi cho họ một phần mềm bí mật để cài vào máy tính hoặc điện thoại. Mỗi ngày “chủ trò” gửi cho người chơi một thử thách, yêu cầu thực hiện từ lúc 4 giờ 20 sáng và phải hoàn thành xong trong ngày, báo cáo kết quả bằng hình ảnh để chứng minh đã làm đúng yêu cầu từ “chủ trò”.

“Thử thách cá voi xanh” có 50 level (cấp độ) với độ khó tăng dần, phải tự giác thực hiện trong vòng 50 ngày. Ban đầu, thử thách đưa ra cũng khá nhẹ nhàng, chỉ là yêu cầu người chơi trao đổi trên diễn đàn mạng về cá voi xanh, xem phim hoặc dùng bút bi vẽ hình loài cá này lên cơ thể. Càng về sau, thách thức càng lớn. Chẳng hạn

CHẾT THẬT VÌ SỐNG ẢO

LẤY CẢM HỨNG TỪ CẢNH NHỮNG CON CÁ VOI XANH LAO LÊN BÃI BIỂN TỰ SÁT, PHILIPP BUDEIKIN ĐÃ TẠO RA MỘT “TRÒ CHƠI” THỬ THÁCH BẢN LĨNH QUÁI ĐẢN, MÀ KẾT THÚC LÀ NGƯỜI CHƠI PHẢI TỰ SÁT ĐỂ ĐƯỢC CỘNG ĐỒNG MANG TUNG HỒ. TRÒ NÀY KÍCH HOẠT TÍNH PHIÊU LƯU, BỐC ĐỒNG Ở GIỚI TRẺ, NÊN ĐÃ NHANH CHÓNG TRỞ THÀNH TRÀO LƯU TOÀN CẦU, BỞI SỨC LAN TỎA CỦA INTERNET. HẬU QUẢ LÀ HÀNG TRĂM Đứa TRẺ Ở NHIỀU NƯỚC ĐÃ TỰ TÌM ĐẾN CÁI CHẾT, GÂY BAO NỠI KHỔ ĐAU, BÀNG HOÀNG CHO GIA ĐÌNH VÀ XÃ HỘI. SỰ NGUY HẠI CỦA NÓ VẪN CÒN HIỆN HỮU, KHI MÀ TRÊN YOUTUBE NGÀY CÀNG NHIỀU NHỮNG CLIP HƯỚNG DẪN THỰC HÀNH, CÒN BẠN TRẺ THÌ VANH VÁCH KHI KỂ VỀ NÓ...

NGƯỜI CHƠI RẠCH DA TẠO HÌNH CÁ VOI XANH

như người chơi phải thức giấc và đi dạo giữa đêm khuya, xem phim kinh dị do “chủ trò” gửi. Tiếp đến, người chơi phải giết vật nuôi trong nhà, rồi đến màn dùng dao sắc, lưỡi lam hoặc kim khâu... để khắc lên da thịt, tạo hình cá voi ở cánh tay, cẳng chân, hoặc tự rạch môi, dùng kim đâm liên tục vào tay, hay đứng trên nóc tòa nhà cao tầng...

Sau mỗi lần hành xác, “chủ trò” dùng đòn tâm lý, bắt thành viên phải chuyện trò, tâm sự với “đồng đạo” (người cùng chơi), để củng cố thêm niềm tin tuyệt đối vào những thứ mình đang làm. Nếu đối ý, người chơi sẽ bị “chủ trò” rung dọa, gây áp lực buộc phải tiếp tục tham gia. Chưa hết, admin còn tổ chức các hoạt động tập thể qua mạng mang tính tà giáo, như lễ kết nạp người chơi vào hàng ngũ “cá voi”... nhằm

PHILIPP BUDEIKIN - KẸ TẠO RA TRÒ CHƠI “THỬ THÁCH CÁ VOI XANH” QUÁI ĐẢN

gắn kết thành viên, bắt họ phải nghiêm chỉnh tuân thủ luật chơi.

Điều khủng khiếp nhất nằm ở level thứ 50, vào ngày thứ 50 của chương trình. Đây là “bài” cuối cùng, người chơi bị “chủ trò” yêu cầu phải tự kết liễu sự sống của mình bằng các cách khác nhau, như nhảy lầu, treo cổ, dùng

lưỡi lam cắt đứt động mạch... như những con cá voi xanh lao lên bờ tự sát. Ghê sợ hơn, admin còn yêu cầu người chơi trước lúc quyên sinh, phải “selfie” (tự chụp ảnh bằng điện thoại thông minh) và post (đăng tải) lên mạng xã hội, cùng lời giải thích việc tìm đến cái chết là “noi gương” loài cá ấy.

Với “bản lĩnh dám chết”, nạn nhân sẽ được tung hô là người chiến thắng và ca tụng là “cá voi xanh”, theo đúng ý nghĩa, tên gọi của chương trình. Giá như họ biết, gã “chủ trò” Philipp Budeikin, sau khi bị bắt giữ đã mai mỉa rằng những người tự sát vì thử mà gã nghĩ ra, hoàn toàn đáng bị như vậy. Và rằng, “họ rất vui khi được chết”, còn gã chỉ cố gắng “thanh lọc làm sạch xã hội”!

● ĐẾN NHỮNG CUỘC QUYÊN SINH

Ra đời tại Nga vào cuối năm 2015, “trò chơi” quái gở này nhanh chóng được giới trẻ nước này hào hứng đón nhận. Quả thực, với chuyên môn được đào tạo về tâm lý học, Philipp Budeikin quá hiểu để tạo ra một chương trình hấp dẫn đối với thanh thiếu niên, nhất là nữ giới đang có vấn đề về tâm lý, như tự kỷ, trầm cảm, bị bỏ rơi, hoàn cảnh bất hạnh, bệnh tật, chán đời...

Chỉ sau 6 tháng xuất hiện trên các mạng xã hội tại Nga, “thử thách cá voi xanh” đã thu hút được nhiều học sinh, sinh viên nước này tham gia. Hậu quả là từ tháng 11-2015 đến tháng 4-2016, đã có ít nhất 130 người tìm đến cái chết, chỉ vì muốn chứng minh bản lĩnh của mình. Sau khi Philipp Budeikin bị bắt giữ, trò này vẫn tiếp tục lây lan như một thử dịch bệnh nguy hiểm. Với tính chất không biên giới của Internet, “thử thách cá voi xanh” đã tán phát ra nhiều châu lục với tốc độ chóng mặt và không thể kiểm soát, trở thành một trào lưu bệnh hoạn, xui khiến bao người tìm đến cái chết khi tuổi còn xanh.

Tại thành phố Ust-Ilimsk, vùng Siberia, Liên bang Nga, vụ nhảy lầu tự sát của hai nữ

sinh Yulia Konstaninova 15 tuổi và Veronica Volkova 16 tuổi, đã khiến cộng đồng học sinh và phụ huynh nước này choáng váng. Kết quả điều tra phát hiện, trước khi rủ bạn gieo mình xuống đất từ nóc tòa căn hộ cao tầng, Yulia đã viết trên trang cá nhân của mình chữ "End" (kết thúc), cùng bức ảnh con cá voi xanh lao lên bãi cát để tự sát.

Nadia - một thiếu nữ tài sắc ở bang Georgia (Mỹ) cũng bất ngờ tìm đến cái chết, trong sự ngỡ ngàng của mọi người. Không ai có thể hiểu căn cứ vì đâu mà cô gái ấy lại dai dẳng từ bỏ cuộc sống. Cho đến khi phát hiện tại phòng ngủ của Nadia nhiều hình vẽ cá voi và dòng chữ: "I am a blue whale" (Tôi là một con cá voi xanh), bên cạnh là di thư tuyên bố tự tử, lời chào vĩnh biệt, cùng nhiều dòng trạng thái trên mạng xã hội... thì người ta mới vỡ lẽ. Thì ra cô gái đã bị tẩy não, nhồi sọ tới mức trầm cảm và ám ảnh trong 50 ngày thử thách cùng "cá voi xanh".

Cuối năm 2017, nam sinh Ankan Dey, 14 tuổi, học lớp 10 tại một ngôi trường ở thị trấn Anandpur, bang Tây Bengal, Ấn Độ đã được phát hiện chết ngạt trong 1 chiếc túi nilon ở phòng tắm. Kết quả điều tra cho thấy nạn nhân là "tín đồ" của trò chơi tự sát mang tên loài cá. Trước đó không lâu, cậu bé Manpreet Sahans (ở Mumbai, Ấn Độ) cũng nhảy lầu tự tử vẫn với nguyên nhân này...

● NGÃN NGỪA HẬU QUẢ XẤU

Có thể thấy, chỉ vì những cái like dạo, lời tung hô trên mạng xã hội, hoặc bị tẩy não, nhồi sọ quá mức, mà giới trẻ đã và đang phải trả giá bằng cả mạng sống của mình, để lại niềm đau khôn nguôi cho gia đình, nỗi kinh hãi cho cộng đồng xã hội. Đáng sợ nhất là sau những cái chết ấy, vẫn còn những cái chết tiếp nối bởi lý do tương tự.

Nhận thức rõ nguy cơ ấy, nhiều quốc gia đã có những hành động quyết liệt để ngăn chặn. Các nước như Anh, Bỉ, Pháp, Tây Ban Nha... liên tục

HIỆN TRƯỜNG VỤ NHẢY LẦU TỰ TỬ CỦA YULIA KONSTANINOVA VÀ VERONICA VOLKOVA

đưa ra những lời cảnh báo các bậc cha mẹ không được để con em mình tham gia thử thách cùng "cá voi xanh". Nhiều đường dây nóng đã được lập ra để lắng nghe trẻ em tâm sự và tư vấn cho họ cách giải quyết những khúc mắc trong cuộc sống. Tại Ấn Độ và Brazil, các chuyên gia tâm lý đã tổ chức nhiều buổi diễn thuyết về kỹ năng sử dụng mạng xã hội, giúp giới trẻ nhận diện nguy cơ chết người đến từ trò chơi này. Còn ở Trung Quốc, chính quyền đã thi hành một chính sách mạnh tay, đó là mọi hình ảnh, nội dung liên quan đến "thử thách cá voi xanh" trên mạng đều bị ẩn hoặc làm mờ, hoặc ngăn chặn truy cập, nhằm loại bỏ triệt để nguy cơ "trò chơi tự sát" xâm nhập vào nước này. Mặt khác, bất cứ ai bị phát hiện tuyên truyền về nó sẽ bị bắt giữ và xử lý nghiêm khắc.

Việt Nam không phải ngoại lệ, bởi Internet đã tạo ra một thế giới phẳng về thông tin. Bằng chứng là đã có khá nhiều clip bằng tiếng Việt trên Youtube giới thiệu và hướng dẫn trò chơi đáng sợ này. Tháng 4-2018, lần đầu tiên tại Việt Nam xuất hiện tin đồn học sinh Trường THCS thị trấn Cái Bè, huyện Cái Bè, tỉnh Tiền Giang tự rạch tay mình để tạo hình cá voi như hướng dẫn trên mạng. Ngành chức năng địa phương đã khẩn trương xác minh, nhưng không phát hiện có học sinh nào dính dáng đến chuyện này. Tuy nhiên đây là một nguy cơ hiện hữu, không thể chủ quan, mất cảnh giác hay thờ ơ, bỏ mặc. Luật An ninh mạng đã

có hiệu lực và những clip phản văn hóa quảng bá về trò chơi rùng rợn này cần phải bị gỡ bỏ, người làm ra và tán phát chúng phải bị xử lý nghiêm minh theo pháp luật hiện hành.

Trao đổi với phóng viên chuyên đề An ninh thế giới về lý do giới trẻ tham gia "thử thách cá voi xanh", bà Đào Kim Hoa - giáo viên Trường THCS Đền Lũ, quận Hoàng Mai, Hà Nội nhận định: "Giới trẻ luôn đầy áp sự tò mò và hứng thú với điều mới lạ. Trò chơi này hấp dẫn họ bởi những thử thách đưa ra đã đánh trúng tâm lý bông bột, bốc đồng, mong muốn thể hiện mình, trên cái nền non nớt về nhận thức và kinh nghiệm sống. Khi nhập cuộc rồi, họ từng bước bị tẩy não theo cường độ tăng dần, đến mức u mê, để rồi bị dẫn dụ làm theo mọi yêu cầu của kẻ chủ trò như một cái máy, kể cả khi bị thúc giục tìm đến cái chết để hoàn thành thử thách cuối cùng. Họ tham gia còn vì mất khả năng phân biệt đúng sai, do thường xuyên tương tác với nhóm xã hội có cùng nhận thức lệch lạc như mình, hoặc chịu sức ép tâm lý không muốn bị loại khỏi nhóm mà mình tham gia và các áp lực khác. Những giá trị ảo như sự tung hô trên thế giới ảo, sự ghi nhận bản lĩnh của cộng đồng... được đẩy cao đến mức giúp họ chiến thắng được nỗi sợ thần chết. Nếu họ kịp dừng lại trước cái chết, thì với những thử được tiêm nhiễm trong 49 ngày trước đó, cũng đủ biến họ thành những người lệch lạc về nhân cách, thậm chí là biến thái đáng sợ".

Vẫn theo bà Hoa, để giúp

CÁC NẠN NHÂN YULIA KONSTANINOVA VÀ VERONICA VOLKOVA Ở THÀNH PHỐ UST-IILMSK, VÙNG SIBERIA, NGA

trẻ nhận ra những hiểm họa từ Internet, mạng xã hội, phòng tránh được những thử "dịch bệnh" tương tự trò chơi tự sát nói trên, các bậc cha mẹ học sinh cần quan tâm nhiều hơn đến con cái, hãy nói với con về cách sử dụng mạng Internet, mạng xã hội sao cho an toàn. Trước khi tham gia vào thứ gì đó trên thế giới "ảo", hãy tìm hiểu thật kỹ để thấy được những lợi ích cũng như hiểm họa của nó, để quyết định có nên tham gia hay không. Phải luôn có tâm thế cảnh giác, hãy giữ kín những điều riêng tư và thông tin cá nhân. Cũng đừng dễ tin vào những thử nhìn thấy trên mạng, cần trọng khi kết bạn. Hãy dừng lại và phán đoán, đừng vội tham gia vào những trò tiêu khiển vô bổ, mất thời gian. Nói không với những chương trình yêu cầu người dùng cung cấp thông tin hay hình ảnh cá nhân, hoặc bất cứ điều gì có thể khiến mình gặp nguy hiểm, phiền toái. Nếu gặp những điều phiền phức, bất thường, những nội dung xấu, hãy chia sẻ ngay với cha mẹ. Ngoài ra, cha mẹ hãy khéo léo giám sát việc vào mạng và quan hệ của con thông qua việc kiểm tra lịch sử truy cập hay bí mật kiểm tra điện thoại. "Con cái sẽ an toàn trên mặt đất cũng như trên mạng, nếu các bậc cha mẹ thực sự quan tâm đến chúng và có phương pháp đúng. Muốn vậy thì chính chúng ta cũng phải thường xuyên tự trau dồi tri thức để có thể làm bạn và làm thầy của con" - bà Hoa tư vấn.

ĐÀO TRUNG HIỂU

● TỪNG LÀ ĐẠI DỊCH TOÀN CẦU

Tại Mỹ, sau gần 20 năm công bố loại trừ bệnh sởi thì ngay từ những ngày đầu năm 2019, Cơ quan Kiểm soát dịch bệnh Mỹ (CDC) đã ghi nhận các ổ dịch sởi ở một số thành phố mà nguyên nhân là tỷ lệ tiêm ngừa vaccine sởi không đạt yêu cầu nên đã hình thành những khoảng trống miễn dịch tại nhiều khu vực, cộng với sự gia tăng di chuyển của người dân giữa thành phố này và thành phố khác, quốc gia này với quốc gia khác, tạo điều kiện cho virus sởi phát tán.

Theo các tài liệu cổ còn lưu giữ, năm 804 sau Công nguyên, tại thành phố Mashhad, Vương quốc Ba Tư (Iran ngày nay) đã xảy ra một trận đại dịch sởi, giết chết gần 60.000 người. Các tài liệu cổ viết: "Thoạt đầu, nó xuất hiện trong một gia đình nông dân ở phía bắc thành phố, người nhiễm bệnh là một đứa bé 6 tuổi. Chỉ sau vài ngày, tất cả những người trong gia đình ấy đều nhiễm rồi lây sang các nhà hàng xóm". Một bác sĩ người Ba Tư thời điểm ấy là Muhammad ibn Zakariya al-Razi - hay còn gọi là Rhazes, đã có những ghi chép mô tả các triệu chứng của bệnh sởi với những dấu hiệu không khác gì ngày nay: Sốt cao, ho khan, chảy nước mũi, viêm kết mạc mắt rồi sau đó là phát ban trên da, thoát đầu xuất hiện ở vùng chân tóc phía sau tai và lan dần xuống dưới. Rhazes cũng cho biết phần lớn những người chết đều có nguyên nhân từ phổi, một số ít tử não nhưng ông nhầm lẫn rằng sởi chỉ là một biến thể của bệnh đậu mùa.

Với người dân, đa số đều tin vào lời phán của các pháp sư rằng những ban đỏ xuất hiện khi lên sởi là do... kinh nguyệt của người mẹ nhiễm vào đứa trẻ khi còn ở giai đoạn bào thai(?!). Vì thế, những nốt sởi lại được coi là cách duy nhất để tống khứ cái loại máu độc ấy ra ngoài. Đó cũng là lý do mà

BỆNH SỞI - KHÔNG THỂ COI THƯỜNG

ĐƯỢC PHÁT HIỆN VÀO NĂM 1757 NHƯNG MÃI ĐẾN NĂM 1963, Y HỌC MỚI TÌM RA VACCINE NGỪA SỞI. TRONG SUỐT THỜI GIAN ĐÓ, ƯỚC LƯỢNG ĐÃ CÓ 249 TRIỆU NGƯỜI TRÊN TOÀN THẾ GIỚI CHẾT VÌ CĂN BỆNH NÀY. MỚI CHỈ 2 THÁNG ĐẦU NĂM 2019, ĐÃ CÓ 43 TỈNH THÀNH Ở VIỆT NAM PHÁT HIỆN BỆNH NHÂN NHIỄM SỞI VÀ HẦU HẾT ĐỀU RƠI VÀO NHỮNG NGƯỜI KHÔNG TIÊM NGỪA HOẶC KHÔNG RỒ

HÌNH ẢNH MÔ TẢ BỆNH SỞI CỦA BÁC SĨ RHAZES THẾ KỶ THỨ 9

suốt một thời gian dài ở Ba Tư, người ta cố ý để cho các em bé sơ sinh nhiễm sởi. Trong hơn 600 năm sau thời của Rhazes, hầu như không có nhiều những ghi chép về sởi mặc dù đó là khoảng thời gian mà bệnh sởi bùng phát dữ dội nhất. Mãi đến năm 1757, Francis Home, bác sĩ người Scotland phát hiện bệnh sởi lây truyền do mầm bệnh, từ người này sang người khác qua những cơn ho, hắt hơi. Home đã thử tìm cách phân lập mầm bệnh để chế tạo thuốc chữa - là tiền thân của vaccine ngừa sởi ngày nay - nhưng thất bại. Cho đến lúc ấy, sởi vẫn là một trong những nguyên nhân giết người hàng đầu trên thế giới, chỉ đứng sau bệnh cúm mùa và bệnh dịch hạch.

Năm 1846, bác sĩ Peter Ludvig Panum, người Đan Mạch, khi được cử đến quần đảo Faroe để nghiên cứu đã hệ thống hóa 4 dấu hiệu đặc trưng của người bệnh mắc sởi: Ban đỏ nổi sau 12 đến 14 ngày kể từ khi tiếp xúc với mầm bệnh. Bệnh lây qua ho, hắt hơi. Khả năng lây bệnh cao nhất là từ 3 đến 4 ngày trước khi nổi ban. Người đã từng mắc sởi

TÌNH TRẠNG TIÊM NGỪA. THEO TỔ CHỨC Y TẾ THẾ GIỚI (WHO), DỊCH SỞI HIỆN ĐANG GIA TĂNG TRÊN TOÀN CẦU. TỪ CUỐI NĂM 2018 ĐẾN ĐẦU NĂM 2019, ĐÃ CÓ HƠN 180 QUỐC GIA XUẤT HIỆN BỆNH SỞI, TRONG ĐÓ 11 QUỐC GIA Ở KHU VỰC ĐÔNG NAM Á. THÂM CHÍ DỊCH SỞI ĐÃ QUAY TRỞ LẠI MỘT SỐ NƯỚC ĐÃ TỪNG KHÔNG CHẾ THÀNH CÔNG HOẶC TRIỆT TIÊU CĂN BỆNH NÀY NHƯ ITALY, UKRAINE...

MAURICE RALPH HILLEMANN (ĐỨNG GIỮA), NGƯỜI ĐÃ CỨU NHIỀU MẠNG SỐNG HƠN BẤT KỲ MỘT NHÀ KHOA HỌC NÀO Ở THẾ KỶ 20

sẽ miễn dịch với bệnh này suốt đời.

Và bệnh sởi vẫn cứ tiếp tục hoành hành. Năm 1848, một đợt bùng phát sởi ở Hawaii đã giết chết 1/3 số người sống trên đảo. Năm 1875, dịch sởi xảy ra ở đảo quốc Fiji cũng đã quét sạch 1/3 dân số chỉ trong 4 tháng. Năm 1916, tại nước Pháp có 12.000 người chết vì bệnh sởi và 3 trong số 4 người chết là trẻ em dưới 5 tuổi còn nếu kể thêm thì trong suốt cuộc Chiến tranh thế giới lần thứ nhất 1914-1918, đã có khoảng 48.000 binh lính của cả hai phía Đồng minh và Đức chết vì các biến chứng của sởi (nhưng được cho là sốt phát ban - hay còn gọi là bệnh chấy rận vì lúc ấy không ai tin rằng người lớn cũng có thể bị sởi). Cũng năm đó, một bác sĩ quân y Pháp đã tìm thấy kháng thể sởi trong máu bệnh nhân, là cơ sở đầu tiên chứng minh rằng nó có thể bảo vệ những người lành không bị lây nhiễm nếu họ được tiêm kháng thể vào người.

Năm 1951, dịch sởi tấn công đảo Greenland, Đan Mạch đã khiến trong số 4.262 cư dân, chỉ có 5 người

thoát khỏi nhưng nhờ trận dịch này, các nhà khoa học đã thử áp dụng biện pháp tiêm gamma globulin - là một loại protien giàu kháng thể cho người bệnh. Kết quả là tỷ lệ tử vong vì những biến chứng của sởi giảm đáng kể nhưng làm thế nào để không bị nhiễm sởi thì vẫn chưa ai tìm ra.

Vào những năm 1951-1953, con số tử vong mỗi năm do bệnh sởi trên toàn thế giới đã giảm xuống chỉ còn 4.000 đến 5.000 người nhờ có thuốc kháng sinh và điều kiện sống được cải thiện. Cũng trong những năm này, nước Mỹ mỗi năm có 500 người chết, 48.000 người phải nhập viện do các biến chứng của sởi như nhiễm trùng tai, tiêu chảy, viêm kết mạc, viêm phổi và viêm não. Bác sĩ Paul Offit, Trưởng khoa Truyền nhiễm Bệnh viện Nhi đồng bang Philadelphia cho biết viêm phổi do vi khuẩn là một trong những biến chứng nguy hiểm nhất của bệnh sởi, và thuốc kháng sinh không thể tiêu diệt được sởi vì nguồn gốc bệnh gây ra bởi virus. Ngay cả khi sống sót, người bệnh cũng chưa chắc đã an toàn vì một biến

chứng tuy rất hiếm gặp nhưng lại dẫn đến hiện tượng suy giảm nhận thức, suy giảm thể lực rồi cuối cùng là hôn mê và tử vong, xảy ra từ 10 đến 20 năm sau khi nhiễm sởi. Đó là bệnh viêm màng não bán cấp.

● VACCINE NGỪA SỞI ĐẦU TIÊN

Tháng 1-1954, khi dịch sởi tấn công trường trung học nội trú ở thành phố Boston, Mỹ, Enders- Giáo sư dịch tễ học đã gửi bác sĩ Thomas Peebles đến ngôi trường này để lấy mẫu máu. Lúc tiến hành lấy máu, Peebles nói với các học sinh: "Này các chàng trai, các bạn đang đứng trên biên giới của khoa học. Máu của các bạn sẽ được dùng để phát triển ra loại thuốc ngừa bệnh sởi và tên của các bạn sẽ đi vào biên niên sử của loài người trong việc chống lại dịch bệnh". Đó cũng là lần đầu tiên trên toàn thế giới, việc nghiên cứu kháng thể chống lại bệnh sởi được tiến hành một cách có hệ thống.

Trong gần 2 năm, với 200 mẫu máu lấy từ trường trung học nội trú Boston, Peebles đã phân lập được virus bệnh sởi từ máu của cậu học sinh David Edmonston, 13 tuổi bằng phương pháp nuôi cấy trong nước canh thịt. Đến năm 1958, nhóm nghiên cứu Peebles tiến hành tiêm vaccine sởi mà thành phần là virus sống để thử nghiệm cho những trẻ em tình nguyện tại Trường trung học Fernald và Trường trung học Willowbrook, nơi có các điều kiện thuận lợi cho việc lấy nhiễm bệnh sởi. Tuy nhiên, do độc lực của virus trong vắc xin vẫn còn cao nên hầu hết học sinh tham gia thử nghiệm đều bị sốt và phát ban, tương tự như nhiễm sởi.

Kết quả thử nghiệm được Enders chia sẻ với nhà khoa học Maurice Ralph Hilleman, lúc ấy đang làm việc cho Công ty Sinh học Merck, trụ sở ở bang New Jersey. Ngay lập tức, Hilleman cùng với cộng sự là bác sĩ Offit chuyển đổi phương pháp nuôi cấy virus

MAURICE RALPH HILLEMAN CÙNG CÁC CỘNG SỰ DÙNG TRỨNG ĐỂ NUÔI CẤY VIRUS SỞI

bằng cách dùng trứng thay vì nước canh thịt. Trong 2 năm 1961, 1962, Hilleman đã tiến hành thử nghiệm loại vaccine mới trên gần 20.000 người tình nguyện. Mỗi người đồng thời được tiêm 2 mũi, 1 mũi vaccine và 1 mũi kháng thể sởi nhằm làm giảm các tác dụng phụ như sốt, phát ban. Kết quả là không một ai trong số những người tham gia thử nghiệm mắc bệnh sởi dù họ sống ngay trong vùng dịch.

Ngày 21-3-1963, Cơ quan Dược phẩm và Thực phẩm liên bang Mỹ (FDA) cấp phép lưu hành cho vaccine sởi virus sống với tên gọi Merck's Rubeovax. Đó cũng là vaccine ngừa sởi đầu tiên trên thế giới được nhiều quốc gia tiến hành tiêm chủng rộng rãi. Đến năm 1968, Hilleman tinh chế Merck's Rubeovax thành một loại không có tác dụng phụ nghiêm trọng và không cần tiêm thêm kháng thể sởi, gọi là Attenuvax.

Năm 1971, Hilleman kết hợp vaccine sởi, quai bị và rubella thành một mũi tiêm duy nhất, gọi là MMR (Measles, Mumps, Rubella) hiện vẫn đang được sử dụng trên toàn thế giới. Cho đến khi mất (11-4-2005), Hilleman là tác giả của hơn 40 loại vaccine trong đó có 14 loại được Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) áp dụng tiêm ngừa cho trẻ em toàn cầu, gồm vaccine sởi, quai bị, viêm gan A, B, thủy đậu, viêm màng não, viêm phổi...

Ông được ghi nhận là "người đã cứu nhiều mạng sống hơn bất kỳ một nhà khoa học nào ở thế kỷ 20", và là "nhà vaccine học thành công nhất lịch sử".

● KHÔNG THỂ COI THƯỜNG

Trở lại dịch sởi đang bùng phát ở nước ta, chỉ mới 2 tháng đầu năm 2019, 43 tỉnh thành ở Việt Nam có 429 trường hợp dương tính với sởi và hầu hết đều rơi vào những người không tiêm ngừa.

Theo quy luật, sởi thường xuất hiện vào mùa xuân, đa số tại các thành phố lớn, nơi sự tiếp xúc, chung đụng giữa người lành và người bệnh diễn ra thường xuyên. Bác sĩ Trần Ngọc Vinh, nguyên Trưởng Khoa Nội A Bệnh viện Nhiệt đới TP HCM nói: "Sởi là bệnh rất dễ lây lan. Nếu trong gia đình có 1 người nhiễm bệnh thì 90% các thành viên khác cũng sẽ nhiễm nếu họ chưa tiêm ngừa. Với trẻ sơ sinh, do được mẹ truyền các kháng thể miễn dịch thông qua nhau thai và kháng thể có thể tồn tại từ 4 đến 6 tháng nên trẻ ít khi mắc bệnh trong giai đoạn này. Tuy nhiên, nhiều bằng chứng cho thấy kháng thể từ mẹ có thể bảo vệ trẻ đến tháng thứ 9 sau khi sinh và đó cũng là lý do tiêm chủng ngừa sởi thường được thực hiện cho trẻ trước 12 tháng tuổi".

Thế nhưng, vẫn có những bậc cha mẹ không

muốn đưa con mình đi tiêm ngừa sởi. Một vài trường hợp phản ứng với vaccine như sốt, quấy khóc được một số người thổi phồng trên mạng xã hội, dẫn đến tâm lý e dè, nghi ngại, chưa kể trào lưu "nói không với vaccine" bằng những lập luận phản khoa học. Hậu quả là khi trẻ nhiễm sởi rồi biến chứng viêm tai giữa khiến trẻ giảm thính lực hoặc điếc vĩnh viễn, loét giác mạc dẫn đến giảm thị lực hoặc mù, viêm phổi kẽ, viêm não - màng não rồi tử vong; còn nếu may mắn sống sót, việc điều trị thường phải kéo dài và rất tốn kém.

Theo bác sĩ Trần Ngọc Vinh, các bậc cha mẹ cũng cần phân biệt bệnh sởi với bệnh Rubella (hay còn gọi là bệnh sởi Đức). Ở bệnh Rubella, thời gian ủ bệnh khoảng từ 1 đến 2 ngày, bệnh nhân sốt nhẹ, viêm đường hô hấp nhẹ, dấu hiệu nhiễm độc không rõ, còn ở bệnh sởi, thời gian ủ bệnh từ 2 đến 4 ngày, sốt cao, triệu chứng viêm đường hô hấp từ trung bình đến nặng.

Ở bệnh Rubella, các nốt phát ban có màu đỏ tươi, mọc cùng một lúc, tồn tại khoảng 1, 2 ngày, khi lặn đi để lại vết thâm còn trong bệnh sởi, các nốt phát ban có màu đỏ sẫm hoặc màu nâu, bắt đầu mọc từ sau tai rồi lan xuống tay, chân và toàn thân. Ban tồn tại từ 3 đến 5 ngày trước khi mờ dần.

Theo Tổ chức Y tế Thế giới (WHO), bệnh sởi vẫn còn phổ biến ở nhiều nước đang phát triển, đặc biệt là ở châu Phi và châu Á. Hơn 95% trường hợp tử vong do sởi xảy ra ở các quốc gia có thu nhập bình quân đầu người thấp và cơ sở hạ tầng y tế yếu kém. Tại nước ta, những năm gần đây mạng lưới y tế cơ sở đã phủ đều khắp mọi miền nên để không nhiễm sởi, các bậc cha mẹ nên cho con đi tiêm phòng đúng lịch. Sự thờ ơ hoặc xem thường có thể sẽ dẫn đến những hậu quả khó lường

Vừa mới chuyển về thi hành án tại Trại tạm giam Công an tỉnh Thừa Thiên - Huế, phạm nhân Châu Minh Thanh Đức, 22 tuổi, trú ở khu vực 3, phường Xuân Phú, TP Huế bị lên cơn đau tim đột ngột. Đứng trước tính mạng của phạm nhân đang "thập tử nhất sinh", Công an tỉnh Thừa Thiên - Huế cùng đội ngũ y, bác sĩ Bệnh viện Trung ương Huế đã nỗ lực chạy đua với thời gian, hỗ trợ 350 triệu đồng để giúp phạm nhân được phẫu thuật tim trong thời gian sớm nhất.

MỘT ngày đầu tháng 3, chúng tôi tìm đến Khoa Ngoại Tim mạch, Bệnh viện Trung ương Huế để gặp phạm nhân, bệnh nhân Châu Minh Thanh Đức. Sau hơn 1 tháng phẫu thuật tim và được các y, bác sĩ ở Bệnh viện Trung ương Huế chăm sóc tích cực, sức khỏe của Đức đã hồi phục rất tốt và đang được hoàn tất thủ tục để xuất viện. Ngồi trên giường bệnh, Đức kể, do sinh ra trong gia đình có hoàn cảnh khó khăn, cha mẹ ly hôn sớm nên từ nhỏ, Đức đã sống trong cảnh thiếu sự quan tâm, chăm sóc của người thân.

Cuối tháng 8-2018, Đức cùng các đối tượng Trần Nguyễn Anh Quân 17 tuổi, Trần Nhật Lâm và Vũ Đức Anh cùng 16 tuổi (đều trú ở TP Huế) đến khu chợ đêm ở phía sau siêu thị Big C, phường Phú Hội, TP Huế trộm cắp tài sản. Tại đây, lợi dụng sơ hở của bảo vệ, Đức và các đối tượng dùng tua vít cạy mở thùng đựng hàng tại các gian hàng rồi lấy trộm tài sản với tổng trị giá hơn 40 triệu đồng. Nhận được tin báo, Cơ quan CSĐT Công an TP Huế đã nhanh chóng truy xét và bắt giữ nhóm đối tượng này.

Sau khi Công an TP Huế khởi tố vụ án, khởi tố các bị can, TAND TP Huế đã mở phiên tòa xét xử vụ án và có bản án nghiêm khắc dành cho các đối tượng. Trong đó, Châu Minh Thanh Đức bị xử phạt 1 năm 6 tháng tù giam về tội trộm cắp tài sản. Đến ngày 27-1-2019, phạm nhân Đức được Công an TP Huế chuyển đến Trại tạm giam Công an tỉnh

Công an và bác sĩ cùng chạy đua cứu sống phạm nhân

CÁC BÁC SĨ BỆNH VIỆN TRUNG ƯƠNG HUẾ THỰC HIỆN CA PHẪU THUẬT TIM CHO BỆNH NHÂN ĐỨC

Thừa Thiên- Huế để thi hành án. Khi vừa làm xong thủ tục tiếp nhận phạm nhân thi hành án thì Đức bỗng đứng lên cơn đau tim. Ngay lập tức, Thượng tá Hồ Quang Thạnh, Giám thị Trại tạm giam Công an tỉnh Thừa Thiên - Huế đã ký lệnh để các cán bộ của Trại chuyển Đức đến Bệnh viện Trung ương Huế cấp cứu ngay trong đêm.

Tại Bệnh viện Trung ương Huế, qua kiểm tra, các bác sĩ phát hiện Đức bị bệnh tim nặng với chứng thông liên thất, hở van động mạch chủ, vỡ phình xoang Valsalva, suy tim độ 3. Sau quá trình hội chẩn, các bác sĩ chỉ định bệnh nhân Đức cần được tiến hành phẫu thuật tim mới có hy vọng giữ được tính mạng. Thượng tá Hồ Quang Thạnh kể lại: "Lúc nhập viện, do Đức không có người thân hay một ai là họ hàng bên cạnh nên Trại phải cất cử cán bộ ở lại theo dõi và giúp đỡ. Hiểu hoàn cảnh gia đình phạm nhân Đức rất éo le nên ngay sau đó, đơn vị đã báo cáo sự việc lên Ban Giám đốc Công an tỉnh để có phương án huy động các nguồn kinh phí nhằm giúp bệnh nhân Đức được mổ tim sớm nhất có thể".

Điều bất ngờ là chỉ sau một thời gian, Công an tỉnh Thừa Thiên - Huế đã vận động quyên góp trong toàn lực lượng cùng

nhiều nguồn khác nhau được tổng số tiền gần 200 triệu đồng để hỗ trợ chi phí phẫu thuật tim cho bệnh nhân Đức. Tuy nhiên do bệnh nhân Đức không thuộc diện thanh toán BHYT nên chừng ấy số tiền vẫn không đủ. Vì thế, dưới sự chỉ đạo của GS.TS Phạm Như Hiệp, Giám đốc Bệnh viện Trung ương Huế, Bệnh viện đã hỗ trợ khoảng 150 triệu đồng tiền kinh phí còn thiếu để giúp Đức có thể phẫu thuật tim.

ThS.BS Trần Hoài Ân, Giám đốc Trung tâm Tim mạch, Trưởng Khoa Ngoại Tim mạch, Bệnh viện Trung ương Huế kể tiếp, ngay khi có đủ điều kiện, các y, bác sĩ Bệnh viện đã thực hiện ca mổ tim cho bệnh nhân, phạm nhân Châu Minh Thanh Đức vào ngày 29-1-2019. "Do tình trạng của bệnh nhân rất nặng nên quá trình phẫu thuật gặp khó khăn và tốn nhiều thời gian. Thế nhưng, với quyết tâm của êkip phẫu thuật cùng với sự quan tâm, hỗ trợ từ lãnh đạo Bệnh viện và việc đóng góp hỗ trợ kinh phí của Công an tỉnh Thừa Thiên - Huế thì cuối cùng ca phẫu thuật đã thành công tốt đẹp. Sau mổ, bệnh nhân Đức phải sử dụng máy hỗ trợ tim 3 tuần liên tục và kéo dài điều trị cho đến tận bây giờ nên số tiền điều trị của

bệnh nhân tăng cao. Chính vì thế, Bệnh viện Trung ương Huế đã hỗ trợ khoản tiền kinh phí phẫu thuật còn thiếu cho bệnh nhân Đức", BS Ân cho biết thêm.

Theo các bác sĩ, sau một thời gian điều trị, đến nay bệnh nhân Châu Minh Thanh Đức đã hồi phục sức khỏe, ăn uống và sinh hoạt đã trở lại bình thường. Đến hôm nay, chính bản thân phạm nhân Đức cũng không ngờ rằng mình lại được các CBCS Công an tỉnh Thừa Thiên - Huế và bác sĩ Bệnh viện Trung ương Huế chung tay giúp đỡ để cứu lấy tính mạng trước cơn bạo bệnh. "Do hoàn cảnh đưa đẩy nên em sa ngã vào con đường phạm tội. Trong thời gian thi hành án, bản thân em mắc bệnh tim, có nguy cơ tử vong cao nhưng may mắn được Giám thị, quản giáo Trại tạm giam, Công an tỉnh Thừa Thiên - Huế quan tâm tạo điều kiện giúp đỡ, quyên góp kinh phí cùng với sự tận tâm cứu chữa của các bác sĩ Bệnh viện Trung ương Huế thì em mới sống sót đến tận hôm nay. Sau khi trở về Trại, em sẽ nỗ lực cải tạo tốt để mong sớm được trở về xã hội làm người hoàn lương", Đức nghẹn ngào trải lòng cùng chúng tôi.

Thượng tá Nguyễn Thanh Tuấn, Phó Giám đốc Công an tỉnh Thừa Thiên - Huế khẳng định, sự việc Công an tỉnh và các y, bác sĩ Bệnh viện Trung ương Huế cùng phối hợp, nỗ lực huy động từ kinh phí đến các trang thiết bị máy móc hiện đại để thực hiện ca phẫu thuật tim cho phạm nhân, bệnh nhân Châu Minh Thanh Đức là trường hợp rất hy hữu, rất đặc biệt. Việc làm này không những mang giá trị nhân văn sâu sắc mà còn giúp phạm nhân Đức và nhiều phạm nhân khác đang cải tạo tại Trại tạm giam Công an tỉnh cải tạo tốt để làm lại cuộc đời.

ANH KHOA

CHƯA hết nguôi ngoai sau thất bại khó tiêu hóa trước kinh địch Man City từ trận chung kết Cúp liên đoàn Anh mùa giải 2018-2019 diễn ra vừa qua trên sân vận động Wembley, số đông fan của Chelsea lại càng ngao ngán ra mặt qua những thông tin đăng tải trên tờ nhật báo Daily Mail về thói mê tín khó đỡ của ông thầy Sarri. Thay vì cùng cộng sự tập trung vào việc bài binh bố trận để đương đầu với đội bóng thành Manchester, Sarri lại chăm chăm vào tìm bằng được một khách sạn khác cho The Blues (biệt danh của Chelsea) trước giờ bóng lăn. Vì lẽ gì mà chiến lược gia người Italy lại để tâm quá mức cần thiết vào một vấn đề ngoài chuyên môn đến như vậy? Câu hỏi mà nhiều fan cuồng nhiệt của Chelsea đặt ra đã nhanh chóng có lời giải đáp một cách thỏa đáng. Hóa ra, vị HLV thuộc dạng nghiện thuốc lá nặng quyết đổi bằng được khách sạn là để cầu may.

Thông thường, với bất kỳ trận đấu nào đó diễn ra trên sân Wembley, các cầu thủ Chelsea luôn được bố trí chỗ ở cố định là khách sạn Landmark ở khu vực Marylebone, London. Đi vào hoạt động từ năm 1899, khách sạn Landmark là một trong số những khách sạn lâu đời và sang trọng bậc nhất tại London. Theo chia sẻ từ một số cầu thủ Chelsea, đây là chỗ đóng quân quá đỗi hoàn hảo và không có bất kỳ chi tiết nhỏ nhặt nào có thể đem ra chê trách. Lại ở chỗ dù được sắp xếp chỗ ở tiện nghi, thoải mái và sang trọng như vậy nhưng ông thầy Sarri vẫn lớn tiếng đòi phải đổi khách sạn. Nực cười hơn nữa, vị HLV này còn đưa ra 'lý sự cùn', đại ý là Chelsea gặp thất bại trước Tottenham trong trận bán kết lượt đi Cúp liên đoàn Anh mùa

SỰ MÊ TÍN KỶ LẠ CỦA HLV MAURIZIO SARRI

Ngồi vào ghế nóng tại CLB Chelsea kể từ đầu mùa giải tới nay, HLV người Italy, Maurizio Sarri ngày càng thể hiện sự mê tín kỳ cục của mình. Qua đây, Sarri đã tự biến mình thành chúa mê tín trong giới cầm quân tại giải đấu sôi động như Premier League...

giải 2018-2019 hôm 9-1 vừa qua (Chelsea thua 0-1) trên sân Wembley là bởi trú chân tại khách sạn Landmark. Đồng thời, nếu muốn gặp may mắn, cách tốt nhất hơn cả cho Chelsea là hãy đổi sang ở khách sạn khác.

Vấp phải sự phản ứng dữ dội từ Sarri, ban lãnh đạo Chelsea đành chịu xuống nước khi cho người tức tốc tìm khách sạn khác. Không sang trọng bằng khách sạn Landmark nhưng nhờ có lợi thế khá tiện lợi cho việc di chuyển tới sân vận động Wembley bởi vậy khách sạn Park Plaza nằm gần đại lộ Hanger đã được chọn thay cho khách sạn Landmark. Chỉ khổ cho số cầu thủ kiêm triệu phú của Chelsea lại phải lếch thếch xách đồ đặc di chuyển từ khách sạn Landmark sang khách sạn Park Plaza để trú chân.

Không chỉ đòi đổi bằng được khách sạn, thói mê tín kỳ cục của Sarri còn tiếp tục thể hiện một cách rõ nét với những

hành động trong suốt thời gian diễn ra trận đấu giữa Chelsea và Man City. Cụ thể, Sarri nhất quyết không chịu bước qua vạch kẻ biên kẻ cả trong giờ nghỉ giải lao trước khi đá hiệp phụ với hy vọng không gặp xui xẻo. Chỉ có điều mọi tính toán của Sarri rất cuộc lại đổ bể theo cách chẳng ai ngờ đến. Sau 120 phút thi đấu, Chelsea đã để thua Man City sau loạt đá luân lưu may rủi. Tệ hại hơn nữa, Sarri còn bị một phen muối mặt khi thủ thành Kepa Arrizabalaga bật lại trong việc không chịu rời sân để nhường chỗ cho Willy Caballero theo lệnh thay người của HLV người Italy. Đùng là nhân tính chẳng bằng trời tình.

Ngoài hai chi tiết được đề cập ở trên, HLV Sarri đã tự biến mình thành chúa mê tín trong số những HLV của các CLB góp mặt tại Premier League qua những chiêu trò khác. Đơn cử ở đây là vị HLV 60 tuổi từng ra lệnh cho học trò sơn đen kịt giày đấu với hy vọng may mắn. Màu đen được coi là màu phong thủy đối với cựu HLV của CLB Napoli. Thế mới có chuyện Sarri luôn diện những bộ đồ màu đen trong ngày đội nhà thi đấu. Nghe nói thói quen

này được Sarri duy trì từ hồi còn dẫn dắt CLB cũ Pescara tại quê nhà Italy trong năm 2005. Như một sự trùng hợp ngẫu nhiên, Pescara đã có một chuỗi trận thắng liên tiếp khi Sarri mặc đồ đen. Đặc biệt, Sarri không bao giờ diện vest mỗi khi ra sân chỉ đạo nhằm tránh xui xẻo. Nhắc tới Sarri không thể không nhắc tới những hành động cầu may khác người như đâm vào xe của học trò trong bãi đậu xe của đội bóng để có được may mắn. Cùng với đó, Sarri luôn đi theo một lộ trình quen thuộc đến sân bóng và đặt chân trái trước chân phải khi tiến vào đường hầm để ra sân cùng học trò.

Cùng hội HLV mê tín với Sarri tại giải đấu cao nhất ở xứ sương mù còn có HLV Pep Guardiola của Man City và HLV Unai Emery của Arsenal. Với Pep Guardiola, ông chỉ mang duy nhất một đôi giày thể thao mang thương hiệu Johan Cruyff trong chuỗi 18 trận thắng liên tiếp của Man City tại Premier League mùa giải 2017-2018. Bên cạnh đó, Pep luôn ôm lấy cộng sự Manuel Estiarte trong phòng thay đồ trước mỗi trận đấu của đội bóng thành Manchester để cầu may. Đặc biệt, chiến lược gia người Tây Ban Nha còn đặt bức tượng của huyền thoại Johan Cruyff trên bàn làm việc với niềm tin mọi chuyện sẽ diễn ra suôn sẻ. Tương tự như vậy, HLV Unai Emery cũng gây sự chú ý đặc biệt qua thông tin hé mở về thói mê tín. Nếu để ý kỹ có thể dễ dàng nhận ra Emery luôn đeo một mảnh vải đỏ trên tay áo để lấy may.

Thế mới thấy, thói mê tín của những HLV tại giải đấu sôi động nhất hành tinh như Premier League cũng muôn hình vạn trạng với những điều bất ngờ đến khó tin. Đó cũng là một sự thú vị đem lại cho đông đảo người hâm mộ từ đời sống bóng đá tại Premier League nói riêng và đời sống bóng đá thế giới nói chung.

BẢO QUYÊN

Đón đọc

VĂN NGHỆ CÔNG AN SỐ 436

Phát hành từ thứ Năm, ngày 7-3-2019

VÔNG XẾP - GHẾ GIƯỜNG XẾP - GIÁ PHƠI ĐỒ XẾP - GIÁ PHƠI KHĂN XẾP

SÀI GÒN: (028) 3834 6888 - 3834 6999 - HÀ NỘI: 59 Tô Vĩnh Diện, Phường Khương Trung, Quận Thanh Xuân, Đ.T: (024) 3753 0011 - 3753 0033 - Hotline: 0903 03 03 03 - 0933 888 888 - 0934 888 888 - www.duyloi.com

VÌ AN NINH TỔ QUỐC!

An ninh

CHUYÊN ĐỀ CỦA BÁO
CÔNG AN NHÂN DÂN

thế giới

www.cand.com.vn

NĂM THỨ HAI MƯƠI TƯ • SỐ 1.854 • THỨ TƯ • NGÀY 6-3-2019

RAO BÁN QUẦN THỂ BẤT ĐỘNG SẢN NỔI TIẾNG

Trong ảnh là toàn cảnh khu trang trại Neverland Valley Ranch nổi tiếng nhìn từ trên cao, tọa lạc ở số nhà 5225 đường Figueroa Mountain, thuộc thị trấn Los Olivos phía nam tiểu bang California (Mỹ), từng thuộc sở hữu của "Vua nhạc pop" Michael Jackson (1958-2009), đang được rao bán với giá 31 triệu USD.

Khu điền trang có tổng diện tích là 2.800 mẫu Anh, tương đương 1.100 ha (hay 11 triệu m²), bao gồm một bể bơi, một sân tennis và 22 tòa nhà, kể cả ngôi nhà chính cao 3 tầng với 6 phòng ngủ. Vào đầu năm 1988, siêu ca sĩ M. Jackson đã mua quần thể bất động sản này với giá 19,5 triệu USD, rồi đặt tên là Neverland và biến khu trang trại thành một công viên giải trí có cả vườn bách thú. Lúc sinh thời M. Jackson đã sống

trọn 17 năm tại Neverland Valley Ranch (từ 1988-2005). Đến năm 2008 một công ty bất động sản mua lại khu điền trang với giá 22,5 triệu USD, rồi 7 năm sau trang trại được bán cho chủ sở hữu mới với giá 100 triệu USD và đổi tên thành Sycamore Valley Ranch.

Giải thích về sự tụt giá hơn 2/3 giá trị của khu trang trại nổi tiếng so với 4 năm trước, đại diện Công ty đầu tư bất động sản Colony Capital LLC cho biết do nạn hạn hán kéo dài đã tác động tiêu cực đến thị trường địa ốc nói chung trong vùng nam California.

T.HÔNG

(Theo Bloomberg News)

THI CHẠY VỚI... GUỐC CAO GÓT

Trong ảnh là các nữ thí sinh trong độ tuổi 18-25, đang tham dự cuộc thi chạy với... guốc cao gót, được tổ chức đều đặn mỗi dịp lập xuân vào ngày 1-3 hàng năm tại thành phố cảng Varna, đô thị lớn hàng thứ 2 ở Cộng hòa Bulgaria.

Theo điều lệ cuộc thi, các thí sinh phải đi dưới chân một đôi guốc cao 12cm, có chu vi ở phần gót để không được rộng quá 2cm². Độ dài đường đua là 40m thuộc một con phố dành cho người đi bộ chạy xuyên công viên ven bờ biển Đen. Cuộc thi năm nay chỉ có 2 người đẹp về tới đích không bị vấp hay té ngã. Kết quả nhà vô địch của năm 2019 là Ina Bozynova 21 tuổi, sinh viên năm thứ 3 Học viện Thể thao Sofia

với thành tích 66,4 giây, "ăn" giải nhất với phần thưởng hiện kim là một tấm séc 3.000 lev tiền Bulgaria (BGN), tương đương 1.740 USD. Người về thứ 2 là Teodora Orlova, 25 tuổi, cô giáo dạy thể dục trong một trường trung học cơ sở tại Varna, tuy chỉ kém hơn đối thủ về nhất có 2/10 giây đồng hồ, nhưng phần thưởng hiện kim đã giảm xuống phân nửa là 1.500 BGN (870 USD).

K.DUNG
(Theo BTA)

ITALY THU PHÍ THAM QUAN ĐIỂM DU LỊCH HUYỀN THOẠI

Kể từ đầu tháng 3, Hội đồng thành phố Verona thủ phủ tỉnh cùng tên phía đông bắc Italy đã chính thức thu lệ phí 10 euro, tương đương 11,4 USD/lượt tham quan ngôi nhà - Bảo tàng Juliet ở Verona, bối cảnh chính trong vở kịch bất hủ "Romeo và Juliet" của Đại văn hào Anh William Shakespeare (1564-1616) diễn ra 425 năm trước.

Giá vé tham quan được áp dụng đồng nhất cho cả công dân Italy và du khách nước ngoài. Khu vực tham quan bao gồm sân vườn thuộc khuôn viên ngôi nhà, nơi có bức tượng Juliet toàn thân bằng đồng do nhà điêu khắc Italy Nereo Costantini (1905-1969) chế tác và tầng 2, nơi có ban công huyền thoại vốn là nơi quen thuộc của anh chàng Romeo si tình... Trung bình hàng năm có hơn 2 triệu lượt du khách viếng thăm tụ điểm du lịch nổi tiếng này, trong đó khoảng 1/4 triệu cặp đôi cùng nhau chụp ảnh trên ban công nhằm tôn vinh tình yêu bất hủ (ảnh). Theo lời ông Federico Sboarina, đương kim Thị trưởng Verona thì số tiền lệ phí thu được sẽ dành để tu bổ và hiện đại hóa bảo tàng, đáp ứng tiêu chí nghệ thuật trong kỷ nguyên kỹ thuật số.

T.HƯỜNG
(Theo AP)

Tổng biên tập:

Thiếu tướng, TS PHẠM VĂN MIÊN

Phó Tổng biên tập:

TRẦN THANH PHONG (phụ trách nội dung)

TRẦN KIM THẨM, PHẠM KHÁI,

NGUYỄN THÚY QUỲNH

Thư ký tòa soạn: **PHAN VIỆT ANH**

TÒA SOẠN: 100 Yết Kiêu, Hà Nội. ĐT: 069.43642 - (024) 38223161 - 38220035 - 38223045 - Xin máy lẻ 303 hoặc 402 - (024)39425350 - Fax: (024)38224008 - Email: antg@hn.vnn.vn - antg.tuan@gmail.com ▲ Phát hành tại Hà Nội: 92 Nguyễn Du - ĐT: (024)38.223725 ▲ **CƠ QUAN ĐẠI DIỆN TẠI TP HCM:** Số 6 Phạm Ngọc Thạch, phường 6, quận 3. ĐT, Fax: (028) 38241917 - 38224467 ▲ Phát hành tại TP HCM: 373D Nguyễn Trãi, Q1 ▲ Phát hành tại TP Đà Nẵng: 24 Đặng Tử Kính - ĐT: 0913494640 ▲ Giấy phép hoạt động báo chí số 1879/GP-BTTTT, ngày 14-11-2011 của Bộ Thông tin và Truyền thông ▲ In tại Công ty TNHH MTV in Ba Đình - Bộ Công an, Công ty TNHH MTV in Báo Nhân dân TP HCM và Chi nhánh CTCP Tập đoàn Truyền thông Thanh niên - Đà Nẵng ▲ **Giá: 5.500 đồng**